

WESTERN ROMAN

LASO

CIJENA 7 DIN BROJ 253

VOĐA PUTA

J. T. Edson:

VOĐA PUTA

J. T. Edson: **VODA PUTA**
Naslov originala: **TRAIL BOSS**
Copyright: Transworld Publishers, Ltd.
Recenzija: Lidiya Krleža, profesorica
Prijevod: Vjekoslav Radilović
Grafički urednik: Ivica Bartolić
Urednik: Marcel Čukli

»Laso« – Izdavač OOUR informativno-revijalna izdanja NIŠP »Vjesnik« Zagreb, Ljubice Gerovac 1 – Glavni i odgovorni urednik Borivoj Jurković – Tisak OOUR Novinsko-revijalna štamparija i OOUR TMG »Vjesnik« Zagreb, Ljubice Gerovac 1 – Zagreb 1978.
Copyright (sva prava za Jugoslaviju) VJESNIKOVA PRESS AGENCIJA Zagreb.

Cijena pretplate za godinu dana iznosi 364.- d ili 327,60 d s popustom od 10%, a za 6 mjeseci 182.- d ili 163,80 d s popustom. Samo unaprijed plaćena pretplata osigurava popust od 10%. Pretplata se uplaćuje općom uplatnicom u korist računa 30101-833-586 OOUR »VJESNIK SSRNH« s oznakom za »Laso«.

Cijena za inozemstvo: DM 1.80, ASCH 10.00 SFRS 2.00, HFL 2.00.

Cijena inozemne pretplate za 6 mjeseci: DM 36.00, SKR 63.00, ASCH 250.00, FF 74.00, SFRS 36.00, HFL 37.00 US\$ 15.00.

UPLATA NA DEVIZNI RAČUN 30101-620-37-7210-256 – Privredna banka Zagreb za »Vjesnik«.

EKONOMSKA PROPAGANDA: »Vjesnik« Agencija za marketing Zagreb, Trg bratstva i jedinstva 6. 1/1 kolor zadnja stranica 7.000 d ili 480 US\$.

Oslobodeno plaćanja poreza na promet mišljenjem Republičkog sekretarijata za prosvjetu, kulturu i fizičku kulturu SRH broj 2935/7-1973. od 26. XI 1973.

I

– Dovedi vođu goniča!

Te su riječi bubnjale po mozgu Thore Holland u skladu s topotom kopita konja što su vukli kola u kojima je ona sjedila na tvrdom i neudobnom sjedalu.

Voda goniča bio je ono što je ranč »Rocking H« želio. Želio je samo jednog čovjeka, ali ne bilo kakvoga.

Voda goniča mora biti najmuževniji među muževima, najhrabriji među hrabrima; samo je on u stanju suočiti se s mnogim složenim zadacima gonjenja stada od tri tisuće poludivljih teksaških dugorogih goveda na sjever u obore za otpremu u Dodge Cityju. Da bi to s uspjehom izvršio, mora gonič posjedovati čvrstinu, odrešitost, razum i brzinu u savladavanju bilo koje iznenadne opasnosti.

Sve su te odlike bile naročito potrebne na putu kojim je trebalo da prode stoka s ranča »Rocking H«. Bilo je to usko područje Teksasa u dužini od nekoliko stotina milja prema sjeveru, s prijelazima preko rijeka North Brazos, Red River, Cimmaron i Canadian i nekoliko drugih manjih rječica. Snijeg je povećavao poteškoće. Postojale su i druge opasnosti, od kojih je najmanje zanemariv bio Jetro Kliddoe i njegova banda grubijana s granice Kansasa.

Thora je zadrhtala na pomisao o Kliddoeu. Ime joj je natjeralo strah u kosti. Kliddoe i njegovi ljudi predstavljali su više od obične opasno-

sti za vođu goniča koji je trebao da se brine o putu i stadu. Gdje će ona, žena Istoka, pronaći takvog čovjeka?

Thorin muž, Ben Holland, često joj je pričao o dužnostima vode goniča. Prije svoje nesreće on je i sam obavljao taj posao i bio je vrlo cijenjen. Ali onda ga je metak iz zasjede učinio bogaljem i prikovao za bolesnička kolica. Da se to nije dogodilo, Ben Holland bi sâm skupio ljude i krenuo sa stokom na sjever.

Zasjedu su mu postavili u Dodge Cityju, a čovjek koji je na njega pucao pokazao je izvjesnu mjeru planirane namjernosti. Metak iz kratkocijevke nije Bena ubio, već ga je osakatio.

Bio je to naporan put kad je prošlog proljeća Ben tjerao stoku na sjever. U gradu je naletio na suviše savjesnog šerifovog zamjenika Wyata Earpa. Earp je upravo htio drškom pištolja izudarati jednog pijanog govedara kad se Ben umiješao. Nije bilo neprilika; Earp se nije htio suprotstavljati trijeznom čovjeku, ravnom njemu, samo je promrmljao neku prijetnju.

Pošto je Ben ranjen, Bat Master-son je preuzeo istragu, ali ona nije dala nikakva učinka. Bat je bio prijatelj Earpa i Bena, te se raspitivao o Earpovu kretanju za vrijeme zasjede, ali se pokazalo da ne postoji veza između njega i pokušaja ubojstva. Earp je napustio Dodge City rano ujutro nakon sukoba.

Masterson je nastojao pronaći čovjeka koji je pucao. Ben je bio omiljen među stanovnicima grada i nije imao neprijatelja. Iz cijele te zbrke izišla je na vidjelo samo jedna stvar. Nakon povratka u Dodge City, dok su Bena vozili u kolima natrag u Teksas, Earp je izjavio da ranč »Rocking H« ne može više upotrebljavati obore za stoku u gradu.

Ima istine u onoj narodnoj poslovici, razmišljala je Thora, koja kaže da nesreća nikada ne dolazi sama. Sa svim tim nevoljama koje su se ispriječile pojavila se još i nova. Benovi su ljudi nešto prije toga sakupili stoku i završili obilježavanje goveda. A onda je njihov susjed, Thad Toon ranča »Double T«, stari neprijatelj »Rocking H«, povukao potez. Toon je započeo skupljati stoku nakon Benovih ljudi i znao je da neće uspjeti da prije njih krene na put. Unajmivši brzog revolveraša, ulogorio se u gradu Graniteu i poručio da se čuva svaki onaj tko svoje usluge želi ponuditi ranču »Rocking H«. Prijetnja je djelovala. Nitko se nije htio prihvatiti posla za taj ranč.

Ostalo je na Thori da učini što može. Trebalo je mnogo uvjeravanja dok joj je Ben dopustio da podu u Granite i pokuša unajmiti ljude. I tako je Thora tog hladnog jutra sjedila u kolima kraj kuhara Salta Ballewa, žureći u Granite.

Izgledala je vrlo lijepo. Visoka, zrela žena sa zlatnom kosom koja joj je ispod stetson šešira padala na ramena. Čak ni teški kaput nije mogao sakriti obline njenog tijela, uski struk i čvrste linije bokova i nogu.

Okrenuvši glavu, bacila je pogled na čovjeka kraj sebe. Ovaj je bio takav uzoran primjerak teksaškog kraja kakav ona očito nije bila. Metar i osamdeset visoka gomila snažnog mišićja i čvrste kože, odjevena u čisto, dobro skrojeno odijelo, s opasačem oko struka, iz čije je navlake virio držak starog revolvera marke »Dance Bros«.

Salt je upravljao konjima istom onom smirenom vještinom koju je pokazivao u svemu što je radio, bez obzira na to da li kuha ručak na vjetrovitoj ravnici, upravlja mulama upregnutim u kola ili sjedi kraj vatre, pričajući priče iz meksičkog rata. Izgledao je točno onakav kakav je i bio: kuhar staroga kova, majstor svog zanata, žilav, snažan, jednostavan i cijenjen od ljudi.

— Hoćemo li uspjeti unajmiti ljude, Salt? — upita najednom Thora.

— Ima ljudi, gospodice Thora — odgovori on otegnutim govorom koji se razlikovao od istočnog naglaska. — Žele raditi, ali žele i vodu, a mi im ga ne možemo dati. Ljudi koje mi tražimo neće poći za bilo kim. A potrebni su nam najbolji, ako se slučajno sretnemo s Earpom i njegovim prijateljima.

Thora je trenutak razmišljala. — Čovjek od zakona ne može nas spriječiti da stado dovedemo u Dodge City samo zbog toga što je možda ljutit na nas, zar ne?

— Zakon nema s tim veze. Sjeverno od indijanskog područja i nema mnogo zakona za ljude iz Teksasa. Uostalom, Earp ne predstavlja zakon. On je samo unajmljena pomoćna sila u vrijeme gonjenja stoke. Ima boljih od njega, pa stoga on i igra ovu igru protiv ranča »Rocking H«. Taj je ranč poznat, a čovjek koji uspije preplašiti Bena Hollanda zaista je netko.

Thora je odavno navikla slušati mudrosti Salta Ballewa, jer je on obično uvijek imao pravo. Imao je iskustva sa Zapada, a ta su iskustva njoj sada bila i te kako potrebna.

— Kakav je Thad Toon? — nastavila je ispitivati, jer je toga čovjeka srela samo jednom.

— Thad nije loš. Malo previše prost i ne suviše pametan. Nije podnosio Bena otkako smo nakon rata uspjeli uzgojiti stoku. Ben mu je čak predložio da se udruže, ali je Thad bio škrt i odbio je. Čekao je vrijeme da sredi račune.

— Razgovarat ću sa šerifom — reče Thora ljutito.

— Thad nas ne želi spriječiti da gonimo stoku u Dodge City. On samo želi krenuti prije nas.

— Je li to tako važno?

— Svakako. Tko prvi krene, njegovo stado pase svu travu cijelim putem na sjever. Postigne i bolju cijenu u gradu. Biti prvi u Dodgeu ima mnoge prednosti.

Thora je već čula o odanosti govedara ranču kojem su pripadali i znala je da svaka grupa govedara nastoji da njihovo stado dobije najbolje ocjene i najveći ugled u stočarskim poslovima. Međutim, »Rokking H« nije imao dovoljno govedara i unajmljeni ljudi za taj posao bit će stranci, bez osjećaja pripadnosti tom ranču.

— Zar nas zakon ne može zaštititi — upita ona — protiv revolveraša u gradu koji prijeti ljudima što se žele zaposliti kod nas?

Salt ispljune komad izvakanog duhana prije nego što je odgovorio.

— Tu šerif ne može učiniti bogzna što. Kad bismo imali vodu goniča, ljudi bi došli k nama. Potrebno je mnogo više od jednog unajmljenog revolvera da ih spriječi u tome.

Thora se nasloni na sjedalo. Nije ni zamijetila da su već ulazili u gradić Granite. O stočarstvu nije imala mnogo pojma, a koliko će još toga morati naučiti ako želi dovesti tu stoku na tržište. To je bio posao za spretnog muškarca — ne za mladu ženu koja se doselila na Zapad tek prije tri godine.

Thora je bila svjesna svojih ograničenih mogućnosti. Nikada nije bila na Zapadu dok nije srela Bena u Chicagu. Vjenčali su se nakon njegova kratkog udvaranja i on ju je doveo na svoj ranč u Teksasu. Bila je prihvaćena kao supruga gospodara i ukazivali su joj poštovanje, ali je nisu primili kao jednu od svojih. Bila je Yankee, koja nije znala ništa o stočarstvu.

To i nije bilo važno dok je Ben

bio na nogama, a ona vodila kućanstvo. No sada je trebala da zauzme njegovo mjesto i uči o stočarskom poslu pod najtežim uvjetima.

— Oprostite, gospodo — odjekne mekan i ugodan glas teksaški razvučenog govora s njezine strane kola.

Thora i Salt pogledaju u govornika, ali su ga gledali različitim očima.

Thora je vidjela niskog, beznačajnog čovjeka na velikom konju. Opazila je crni šešir širokog oboda na plavoj, prašnjavoj kosi. Lice je bilo lijepo, mladoliko i prijateljsko. Oko vrata je nosio čvrsto vezani plavi svileni rubac čiji su mu krajevi padali gotovo do polovice plave izbljedjele košulje. Rubovi hlaća bili su zavrnuti i visjeli su iznad jahaćih čizama s visokom potpeticom i velikim ostrugama. Jedva je zamijetila opasač s revolverima, te je sumnjala da je taj čovjek u stanju upotrijebiti to oružje.

Salt je promatrao tog istog čovjeka potpuno drugačijim očima. Gledao je u mlado lice iz kojega je izbijala mudrost, u hladne sive oči što su prodirale kroz ljude i u čvrsta usta u čijim se kutovima krio smiješak. Vilice i brada ukazivale su na odlučnu i snažnu narav.

Kuhar je pogledom prešao na šešir — bio je to skupi stetson, a stajao je mnogo novaca. Zatim je pogledao čizme i teksaško sedlo sa dvostrukim kolanom. Vrlo skupe stvari, a proizvođač tih predmeta...

Saltove oči zaustavile su se na opasaču za revolver i zvižduk iznenadenja otme mu se s usana. Taj je opasač izradio isti čovjek koji je radio i čizme i sedlo, čovjek čuven po izradbi kožnih predmeta. Ali je taj opasač otkrio i nešto drugo. Opasač je izradio stari Joe Gaylin iz El Pasa. Prodavao je čizme i sedla svakome tko je mogao platiti visoku cijenu. Ali opasače za revolvere nije prodavao bilo kome. Izabirao je ljude koji će ih nositi. Nositi

opasač Joea Gaylina značilo je biti netko.

Niski je čovjek jahao rideg pastuha, ali to nije bio konj za početnika. Da bi se održao u sedlu na tom konju, čovjek je morao biti vrstan jahač.

Thora je vidjela pred sobom mirnog beznačajnog mladog čovjeka na velikom konju, ali je Salt vidio vrhunskog goniča stoke čiji su revolveri, laso i vinčesterka 66 bili očito znalački upotrebljavani.

— Čuo sam da unajmljujete ljude za gonjenje stoke, gospodo — nastavio je čovjek.

— Da!

Thora je uspjela sakriti razočaranje što je taj nizak i neugledan momak bio prvi koji je ponudio svoje usluge. Nije sličio na nekoga koji bi se s uspjehom mogao suprotstaviti unajmljenom revolverašu.

Trijica smo — upre čovjek prstom u ostale.

Salt i Thora se okrenu i pogledaju. Bili su toliko zaokupljeni tim mališanom da nisu zamijetili ostalu dvojicu koji su jahali s druge strane kola. Thora kimne odobravajući. To su bili ljudi kakve je ona željela.

Obojica bijahu visoki, jedan od njih nešto viši. Taj viši upao je Thori smjesta u oči. Bio je najzgodniji muškarac kojega je ikada vidjela. Nosio je skupi bijeli šešir širokog oboda, zabačen na zlatnoplavu valovitu kosu. Odjeven u skupcenu košulju od srneće kože, sa šarenim svilenim rupcem oko vrata, u novim levis-hlačama i šaroliko izvezenim čizmama. Izgledao je kao živi primjerak iz izloga. Oko tankog struka nosio je rukom izrađeni opasač sa dva revolvera marke »Colt 1860«.

Salt je šutke proučavao kicošku opremu jahača; zamijetio je njegova široka ramena i uski struk. Htio ga je »otpisati« zbog kicoške odjeće, ali opasač koji je nosio bio je također izrađen rukom starog Gaylina.

Saltu je bilo jasno: pred njim je bio još jedan vrhunski kauboj.

Treći jahač bio je mršav i gibak, ali čvrst kao bič. Bilo mu je oko šesnaest godina i bio je dječakog izgleda. Ali oči boje ljeska nisu bile mlade, gledale su hladnim i opasnim pogledom. Salt je u jahaču vidio više od mladog, u crno odjevenog dječaka koji je jahao na veličanstvenom bijelom pastuhu.

Mladić je od glave do pete bio odjeven u crno. Čak mu je i opasač za revolver bio crn, osim drške od orahovine starog pištolja marke »Dragoon Colt« na desnoj strani i drške od slonove kosti noža na lijevoj.

Salt se osjećao nesigurnim dok je promatrao tog mladog čovjeka koji je kaubojsku opremu nosio propisno. Ali mu se nekako činilo da je taj momak u mračnim noćima uz Rio Grande učio o stočarskim poslovima.

Stari pištolj marke »Dragoon Colt« otkrivao je mnoge stvari ako je netko samo htio istraživati. Godine 1870. pojavio se na tržištu vojnički revolver Colt 1860. i istisnuo stare Dragoon revolvere kao zastarjele. Onoga tko bi danas nosio takav revolver smatrali su obično zaostalom i bio je prezren. Ali je Salt nekako osjećao da se to nije moglo primjenjivati na crno odjevenog dječaka. U sukobu izbliza on bi vjerojatno najprije dohvatio držak noža, pa tek onda revolver.

Ta su dvojica zaista privlačila pažnju. Obojica su vrhunskih svojstava i borci od glave do pete, razmišljao je Salt. Pa ipak, čudnovato, ali mali, beznačajni Tekšašanin s druge strane kola kao da je posve prirodno pripadao tom društvu.

— Mislim da ćemo vas unajmiti — odlučio Thora. Ako ova trijica preuzmu posao, možda će se ostali također pridružiti. — Jeste li ikad bili u Dodge Cityju?

— Nismo, gospodo — odgovori najviši od trojice. — Samo jednom u Haysu i jednom u Newtonu.

— Imamo sreću — nastavi crno

odjeveni dječak. – Konačno ćemo upoznati i taj grad.

Salt je napinjao i krivio vrat, pokušavajući pogledom otkriti kakav žig nose konji, a naročito onaj rida, ali uzalud. Imao je neodređeni osjećaj da bi svu trojicu mogao poznavati po imenu. Ako je to bilo točno, ranč »Rocking H« ima više sreće nego što bi to mogao očekivati.

Kuhar je najednom opazio kao su trojica izašla iz jednog od mnogih saluna i zagledala se prema kolima. Za nekoliko trenutaka znat će je li ispravno mislio.

Thora je uhvatila Saltov pogled. Osjetila je iznenadan strah promatrajući trojicu muškaraca koji su sišli s nogostupa i prepriječili im put. Poznavala je dvojicu.

Snažan čovjek na desnoj strani, dobro odjeven i širokih ramena, s rukom na dršku revolvera, bio je Thad Toon, vlasnik ranča »Double T«.

Čovjek na lijevoj strani puta, nizak, zdepast i neprijaznog izgleda, bio je Joel Hendley, Toonov predradnik, vješt u rukovanju svojim starim mornaričkim pištoljem.

Ali je jahač na sredini puta privukao Thorinu pažnju. Bio je to visok muškarac, odjeven onako kako se oblačio divlji Bill Hickok u gradu: niski šešir, crni kaput, košulja sa čipkastim naborima, bijele hlače usko priljubljene uz nogu i sjajno ulaštene čizme. Oko pasa nosio je široku svilenu vrpču, za koju je zataknuo revolver marke »Remington« s drškom optočenom biserima. Lice mu je bilo hladno i bezizražajno, s bezosjećajnim očima kao u zmije.

Thora je već prije vidjela revolveraše. Znala je bez upozorenja da je taj čovjek unajmljeni ubojica koji treba da spriječi ljude da rade za »Rocking H«. Skrene pogledom prema trojici mladih ljudi; sjedili su nehajno u sedlima, gledajući iznad glava jahača s ranča »Double T«, potcjenjujući opasnosti.

Toon je šutke stajao nekoliko tre-

nutaka, a zatim pogleda u Thoru i Salta. Konačno progovori, okrenuvši se trojici Teksašana.

– Ova kola uz koja jašete pripadaju ranču »Rocking H« – reče mirno.

– Ma nemoj! A ja sam mislio da je to Predsjednikova kočija. Baš sam se spremao skinuti šešir i klicati – odgovori crno odjeveni dječak na bijelom konju.

Toon naglo podigne oštar pogled i upije oči u mladića koji se rugao.

– Proširio sam po okolini vijest da nitko ne smije raditi za njih, sine.

– Samo polako – javi se najviši od trojke, dubokim glasom, razvlačeći riječi na južnjački način. – O tome može odlučivati jedino gospoda s ranča »Rocking H«.

– Smiješna gomila, zar ne? – promrmlja Hendley. – Zaista smiješna gomila ljudi, zar ne, Ed?

– Aha! – Reče unajmljeni revolveraš, a glas mu je bio hrapav i prijeteci. – Svakako, Joel. Čini mi se da će svi oni umrijeti od smijeha.

Niski je čovjek sve to promatrao bez riječi, a onda se umiješa blagim glasom.

– Hoćete reći, vi tražite od nas da ne radimo za ranč »Rocking H«?

– Naš gazda nikad ne traži ništa od kaubojas – odgovori revolveraš. – On naređuje ... a ja sam ovdje da vi to naređenje i izvršite.

– Znači, on nam naređuje? – U glasu visokog kaubojas osjećala se varljiva blagost.

– Baš to.

– Pa dobro, ja osobno nikad nisam bio u stanju primati naređenja. Činjenica je da je stari general Bushrod Sheldon uvijek govorio o meni kao o najgorem vojniku.

– Zar ćete postupiti protiv naređenja moga gazde? – upitao je revolveraš, hvatajući se rukom za držak revolvera.

Toon ošine pogledom svog unajmljenog revolveraša. Htio je izbjeći pucnjavu ako je ikako bilo

moguće. Smjesta je, poput Salta, uočio s kim ima posla.

— Ovaj ovdje je Ed Wren — reče značajnim glasom.

Ako je očekivao da će to ime prouzročiti dojam na ljude, ostao je razočaran. Nijedan od trojice nije pokazao bilo kakva znaka, da su ikada čuli za čovjeka zvanog Ed Wren. Sva su trojica Teksašana i dalje nehajno sjedila u sedlima i promatrala unajmljenog revolveraša. Zatim momak u crnom progovori podrugljivim glasom:

— Pa dobro, pošto smo tako ugodno popričali, dopustite, mi da se predstavimo. Ja sam Loncey Dalton Ysabel. Ovaj na mrkom konju je Mark Counter. A onaj tamo — mahne rukom prema niskom jahaču. — Može biti da niste nikada čuli za njega.

Učini stanku, a zatim doda:

— Njegovo je ime Dusty Fog!

II

— Dusty Fog!

Još nikad Thora nije čula da bi četiri glasa izgovorila s tako različitim intonacijom dvije riječi. U poviku starog kuhara Salta osjećalo se oduševljenje zbog potvrde njegovih sumnji. U Toonovu iznenađenom glasu krila se zabrinutost, dok je Hendleyjev glas jasno pokazivao strah i nesigurnost. Jedino je revolveraš izgovorio ime sa sumnjom.

Thori je to ime vrlo malo značilo. Pokušavala se sjetiti onog što je čula o tom čovjeku.

— On! — upita revolveraš i upre s prezirom palac u malog Teksašana. — Krzljavac poput njega da je Dusty Fog! Što vi, do đavola...

— Gospodine! — reče mali čovjek, a glas mu je zvučio prijeteći. — Podsjetimo se besmrtnih riječi pukovnika Sama Colta:

»Nikoga se nemoj plašiti, bez obzira na uzrast svoj, u opasnosti zovni me, izjednačit ću status tvoj.«

Ed Wren se namrgodi. Nije bio naviknut da mu buduća žrtva odgovara u stihovima.

— Što to znači? — prošišta.

— Kad je stari pukovnik Sam izumio svoj prvi šestopuc u dobra stara vremena, on je time nas dvojicu učinio potpuno jednakima.

Thad Toon je razdraženo obliznuo usnice.

— Hej, polako, Dusty! — uzvikne jer je znao što je mali čovjek htio time reći. — Mi s vama nemamo ništa, već s rančom »Rocking H«.

Thora je upravo htjela reći da je ona unajmila trojicu jahača, ali se sjetila da mi nije rekla jesu li unajmljeni ili nisu. Htjela je izbjeći opasnost koja se približavala. Ali prije nego što je mogla išta učiniti Dusty Fog je preuzeo stvar u svoje ruke.

Ne ispuštajući revolveraša iz vida, Dusty posegne rukom iza sedla i odriješi smotani pokrivač za spavanje. Držeći ga jednom rukom, okrene se prema Saltu i Thori.

— Oprostite, gospodo. Kuharu, ubaci pokrivač u kola.

Salt se podigne sa sjedala i, naginjajući se ispred Thore, uzme pokrivač s izrazom oduševljenja na izbrazdanom licu.

— Svakako, kapetane Fog, svakako.

Thora je imala osjećaj da joj je nešto izmaklo, da je morala nešto znati ili shvatiti neki znak. Trojica jahača ispred nje sjedila su sada ukočeno, u zraku se osjećala napetost. Ona nije znala potpuno značenje onoga što je učinio Dusty. Ali su ostali to predobro znali. Kada kauboj ubaci svoj pokrivač za spavanje u kola, on postaje član te grupe. Njihove nevolje odsada postaju i njegove. To također znači da je tom kretnjom postao privržen ranču koji je bio izabrao; njihove šale su i njegove šale, njihova borba odsada je i njegova.

To su znali i Thad Toon i dvojica njegovih unajmljenih ljudi. U svojim postupcima protiv ranča »Rocking H« morat će od sada računati i na Dustyja Foga, Marka Countera i Ysabelu Kida.

Mark i Kid su također predali kuharu svoje pokrivače za spavanje, tek toliko da da pokažu svoju pripadnost. To nije izmaklo pogledu Thada Toona; postao je još zabrinutiji jer je zaista mnogo toga čuo o toj trojici mladih ljudi.

Motreći neprestano revolveraša, Dusty se obrati Saltu.

— Kreni s kolima, kuharu.

Salt dohvatiti uzde gledajući ljude ispred sebe.

— Prepriječili su mu put, kape-tane.

— Pomaknut će se.

Salt mekano zatrese uzdama i dodirne njima mule. Kola pođu sa trojicom jahača sa strane.

Toon i Hendley stajali su nepomično nekoliko trenutaka. Zatim su se odmaknuli u stranu, odlučivši da je za danas dosta rata. Ed Wren je stajao čvrsto, lagano podižući ruku. On je bio plaćen da se bori. Plaćeni ubojica, koji je uživao takav glas. Ako sada odustane, njegov će budući poslodavac to zapamtiti i neće mu htjeti platiti. Razmislio je o tome i odlučio se. To bi bila dobra odluka protiv bilo kojih protivnika, samo ne protiv ovih.

Thora je opazila kako je ruka ki-coški odjevenog revolveraša munje-vito pošla prema dršku revolvera. Kretnja je bila brza, najbrža koju je, na svoj užas, do sada vidjela.

Od hica koji je grunuo Thora je poskočila. U nosnice joj je udario kiselog miris baruta. Ed Wren se zaneše u stranu, a krv mu je potekla iz rane na glavi. Revolver mu ispadne iz ruke i ostane ležati u prašini. Nije dospio ispaliti ni metaka. Trenutak zatim i on se skljkao na zemlju.

Okrenuvši glavu, Thora upre pogled u malog Teksašanina. Dusty joj je izgledao nekako viši od svih. Sjedio je nemarno u sedlu, držeći u ruci revolver. Podigne oružje do usta, otpuhne dim iz cijevi i vrati pištolj u navlaku.

Veliki ridan krene naprijed, pode ispred kola i zaustavi se pred Thadom Toonom. Hladne, sive oči

promatrale su rančera i meki glas progovori razvučeno:

— Samo sam malo okrznuo vašeg unajmljenog čovjeka, gospodine. Slijedeći put ću ga ubiti, ali on neće biti prvi kojega ću udesiti.

Kola su pošla dalje. Kad se Thora okrenula, opazila je da su Mark i Kid zaustavili konje, dok je Dusty govorio Toonu. Thora se okrene prema Saltu.

— Što kažu, tko je on?

— Gospodice Thora, to je kape-tan Dusty Fog iz Teksaške lake konjice.

Ime joj nije mnogo kazivalo, bila je još zbunjena onim što se dogodilo.

— Zar je zaista tako brz u rukovanju oružjem?

— Znate, gospodice Thora. — češkao je Salt zamišljeno bradu. — Ne bih rekao da je bio brz. Evo, uzmite ljude kakvi su Wes Hardin, King Fisher ili Bin Thompson, oni su uistinu brzi.

— Pa?

— Gospodo, u usporedbi s kape-tanom Fogom oni su samo učenici.

Thora uzdahne i zavalj se na sjedalo. Imena koja je Salt nabrojio predstavljala su najbolje revolveraše u Teksasu. Pitala se u čudu kakve je to ljude unajmila.

Trojica mladih ljudi jahala su uz kola i nitko se od njih nije više osvrnuo na Toona i Hendleyja. Dusty se nasmiješi Thori i ponovno je izgledao mlad i beznačajan.

— Nisam vam prije uspio reći, gospodo, ali ujak Devil me je poslao da kod vas preuzmem posao vode goniča kad je čuo da mu je rođak Ben u nevolji.

Thora se namršti. Bila je spremna unajmiti Dustyja kao pomoćnika, ali je izgledao premalad za preuzimanje opasne odgovornosti vode goniča. Osim toga, nije se mogla sjetiti da je njen muž ikada spomenuo nekoga po imenu Devil. Tko je bio taj koji je svoje ljude poslao njoj u pomoć?

— On mu je daljnji rođak — odgovori Dusty. — Sreo sam ga jed-

nom, kad je došao u Rio Hondo u lov na purane.

Thora kimne. O tom daljnjem rodaku svoga muža nije čula mnogo. Pitala se zašto bi taj čovjek preuzeo na sebe brigu oko pomaganja ranču »Rocking H«.

U tom je trenutku iz svog ureda izišao mjesni šerif. Bio je svjedok onoga što se zbivalo dolje na cesti i čuo je pucnjavu. Sada kad su kola stigla izišao je da progovori nekoliko riječi s ljudima.

Salt zaustavi konje i kola, dok su trojica jahača, nehajno sjedeći u sedlima, gledala šerifa. Mahnuvši glavom prema natrag, on upita:

– Je li mrtav?

– Samo okrznut – odgovori Dusty. – Trebalo bi da takve zlotvore izbaciš iz grada, Frank.

Ne uzimajući to kao osobnu uvredu, šerif se okrene Dustyju.

– Pokušavam pokušavam. I stoga, što prije vas trojica nestanete odavde, bit ću to sretniji. Thora ustane sa sjedala. Znala je šerifa kao poštenog i hrabrog čovjeka i očekivala je da će njena tri pomoćnika završiti u zatvoru zbog pucnjave. Oni kao da nisu to ni izbjegavali svojim ponašanjem prema šerifu.

– Kapetan Fog je moj vođa goniča – umiješa se Thora živahno, shvativši odmah da se time i obavezala. – Došli smo samo potražiti pomoćnike, a nakon toga odlazimo. Vi znate da je Thad Toon unajmio u gradu revolveraša kako bi nas spriječio...

– Znam, gospodo – prekine je šerif i namigne okom prema trojici jahača. – Znam što je Thad govorio i pitao sam se kad će netko pokazati tom nalickanom revolverašu što je zaslužio. – Zatim pogleda niz ulicu kojom su Toon i Hendley nosili revolveraša prema liječnikovoj kući. – Porazgovarat ću s Thadom, ne brinite. S Dustyjem kao vođom goniča vrlo ćete lako unajmiti radnike. Grad je pun ljudi koji traže posao.

– Hvala vam, šerife, i žao mi je što je došlo do pucnjave.

Šerif se nasmije.

– Vjerujem da je i starom Thadu žao. – Zatim nestane smiješka s njegova lica. – Jeste li čuli, Kliddoe ima novu bandu s kojom harači u području Dodge Cityja?

– Čuli smo. – Dusty nije bio, čini se, zabrinut zbog te činjenice. – Nadam se samo da ćemo se neopazeno provući kraj njega.

Šerif podigne ruku na pozdrav i okrene konja niz ulicu.

Mark je pomogao Thori sići s kola, a zatim su se sva trojica mladih ljudi pobrinula za svoje konje. Nakon izvjesnog vremena sastali su se na verandi hotela. Dusty je privukao stolicu za Thoru, a zatim je sjeo na ogradu leđima okrenut ulici. Mark i Kid stajali su lijevo i desno od Thore i pokrivali Dustyjeva leđa. Salt je dolje u trgovini, obavljao posljednju kupovinu prije odlaska.

Dusty zamoli dopuštenje za pušenje, te smota i popuši tri cigareta zaredom. Thora je opazila da se vješto služi i lijevom i desnom rukom. Naučio je to još u školi, a spadalo je u dio njegove obrane zbog nedostatka visine.

– Što se govori o našem stadu?

– upita Thora.

– Oklade su pet naprama jedan da nećemo proći. To sam čuo u Fort Worthu – odgovori Dusty. – Uložio sam deset dolara.

– Mnogo se njih kladilo protiv nas.

– Mogli bi reći da je tako. Čuo sam o zasjedi na rodaka Bena. Kažu da se neki prijatelj Earpa, lovac na kože Shag Moxel, busa u prsa kako je on to uradio.

– Da – umiješa se Kid. – Doznat ćemo istinu kad stignemo na lice mjesta.

– Zar ste, usprkos Earpovoj prijetnji, voljni krenuti u Dodge City?

– Svakako – odgovorio je ovoga puta Mark na njeno pitanje. – Earp ne predstavlja ništa naročito. Hvali se da je u Ellsworthu

uhapsio Bena Thompsona. Ja sam bio tamo i dobro znam što se dogodilo. Earp je običan hvalisavac koji se rado krije iza šerifove značke. On čak nije pravi predstavnik zakona u Dodge Cityju, već samo unajmljena pomoćna sila za vrijeme dogona stoke.

— Mark ima pravo — složi se Dusty. — Earp mnogo priča i jak je samo onda ako ima dobro zaleđe. Više se plašim Kliddoea.

Thora ovlaži usne. Kliddoe je bio čovjek o kojemu nije htjela govoriti.

— Što ćete učiniti?

— Unajmiti onoliko ljudi koliko vam treba. — Dusty se okrene i pogleda niz ulicu dok je govorio. — Tko je bio onaj čovjek u sredini, koji se ispriječio na putu?

— Thad Toon, vlasnik ranča „Double T“. on je naš susjed i želi krenuti sa svojim stadom, prije nas.

— Prije vas, ha? — Smiješak na licu Dustyja još ga je više pomladio. — Neće mu uspjeti.

Thora je na trenutak požalila što je unajmila tog mladog čovjeka: on neće biti nikada u stanju upravljati stokom i goničima. Međutim, Salt je odobravao unajmljivanje Dustyja i Foga za vođu, a Ben joj je naročito naglasio da u tim stvarima sluša savjet kuhara.

— Koliko će nam ljudi trebati? Stado broji oko tri tisuće grla.

— Koliko imate viastitih ljudi koje šaljete?

— Salt, njegov pomoćnik... i ja — odgovori Thora.

Tri se lica u isti čas okrenu k njoj. To je bilo prvi i posljednji put da su pokazali iznenađenje.

— Vi, gospodo?

Ysabel Kid je davao dojam kao da ne vjeruje svojim ušima.

— Gonjenje stoke nije posao za ženu, gospodo — reče Mark. — To čak nije posao za muškarca ako je iole pametan.

Dusty nije progovorio, već je šutke promatrao lice mlade žene dok im je odgovarala.

— Ja sam jedina koja je ostala. Ne možemo bez Salta i njegova pomoćnika, ali moramo. Ben ne želi da idem, ali ja mogu biti prilično uvjerljiva ako moram. Osim toga — ona naglo pocrveni u licu — imam razlog zašto želim ići na taj put, razlog o kojemu nisam govorila Benu. Poznajem na Istoku kirurga koji bi možda mogao pomoći Benu. Ugovorila sam sastanak s njim u Dodge Cityju, odakle ću ga dovesti na naš ranč.

— Mi ćemo ga dovesti umjesto vas, gospodo — predloži Mark.

Ona odmahe glavom.

— Liječnik Burglin ne bi pristao poći s vama. On je pomalo neobičan i misli da ne treba vjerovati kaubojima. Samo ga ja mogu dovesti.

— Dobro, gospodo, ako je to razlog, idete s nama — reče Dusty.

Thora je imala još dva razloga, ali im o njima nije htjela govoriti. Svaki od njih odvratio bi ih od puta, pomislila je. Zato promijeni predmet razgovora.

— Koliko vam je ljudi potrebno?

— Oko osamnaest do dvadeset

— odgovori Dusty.

Neko je vrijeme promatrao Thorino lice i činilo se da se zbog nečega nelagodno osjeća. Napokon reče:

— Želio bih da odmah na početku objasnimo jednu stvar, gospodo. Ujak Devil uvijek me je učio jednoj stvari: u vojničkom poslu i u poslu gonjenja stoke postoji samo jedan gazda. Ne mogu biti dvojica.

— I?

— Možete poći s nama, ali bih želio da razumijete da ćemo posao vode goniča obavljati ili vi ili ja. Ako ću ja biti vođa, moja je dužnost unajmljivanje ljudi, rad i otpuštanje onih koji ne odgovaraju. Ako polazite s nama, izjednačujete se sa svima ostalima i primete naređenja od mene.

Neko su se vrijeme bez riječi promatrali, a zatim Thora ponosito ustane.

– Kapetane Fog, moj je otac bio aktivni oficir u vojsci, a ja sam veliki dio moga života provela u raznim vojnim logorima. Poznajem pravila kao i vi. Ako ste vi vode goniča, primat ću naređenja od vas.

Na licima trojice prijatelja pojavi se smiješak. Mark ispruži svoju golemu ruku:

– Uspjet ćete, gospodo.

– I ja mislim – složi se Dusty.
– Vrijeme je da skupimo ljude. Dalek nam je put natrag, a osim toga ono »kapetan« zvuči odviše službeno. Ja sam Dusty a ovo su Mark i Lon.

– Ja sam Thora za svoje prijatelje – reče ona toplim glasom.

– Mark, ti i Lon podite dolje do koliba i pronadite jednoga čovjeka za noćne poslove. Dok prolazite gradom, javite svima da unajmljujemo ljude.

Obojica poslušno krenu. Dusty se okrene leđima prema zidu, uzme stolicu i sjedne.

– Kako ćete dobiti dvadesetak ljudi koje trebamo? – upita Thora.

– Unajmit ću ih.

– Zar poznajete toliko ljudi u gradu?

– Poznajem neke.

Thora je sjedila, razmišljajući o tome na koji će način Dusty unajmiti toliko ljudi za taj težak posao. Ne želeći da on pomisli dako ona sumnja u njega, Thora promijeni razgovor.

– Koliko ste dugo vas trojica zajedno?

– Od svršetka rata. Pridružili smo se u Meksiku i kad smo stigli na sjever, odlučili smo ostati zajedno. Ujak Devil unajmio nas je za svoje poslove i od onda jašemo za njega. Radimo kao pokretna grupa.

– Pokretna grupa? – Thora ga zbunjeno pogleda. – Mi nemamo takve grupe. Kakav je vaš posao?

– Radimo oko stoke sve do zime, onda se vraćamo natrag. Nas petorica i kuhar.

Mark i Lon ušli su u gostionicu i

ponovno izišli. Thora ih je neko vrijeme promatrala, a zatim nastavi razgovor.

– Je li Lon tako opasan kako izgleda?

– Još je gori! – Na Dustyjevu licu pojavi se smiješak. – On je jedini čovjek kojega se plašim.

– Je li on... ovaj...

Thora zašuti, ne znajući kako postaviti slijedeće pitanje.

– Bijelac? – Smiješak je nestao s njegova lica, a glas mu je postao hladan. – On je bijelac, gospodo. Otac mu je bio Irac, iz Kentuckyja, a majka mješanka Komancha.

– Nisam imala namjere uvrijediti vašeg prijatelja. Premalo sam vremena na Zapadu da bih izgubila neke predrasude. Moja je majka Francuskinja, a otac Škot. I oni su mješanci, zar ne?

– Svakako, Thora. – Glas je opet postao mekan i miran. – Uskoro ćemo sakupiti ljude.

Thora je zamijetila da su Mark i Lon pošli prema kolibama u kojima su živjeli radnici Crnci. Opazila je također da je nekoliko kauboja išlo prema hotelu. Kad su se približili, nisu se zaustavljali, niti se obraćali Dustyju. Prošli su mimo njega, okrenuli su se i opet vratili prema gostionici.

Zatim je opazila visokog, tamnopotog muškarca. Nosio je crni stetson šešir, nove čizme i staro, iznošeno odijelo. Lice mu je bilo mršavo i opasnog izgleda. Trupkao je nemarnim korakom, motreći oštrim pogledom sve oko sebe. Prstima je nehajno dodirivao čas kundak svog revolvera, čas držak noža.

Thora je iznenada osjetila strah. Čovjek je vjerojatno bio kakav ubojica. Na svoj užas opazi da je Dusty podigao lijevu ruku na pozdrav.

– Zdravo, Kiowa – reče on. – Radiš li za koga?

III

Tamnoputi se čovjek zaustavio i bacio pogled na djevojku prije nego što je odgovorio.

– Ne!
– Potreban mi je izviđač uz Marka ili ispred Lona Kida. Prihvaćaš li posao?

– Da.
– Čuo si što se govori o stadu s „Rocking H“?

– Jesam
Thora je promatrala tamno lice koje nije pokazivalo nikakva osjećaja. Čudila se zašto je Dusty izabrao toga opasnog čovjeka.

– Kola su dolje kod trgovine. Ubaci u njih svoj pokrivač za spavanje i vrati se ovamo. – Dusty je pokazao palcem prema kolima dok je govorio. – Želim otići čim skupimo ljude. Tko je još u gradu?

– Billy Jack, Red Tolliver, Basin Jones i još nekoliko njih koje sigurno poznaješ. Hoću li ih dovesti ako ih sretnem?

– Svakako.
Dusty se zabavljao promatrajući očito neodobravanje na Thorinu licu.

Kiowa odgega prema svom konju.

Putem su se približavala dvojica mladih, u čisto odjevenih kauboj, koji su neprijaznim pogledom promatrali Dustyja. Za trenutak je Thora pomislila da će oni upitati za posao, ali su samo prošli pokraj njih. Bila je razočarana. Takve bi ljude ona unajmila umjesto onog mračnog čovjeka.

Na cesti se pojavio visoki mršavko s očajnim i umornim izrazom na licu. Svaka crta lica odavala je dojam čemernosti. Dusty još jednom podigne ruku na pozdrav.

– Zdravo, Billy Jack. Hoćeš li posao?

Čovjek se zaustavi i povuče prema gore opasač za revolver. Činilo se kao da mu kolt predstavlja teret. Izgledao je još očajniji pri pomisli da mu je nametnut posao.

– Kako vi kažete, kapetane.
– Bit ćeš izviđač. Ne znam da li znaš, ali radimo za „Rocking H“. Čuo si što se govori protiv njih?

– To me je smrtno prestrašilo –

reče Billy Jack tugaljivo, dok mu je Adamova jabučica poskakivala gore i dolje. – Gdje su kola?

– Dolje kod trgovine. Kiowa putuje s nama.

– Danas imamo zaista divan dan.

Billy Jack se okrene i pođe mlitavim korakom, djelujući kao slika potištenosti.

– Poznajete li ga? – upita Thora, a Dusty kimne. – Pa zar on uvijek tako izgleda? – nastavi Thora.

– Danas je jedan od njegovih dobrih dana – odgovori Dusty. – Trebalo je da ga vidite onoga dana kad ga je general Robert Lee predložio za odlikovanje zbog hrabrosti na bojnopolju.

– Njega? – zinuła je Thora od iznenađenja.

– Da. Billy Jack je bio najbolji narednik kojega sam ikad imao.

Thora se nemirno pomakla na stolici. Prema njima je dolazio mlad i zgodan, kicoški odjeven kauboj, kome je biserima ukrašen revolver visio nisko uz nogu. Ako je propustio onu dvojicu sličnih kicoša, sumnjala je da će odabrati i ovoga. Međutim, on je podigao ruku.

– Zdravo, prijatelju. Hoćeš li posao?

Čovjek se zaustavi. Podigne šešir na pozdrav Thori i kimne.

– Uzet ću ga ako sam vam potreban.

– Mjesto izviđača je popunjeno, ali ćemo te ipak uzeti.

– Hvala. Zovem se Dude.

– Kola su ispred trgovine, Dude. Ubaci u njih svoj pokrivač za spavanje.

Thora se namršti. Bilo joj je jasno da Dusty nije poznavao čovjeka, pa ipak ga je unajmio. Nikako to nije mogla shvatiti. Slijedeća dvojica koje je Dusty unajmio bili su dobro odjeveni mladići i također njemu nepoznati. Zašto je uzео njih, a propustio onu dvojicu? Zatim je izbor pao na jednog neu-

redno odjevenog čovjeka koji je također bio stranac.

Već je bilo sakupljeno sedamnaest ljudi kad se pojavio mršavi dječak pjegava lica na ridem konju. Zaustavio je konja i upitao:

— Treba li vam kauboj, kapetane?

Dusty promotri dječaka. Nosio je poklonjenu odjeću koja je vidjela bolje dane, za opasacem mu je bio zadjenu stari pištolj. Iako je bilo rabljeno, oružje je izgledalo čisto i održavano.

— Svakako, trebamo kauboja. Poznaješ li posao?

— Naravno — reče dječak gorljivo. — Bio sam kauboj u raznim stadima. Htio sam reći da sam sudjelovao i u gonjenju stoke, ali vam ne bih lagao, kapetane.

Dusty se nagne naprijed da sakrije smiješak, a zatim palcem pokazuje prema kolima.

— Ako ti tvoji dopuste, pođi do kola i ubaci u njih svoje stvari.

Dječak odmahne glavom.

— Nemam nikoga, kapetane. Moji su poginuli dok sam bio mali.

— Pa kako si uspio proživjeti? — upita Thora zapanjeno.

— Ljudi su se brinuli o meni. Kad sam dovoljno odrastao, radio sam kao kauboj. Nabavio sam konja i putovao po zemlji.

— Jesi li danas već jeo? — upita Dusty, a dječak, odmahne glavom.

— Onda pojedi nešto prije nego što krenemo. Bit će ti potrebno...

On se prekine. Dječak je izgledao zbunjen i sagnuo je glavu. Dusty izvuče iz džepa dva dolara i pruži ih dječaku.

— Evo, momče. Stari je običaj da dobrom kauboju uvijek plaćamo nešto unaprijed.

Dječak uzme novac i, promrjavši zahvalu, odjaše prema stajama za iznajmljivanje.

Thora odmahne glavom. Neobična je bila narav toga malog čovjeka kojega još nije dobro poznavala.

— Jeste li dječaka unajmili iz samilosti?

— Nikako, jer smatram da će postati dobar pomoćnik. Kad krene na sjever, ići će kao vrstan radnik, a s vremenom možda i kao vođa goniča.

Ljudi su se okupili oko kuhinjskih kola, neki su pomagali Saltu tovariti zalihe. Čak oдавде iz hotela Thora je mogla vidjeti oduševljenje na kuharovu licu. Salt je bio očito zadovoljan izborom ljudi.

— Osamnaestorica — reče ona. — Točno koliko trebamo.

— Priznajte sada zašto ste zabrinuti zbog ljudi?

Ona ga začudeno pogleda, a zatim se nasmije.

— Znali ste cijelo vrijeme da nisam shvaćala na temelju čega ste izabirali ljude. Ne shvaćam još i sada. Kad god sam pomislila da znam, vi biste me uvjerali u protivno.

— Postoji samo jedan način kad ih unajmljujete — odgovori Dusty.

— Treba promatrati njihove čizme, šešir i ruke. Dobar kauboj kupuje samo najbolje čizme i šešir, bez obzira na ostali dio odjeće. Recimo ona dvojica koji su prošli pokraj nas nakon Kiowe. Znam da biste ih vi unajmili. Ali ja nisam, jer su to jahači za krave muzare, kako mi to kažemo. Oni su, doduše, nosili čista i dobra odijela, ali su im čizme tvorničke izrade. Pravi kauboj kupuje čizme po mjeri. On zna da je za njih vrijedno potrošiti nešto više novaca. On kupuje i najskuplji šešir, čiji obod ne propušta na jakoj kiši. Takav šešir može biti i iznošen, ali nikada neće izgubiti svoj oblik.

— A što je s njihovim rukama?

— Kauboj se služi lasom. Ako ima žuljeve na rukama, znači da ga neprestano upotrebljava i da je vješt u tome.

Promatrajući njegove ruke, opazila je žuljeve i na prstima.

— A to?

— Od rukovanja oružjem.

— Shvaćam. — Thora na trenu tak zašuti, razmišljajući. — A onaj

čovjek tamne puti čini mi se da ste ga nazvali Kiowa.

— Kiowa? — nasmiješi se Dusty.
— Poznajem ga od malih nogu. Jahao je za ujaka Devila dok kraj nije postao prenaseljen za njega.

— Kako to mislite?

— Trideset milja dalje ljudi su izgradili drugi grad. Kiowa je tvrdio da je Rio Hondo postao naseljeniji od Chicaga i otišao je. Ali nema boljega od njega kad je riječ o izvidanju. A u nadmudrivanju Indijanaca postoji samo jedan čovjek u ovom gradu koji ga nadmašuje.

— Pa zašto niste unajmili toga?

— Nije bilo potrebno... to je Lon.

— Oh! — Thora je shvatila da je njezin vođa gonica mislio na sve.
— Hoćemo li imati neprilika s Indijancima?

— Možda. Jednom nalijećete na njih tokom cijelog puta, drugom zgodom nema ni jednog pera na vidiku. Ali jedno znam sigurno. Ako nas Indijanci napadnu, to neće biti zato što su se uspjeli prišuljati mimo Lona i Kiowe.

Iza ugla gostionice pojavili su se Mark i Lon, a slijedilo ih je osam Crnaca. Prije nego što su stigli do verande, Thora je postavila još jedno pitanje, koje ju je mučilo.

— Zašto ljudi nisu došli gore i tražili posao, umjesto što su samo prolazili?

— Ljudi poput Kiowe i Billyja Jacka ne moraju tražiti posao. Dvojica koje sam poznavao prošli su mimo nas. Obojica su vrsni kauboji, ali ja ih nisam želio unajmiti i oni su jednostavno prošli. Da sam ih htio unajmiti, ja bih ih upitao; ako ne pitam, nitko se neće uvrijediti.

Mark se popne na verandu i pokaže na Crnce.

— Svi oni žele noćni posao.

Dusty ustane i pride do njih, ispitujući ih jednoga po jednoga. Sedmorica njih ponosno su govorila o svom dobrom ponašanju. Osmi je bio visok, mršav, razvučenih usta u smijeh, odjeven u košulju bez ovrat-

nika i iznošene hlače južnjačke vojske.

— Gos'n kapetane — reče on, gurajući sa čela otrcanu vojničku kapu. — Ja pijem, pušim, psujem i hvatam djevojke, ali znam svoj posao oko konja.

— Možeš li upravljati velikim rezervnim stadom noću?

— Ako ga imate, upravljat ću njim.

— Imaš li konja?

— Imam staru mulu koja noću vidi poput sove.

— Tvoje ime?

Crno se lice gotovo raspolovilo u smiješku.

— Zovite me kako hoćete dok me zovete na dobar i redovit obrok.

Dusty pogleda u ljude koji su u polukrugu stajali pokraj stepenica verande i čekali da im kaže koju riječ.

— Dobro, momci. Reći ću vam neka pravila, pa ako se nekomе neće dopasti, može odustati. Prvo, ja ću biti vođa puta, a ime mi je Dusty Fog. Gospoda Holland ide s nama kao predstavnik ranča. Odnosit ćemo se prema njoj kao prema svakom pomoćniku. Mark je moj zamjenik, a Ysabel Kid izviđač zajedno s vašim dobrim prijateljem Kiowom. Billy Jack bit će veza s Markom. Vi ostali jahat ćete sa strane. Na ranču »Rocking H« nalaze se rezervni konji za one koji ih nemaju. Izabirat ćete ih po redu, kako ste primani na posao. Neki od vas jahali su s pukovnikom Charliejem Goodnightom i poznaju njegov način rada. Ja sam učio pod njegovim zapovjedništvom, pa je to i moj način. Sutra želim krenuti na put i nemam vremena objašnjavati točku po točku. Ako bilo tko od vas ne poznaje pukovnikova pravila, a želi iz znati, neka upita Billyja Jacka. On će mu ih vrlo rado objasniti.

Prema njima je jahao visok, snažno građen muškarac u prljavoj odjeći s nisko privezanim revolverima uz noge, vodeći za sobom dva konja. Sve su tri životinje bile

prilično nemirne i kolutale očima, pokazujući bjeloočnice.

— Tko zapovijeda ovdje?

Thora je zagrizla usnicu. Toga je čovjeka negdje vidjela, ali se nije mogla sjetiti gdje. Dusty je također proučavao jahača jedan trenutak.

— Ja — reče napokon, ne obraćajući više pažnju na njega. Promatrao je njuške konja.

— Treba li vam kauboj? — Pitanje je bilo više upućeno Thori nego Dustyju, — Čovjek preko puta ulice rekao mi je da je gospoda gazda.

— Ja sam vođa puta... i sva su mjesta popunjena.

— Zar? — Lice pridošlice razvuče se u podrugljiv smiješak. — Pa dobro, možda će te gospoda prisiliti da promijeniš mišljenje. Znaš, jedan njezin prijatelj rekao mi je da je potražim i spomenem njegovo ime.

— Gospodine... — Dustyjeve glas još je zvučao mirno. — Gospoda Holland me je unajmila kao vođu goniča, čime se podrazumijeva da ja unajmljujem i otpuštam ljude. Kauboja već imamo, ali čak kad ga i ne bismo imali, ne bih uzeo čovjeka koji upotrebljava lažni ular na svojim konjima.

Thora je zurila u konje. Čula je pričati o lažnim ularima. Opazila je ožiljke na konjskim gubicama od tankog konopca koji je bio vezan svakom konju na donjoj vilici, a čiji je kraj služio kao uzda. Lažni je ular bio oruđe mučenja i nije dan pravi kauboj, nije ga upotrebljavao; njime se lomila čud životinje ili se ona pretvarala u ubojicu.

Čovjek bijesno pljune u prašinu, spuštajući kao slučajno ruku niz desnu nogu.

— Zar tako?

— Ne pokušavaj! — zareži Dusty, čiji je glas popratilo škljocanje revolvera koji se već bio pojavio u njegovoj desnoj ruci.

Čovjek je blenuo u dugu cijev uperenu u njega. Nije se nadao takvoj brzini.

— Dobro, — promrmlja ljutito, odmaknuvši ruku od drška revol-

vera, a zatim okrene lice prema Thori. — Pokušajte urazumiti svoga vođu puta. Kao što sam rekao, onaj vaš prijatelj...

Thorino je lice pobljedjelo; znala je tko je taj čovjek i tko je tajanstveni prijatelj. Ako ovi ljudi čuju to ime, smjesta će je napustiti.

— Popeo si mi se na vrh glave.

Thora nije zamijetila da je pokraj nje stao Ysabel Kid čije su meko razvučene riječi prekinule stranca u govoru.

Svrnuvši pogled na crno odjevenog mladića nedužnog izgleda čovjek je učinio pogrešku. Pomislio je da ima posla s balavcem koji mu nije dorastao.

— Zaveži! — prožišta on. — ja razgovaram s bijelom...

Ysabel Kid skoči preko ograde i u jednom trzaju skine čovjeka iz sedla. Ovoje padnu na zemlju. Ali dok je pridošlica pao na leđa, Kid se poput mačke dočekao na noge. Čučajući lagano na stopalima, Kid je čekao.

Čovjek se, kunući, pridigne i pođe rukom prema dršku revolvera. U isti čas Dusty zagrmí: — Lon! Nemoj!

Zraka sunca bljesnula je na čeličnoj oštrici noža kad je Kid nasrnuo. Njegov je nož učinio veliku zareztinu na kožnoj navlaci prije nego što je čovjek uspio spustiti ruku. Težina revolvera rastvorila je razrezanu kožu i revolver je pao u prašinu. Čovjek je rukom pipao po praznom mjestu, zatim se okrene i skoči prema sedlu, pokraj kojega je visjela puška.

Mark Counter preskoči ogradu i rukom uhvati čovjeka za ovratnik košulje, gurnuvši ga natrag.

— Ne budi lud, čovječe! Lon te je mogao ubiti. Ne izazivaj ga više!

Čovjek je shvatio što je Mark mislio. Ysabel Kid je još stajao u borbenom stavu s nožem u ruci, dok je njegovo tamno lice imalo izgled Komanča.

Čovjek se umiri, ali mu je na licu sijevala mržnja.

– Dobro – zareži. – Odlazim ali neću to zaboraviti.

– Nadam se da nećeš – promrmlja Kid.

Jahač uzjaši svog konja, okrene ga i pođe niz ulicu.

Kuhar Salt se zlobno cerekao osramoćenom jahaču, zadovoljan sam sa sobom. Njegovo prosuđivanje bilo je potvrđeno. U borbi izbliza Ysabel Kid će najprije dohvatiti nož.

Unajmljeni ljudi nahrupili su u točionicu hotela. Dusty je stajao kraj Thore, promatrajući ih. U Tek-sasu 1870. godine žene nisu smjele ulaziti u točionice i ona će morati napolju čekati ljude dok se vrate. Bila je zadovoljna jer su zbog ove upadice ljudi zaboravili na ono što je došljak govorio.

Dusty se zaustavi na vratima i okrene.

– Izgledate zabrinuti, Thora. Ne mislite više o tome. Ova vrst skitnica uvijek pokušava s takvom igrom. On zna da dolazite sa sjevera i htio se poslužiti s nekim koga vi možda poznajete.

– Što ovi ljudi misle o onome što je on rekao?

– Približno isto što i ja. To je samo vaša stvar, koja se nas ne tiče.

Thora sjedne, osjećajući iznenada slabost. Onaj je čovjek poznavao jednoga od njezinih prijatelja. Prijatelja? Čovjeka kojega je mrzila, čovjeka zbog koga bi mogla izgubiti sve ljude koje je Dusty unajmio. Osjećala se preplašenom, znajući da će u budućnosti možda sresti toga tajanstvenog prijatelja.

Dusty se naslonio na tezguz Billyja Jacka. Visoki je kauboj izgledao jadno kao i uvijek.

– Pomislio sam da će poteći krv tamo vani – reče Billy Jack razočaranim glasom. – Trebao si dopustiti da ga Kid udesi. Upravo sam se sjetio gdje sam posljenji put vidio toga čovjeka.

– Gdje?

– S Kliddoeom!

– Kliddoe? – Dusty kao da je

ispljunuo to ime. – Jesi li siguran?

– Svakako. U najmanju ruku izgledao je kao jedan od bande koju je napao stari Shanghai Pierce.

Dusty odmahne glavom.

– Ne vjerujem, prijatelju. Nije dan od Kliddoeovih ljudi ne usuđuje se pojaviti u Teakosu.

– I ja sam to mislio – složi se Billy Jack.

Prije nego što je Dusty mogao nastaviti razgovor o tome, pozvao ga je netko od njegovih ljudi da im objasni neke nejasnoće u vezi s putom. Pošto je sve bilo uređeno, Dusty je izdao zapovijed za polazak.

IV

Ben Holland je sjedio u kolicima na verandi svoje kuće, u društvu s predradnikom Samom Starkenom, visokim i žilavim čovjekom. Njihovu pažnju privukao je oblak prašine koji se brzo primicao ranču gradskom cestom.

Ben je bio zdravog izgleda i sjedio je uspravno naslonjen na široka ramena. Ali vrijeme koje je proveo u kolicima ostavilo je gorak izraz oko usta i sitne bore oko kutova očiju. Čak ni Thora nije znala koliko je Ben bio zabrinut nakon povratka iz Dodge Cityja. Ne toliko zbog ranča kojim su uspješno upravljali Sam Starken i njegovi ljudi, koliko zbog stoke koju je trebalo odvesti na tržište. To je značilo toliko potreban novac za ranč, do kojega se na drugi način nije moglo doći.

– Pa to je gospoda – promrmlja Sam Starken. – Čini se da je uspjela sakupiti sve ljude.

Jahači su se u polukrugu zaustavili ispred kuće. Lijepi, plavokosi div na punokrvnom mrkovu skoči sa sedla i pomogne Thori sići s kola. Maleni jahač na ridanu dojaše do verande. – Zdravo, rodače Ben – pozdravi sa smiješkom. – Ujak Devil je saznao da ti je potrebna pomoć i poslao me da ti odvedem stoku u Dodge City.

Ben se sjetio tko je taj mali čov-

jek i bilo mu je jasno zašto se ti jahači nalaze ovdje.

— Zdravo, rođače Dusty — reče i ispruži ruku. — Zahvalan sam ti na tvom dolasku. Ovo je moj predradnik Sam Starken.

— Zdravo, Sam. — Dusty brzim pogledom ocijeni čovjeka i pride na posao. — Gospoda Thora drži da je stado spremno za pokret. Nadam se da ćete mi dopustiti da uzmem jednog konja iz vaše staje. Odjahat ću tamo i pogledati stoku.

— Svakako, Dusty. — Starken je volio ljude koji su se odmah laćali posla. — Otići ćemo zajedno, čim budete spremni.

— Mark, Billy Jack — vikenu Dusty. — Vas dvojica ćete sa mnom. Lon, uzmi četiri pomoćnika i donesite uže iz kola. Tarbrush, Jackie, neka konji budu spremni za polazak kad se vratim.

Dusty, Mark i Billy Jack izabrali su konje s ranča, osedlali ih i zajedno s predradnikom otišli pogledati stado. Thora je stajala pokraj Bena i promatrala ih kad su odlazili.

— Jesam li dobro učinila?

— Nitko to ne bi bolje učinio, draga.

Pcrvenjela je u licu, a zatim odmahнула glavom.

— Nisam baš zadovoljna zbog Billyja Jacka i Kiowe. Ja ih ne bih unajmila, ali sam obećala Dustyju da se neću miješati. Poznaješ li ih?

— Čuo sam o njima — odgovori Ben, a oko usana pojavi mu se smiješak kakav još nije vidjela od njegova povratka iz Dodgea. — Billy Jack bio je zamjenik Shangaija Piercea na onom posljednjem putovanju kad su razbili Kliddoeovu bandu. Nema mnogo tako dobrih gonika na Zapadu kao što su njih dvojica.

Thora je obratila pažnju na ljude. Neki su stajali kraj korala i razgledavali konje, drugi su istovarivali iz kola pokrivače za spavanje. Kid i još četvorica izvlačili su debelo uže iz drugih kola.

Okrenuvši se mužu, ispričala mu

je sve što se dogodilo u gradu. Ben je slušao bez riječi.

Starken je ispratio Dustyja, Marka i Billyja Jacka do mjesta na kojem su kauboji držali stoku. Stado se sastojalo od dugorogih volova, napola divljih i dobro uhranjenih. Izdržat će naporan put na sjever i uz malo sreće stići će u Dodge City u prvorazrednom stanju.

— Bit će oko tri tisuće glava — reče Dusty, mjereći od oka.

— Žigom smo ih obilježili tri tisuće i dvije stotine, ali ćemo ih možda dodati još nekoliko — odgovori jedan od kauboja.

Mark je još brižljivije od Dustyja razgledavao goveda, jer će se kao zamjenik vođe gonika morati više brinuti o stadu. Dusty će biti zakupljen ljudima, kolima, konjima i nepredviđenim poteškoćama koje će se pojaviti, a Mark će imati na brizi samo goveda.

— Izgledaju prilično dobro, Sam — reče Mark konačno. — Nećemo imati s njima neprilika na putu.

— Vjerujem da nećemo u ovo doba godine — odgovori Sam.

— Vaši bi se momci mogli noćas pobrinuti za stado, Sam — reče Dusty dok su se vraćali. — Htio bih da se moji ljudi dobro naspavaju prije puta.

— Svakako. Ostavit ću polovicu ljudi sa stadom. Ne mislim da će se Tad Toon usuditi raspršiti stado, ali sve je moguće.

— Ako to učini — promrmlja Dusty — zažalit će što se rodio.

Dusty stigne do Ysabela Kida koji je sa svojim ljudima radio oko užeta.

— Postavite uže ovamo! — poviče Kid.

Četvorica podignu teško uže i odnesu ga na označeno mjesto. Načinili su četverokut u čijem je svakom kutu bio po jedan čovjek. Dvojica su sredinu užeta povukla natrag i tako stvorila opuštenu oblik slova U. To će biti jedina vrst korala koji će upotrebljavati na svom putu na sjever. Onome tko

ne poznaje konje sa Zapada takav bi se koral učinio krhkom ogradom, ali svaka životinja naučila je vrlo rano i bolno što znači uže.

Mali Jackie i Tarbrush pojahali su svoje konje i postavili se na svaku stranu ulaza pravog korala. Jedan je kauboj otvorio vrata i pustio rezervne konje. Dva su jahača smjesta krenula uz njih sa strane i bez ikakvih poteškoća konji su ušli u koral od užeta. Načas su zastali, a zatim se počeli kretati u krugu. Četvorica kauboja stresla su nekoliko puta debelim užetom, tek toliko da podsjetite konje gdje se nalaze.

— Dječak dobro upravlja stadom — reče Mark, promatrajući ogradi-
vanje konja.

— Kad stigne u Dodge, bit će dobar pomoćnik — reče Dusty, a zatim se namršti i vikne: — Gledaj!

Jedan veliki vranac odvojio se, kliznuo iz korala i nagnuo prema otvorenom prostoru. Mark krene za njim, ali ga je Jackie već vratio prema koralu.

Dva su puta ponavljali ulaženje konja u koral od užeta i svaki put vranac bi se ponovno odvojio i bio vraćen.

Thora i Ben promatrali su s verande što se zbiva. Ljudi su po treći put postavili koral od užeta; konji su utjerani unutra, ali je vranac opet izmaknuo. Ben je ljutito stisnu rukama naslone od kolica i zagrmio:

— Povalite životinju na zemlju!

Kad su četvrti put počeli utjerivati konje u koral, Dusty je skinuo laso sa sedla. I kada je vranac ponovno provalio, on je već bio spreman, a spreman je bio i žilavi tamnosmedij konj kojega je Dusty posudio na ranču, naročito izvježban za rad s lasom. Na lagani dodir mali je konj pojurio naprijed, znajući točno što treba uraditi. Kretao se za vrancem odostraga prema lijevoj strani.

Dusty je zavitlao dvadesetak metara dugačkim lasom čija je omča proletjela iznad vranca i malo

ispred njegova desnog brka, a zatim se spustila u položaj u kojem će poput klopke uhvatiti vrančeve noge. Dusty trgne lasom prema natrag u trenutku kad se omča spustila. Omča udari konja u koljena, a zatim mu obuhvati noge.

Do tog trenutka vranac je radosno trčao, ne vodeći brigu o ljudima. No sada mu prednje noge, uhvaćene u omču, iznenada pokleknu i on muklim tutnjem udari o zemlju.

Thora skoči na noge s ljutitim izrazom na licu:

— Ben, jesi li vidio ovo?

— Vidio sam. Taj Dusty zaista vješto rukuje lasom.

— Ali je mogao slomiti konju vrat! — poviče ona u jednom dahu.

— To nije trebalo da učini!

— Čini mi se da bi mu Dusty radije slomio vrat nego mu dopustio da izliječe na takav način. To je najgore što jedan konj može učiniti na putu noću. Ostali konji to obično prihvate i svi se razbježe.

Ben je promatrao, a Dusty je pustio vranca i naredio da pronadu drugo mjesto za postavljanje korala od užeta.

— Kladim se da više neće pokušati pobjeći.

Kad su konačno postavili koral na određeno mjesto, ponovno su natjerali konje unutra. Thora je zamijetila da je vranac ovoga puta mirno ušao s ostalima.

Tarbrush i mali Jackie jahali su oko korala i Crnac se obrati dječaku:

— Sada moraš dobro paziti, momče. Oni će početi odabirati konje i moramo zapamtiti sve koje će izabrati.

Dusty odjaše naprijed, razgledavajući životinje koje su polako kružile po ograđenom prostoru. Oko mu zapne za žilavog, omanjeg riđana, pa baci laso, uhvati ga i izvede napolje. Prepuštajući riđana čuvaru, vratio se do korala i izabere ostale jahaće konje za sebe. Ljudi su zamijetili da je njihov voda izabrao životinje žestoke na-

ravi, za koje je bio potreban vrstan jahač.

Izabiranje konja na ranču vršilo se po redu starosti. U ovom slučaju izabiralo se redom kako je tko bio unajmljen u gradu. Mark je bio drugi po redu. Odabrao je pet naj-većih konja, uključujući i vranca.

Ysabel Kid je odjahao ravno do ranča i zaustavio se ispred verande.

— Ben, imate li nekog konja koji trči malčice brže od ovih? Kao izviđač ne mogu jahati te spore krave.

— Imam baš ono što želite, prijatelju — odgovori Ben sa smiješkom. — Nalaze se u malom koralu iza kuće. Podite tamo i pogledajte ih.

Kid ode iza kuće i ugleda tri konja u malom koralu. Zadatak izviđača bio je opasan u bilo koje vrijeme; o tome kakve će konje imati ovisilo je hoće li doživjeti dostojnu starost.

Bili su to mali i žilavi konji. Imali su snažne mišice i izgledali su kao da mogu trčati cijelu vječnost. Štoviše, uvježbani od indijanskih ratnika, poznatih Komanča, ti su konji bili važan oslonac izviđača. Naučeni da sva tri trče zajedno, bili su ono što je Ysabel Kid baš želio. Otvorivši vrata koralu, on izvede konje i odvede ih do skupine koju su čuvali mali Jackie i Tarbrush.

Mali Jackie je promatrao kako se skupina rezervnih konja sve više povećava i osjećao je nemir. Upravljanje tolikim konjima zahtijevat će mnogo više napora nego rad kauboja na ranču. Morat će zapamtiti konje svakoga čovjeka i upoznati njihove navike. Ako želi dobro uraditi posao, morat će brzo naučiti koji je konj ratoboran, podmukao ili nemiran.

Zatim je Dusty izabrao konje za Thoru i dodao skupini još deset rezervnih konja.

Sunce je zalazilo, ali ljudima je još ostalo vremena da pojašu neke od izabranih konja i da tek onda krenu na večeru i na spavanje.

Svatko je od njih izabrao po jednoga i osedlao ga, nadajući se najboljem.

Ono što je zatim slijedilo bila je smotra jahačke vještine koja bi na Istoku privukla gomilu radoznalaca. Ovdje je izazvala podrugljive povike i vesele savjete gledalaca.

Konji su se ritili, propinjali, skali i pokušavali zbaciti neželjene jahače, ali su ovi tvrdoglavo ostajali u sedlu. Jedan je konj ipak uspio zbaciti Billyja Jacka, pa je on u luku odletio na zemlju, uz gromoglasan smijeh prisutnih.

— Zar se već odmaraš? — nasmije se Dusty.

— Svakako! A ujedno se pitam kad ćemo vidjeti našega vođu da zajaše jednoga od svojih konja.

Dusty izabere jednoga i u divljem jahanju, skakanju i ritanju izbije iz njega svu ratobornost koju je životinja još imala. To isto učini i s ostalima.

Ljudi su potvrdili svoja znanja predviđanja: kapetan Fog bio je najbolji jahač među njima i neće imati nikakvih poteškoća sa svojim konjima.

Noć se već spustila kad su Dusty približio kuharevim kolima. Salt nije znao da ga on promatra i pokazivao je svom mladom, veselom i debelom pomoćniku Hobieju drveno bure od deset litara.

— Ovo ovdje je bure najboljeg tijesta koje si ikad vidio — govorio je ponosno. — Spavaj s njim i brini se o njemu kao da ti je rođak.

Hobie je smjerno prihvatio bure, jer je znao njegovu vrijednost. U buretu se nalazilo tijesto za pravljenje kruha ili dvopeka; Za pripremanje toga tijesta bilo je potrebno mnogo vremena i bez njega je bilo nemoguće zamisliti putovanje.

Umatajući bure u pokrivač, Hobie upita:

— Kada ćeš mi dopustiti da jednom ja sâm priprelim tijesto?

— Ako budeš pažljiv i dobro učiš, možda za jedno deset ili petnaest godina — odvratila Salt, za-

tim podigne pogled. – Zdravo, kapetane!

– Jeste li vas dvojica spremni za sutrašnji odlazak?

– Sve je spremno. Ako sretno stignemo u Dodge City, razbit ću bocu rakije o bure.

– Ukoliko nas prije ne potruješ – našali se Dusty.

Okrene konja i odjaše prema mjestu gdje su Tarbrush i mali Jackie čuvali konje.

– Držite ih noćas tamo – reče Dusty i pokaže potok iza kuće na ranču. – Markovog i mog konja držite odvojeno od ostalih.

– Razumijem kapetane – reče Tarbrush i zakoluta bjeloočnicama. – Nadam se da i Kid želi držati svog konja odvojenog.

– Svakako – reče Dusty, zamijetivši da je Tarbrush dobar poznavatelj naravi konja. – I njega drži odvojeno. Jackie, ako želiš sačuvati svoje ruke, ne približuj se tom bijelom konju.

– Zaboga – reče Tarbrush dok je Dusty odlazio s prebačenim sedlom preko ramena – to su najistinitije riječi koje si ikad čuo, momče. Taj konj tamo izgleda opasniji od samoga davola.

Te su večeri Ben i Thora pozvali tri mlada Teksašanina u kuću. Nakon večere sjedili su u blagovaonici i razgovarali. Thora je unijela kavu za muškarce i pridružila se razgovoru.

– Čime se bavi Kliddoe? – upita ona.

Kid glasno šmrkne kroz nos.

– Uzimlje porez na stoku.

– Porez na stoku?

– Da, to je stara igra – objašnjavao je Mark. – Nastala je kad je stoka prvi put krenula na sjever poslije rata. On bi se pojavio u pratnji pedesetak ljudi i tvrdio da je poslan od vlade i da mora ubrati porez na stoku. Imao je i službeni papir o tome. To je izvjesno vrijeme uspijevalo... stočari bi ili platili ili bi se borili i izgubili bitku, jer su Kliddoeovi ljudi bili nadmoćniji. Onda se pojavio Stone

Hart sa svojom grupom i razjurio njegovu bandu, a Kliddoe se neko vrijeme sakrivao. Guverner je nakon toga izjavio da je ovaj to radio bez njegova znanja. Zatim smo čuli da je lanjske godine Kliddoe pošao za vama, ali je bio slabe sreće. Izviđač Shanghai Piere otkrio je kojim se putem kreće i kad je htio oteti vašu stoku, napali su ih i razbili. Kliddoe i neki njegovi ljudi uspjeli su pobjeći. Uхваćeni dio bande Shanghaijevi su ljudi namazali šećernim sirupom i posuli ih perjem, prepustivši ih njihovoj sudbini.

– Pa onda vjeruj tom psu! – procijedi Kid kroz zube.

U njegovu se glasu osjećala mržnja. Thora se pitala odakle Ysabel Kid poznaje Jethroa Kloddoea.

– Poznajete li ga? – upita ona.

– Nikad se nismo sreli, ali sam naišao u vrijeme rata na njegova dobrog prijatelja.

– I što se dogodilo?

– Umro je sretan, mislim. – Kid je savijao cigaretu dok je govorio. – Jednog ću dana sresti Kliddoea i on će požaliti taj susret.

Dusty i Mark su se sjećali vremena kad bi se spomenulo ime Kliddoe. Svaki put u Kidovu glasu osjećala bi se gorčina, iako im on nije nikada govorio o uzrocima svoje mržnje prema njemu.

– Vrijeme je da podemo – primijeti Dusty. – Podite na spavanje, rodaka Thora, bit će vam potrebno.

– Kada polazimo sutra? – upita ona dok su se trojica Teksašanina dizala od stola.

– Odmah nakon izlaska sunca – odgovori Dusty. – Vidjet ćemo se ujutro.

Ostali ljudi već su spavali. Dusty, Mark i Kid rasprostrili su pokrivače podalje od njih, ne želeći ih smetati.

Usred noći Ysabel Kid se iznenada probudio. Ležao je mirno, pokušavajući odrediti odakle dolazi zvuk koji ga je probudio. Polako je ustao, držeći u ruci stari pištolj. Zvuk je dolazio iz pravca kola, te se prema njima Kid i zapu-

tio. Ljudi su mirno spavali oko vata-
tara, koje su se gasile.

Zbog nekoliko sekundi zakašnjenja Kid je dobro kleo slijedećih nekoliko sati.

Iz kuhinjskih kola dopro je prigušeni krik, a zatim mukli udarac. Tri tamne sjene istrčale su iza kola, Kid nije tratio vrijeme; potrčao je vičući:

— Stoj!

Sjene su pojurile prema lakim kolima na dva kotača. Jedna sjena ubaci nešto u kola i popne se na njih, druge dvije uzjašu konje i svi nestanu velikom brzinom.

Stari pištolj prasne u mraku, ispuštajući plamen iz cijevi. Kid je znao da je promašio, a za drugi je hitac bilo već prekasno.

Logor se probudio. Ljudi su trčali i vikali. Dusty se prvi pridružio Kidu.

— Što se to, do vraga, dogodilo, Lon?

Iz stražnjeg dijela kuhinje čulo se stenjanje. Dusty pode onamo i upali šibicu. Hobie je ležao na dnu kola i krvario je od udaraca po glavi. Pokrivači su ležali razbacani naokolo i prije nego što je Dusty odbacio dogorjelu šibicu, opazio je što je nestalo.

Niski Teksašanin divlje prokune. Nestalo je bure tijesta.

V

Dok su se ljudi skupljali, raspitujući se što se dogodilo i paleći vatre, Dusty poviče:

— Lon, Kiowa, vratite bure!

Kiowa potrči do svog konja koji je bio osedlan pokraj mjesta gdje je spavao. Trebalo mu je samo pritegnuti kolan.

Salt je bio u kuhinjskim kolima. Urlao je od bijesa kad je doznao da je nestalo njegovo dragocjeno bure. Dotrčavši do skupine rezervnih konja, zgrabio je prvoga na kojega je naišao, ne pitajući čiji je. Pritegnuvši mu kolan, baci se u sedlo o pojuri prema kolima po pušku...

Kid je već sjedio na svom bijelcu. Zataknuvši svoj stari pištolj za po-

jas, uhvati rukom pušku koju mu je dobacio Mark. Zatim je zajedno s Kiowom nestao u noći.

Salt pojuri za njima, mašući puškom i vičući:

— Uхватit ću ih!

Dusty se okrene ljudima:

— Dude, previj glavu mladom Hobieju, a ostali podite na spavanje.

Thora izide u dugoj kućnoj haljini s indijanskim mokasinama na nogama.

— Što se dogodilo? — upita.

— Netko je ukrao bure tijesta.

Thora je pomislila da će zaplakati. To je bio konačan udarac. Saltu će trebati mnogo vremena za pripremu drugog tijesta prije nego što uzmognu krenuti sa stadom. To joj se učinilo velikom nepravdom.

— Znači, ne možemo krenuti sutra?

Dusty je pogledao u mrak u kojem su nestali jahači.

— Odlazimo sutra ujutro, kao što sam rekao. Netko misli da će nas to spriječiti da krenemo, ali se vara.

— Ali ne možemo bez toga tijesta — reče Thora očajnim glasom.

— Morat ćemo — odgovori Dusty. — Poslao sam Lona i Kiowu u potjeru i vjerujem da će vratiti bure, ukoliko se stari Salt ne umiješa i ne pokvari nešto.

— Salt?

— Da, on. Odjurio je na konju starog Basina poput vjetra. — Dusty se okrene prema mjestu na kojem je uz svjetiljku Dude previjao glavu kuharevu pomoćniku. — Kako mu je?

— Preživjet će udarac — reče Dude. — Što misliš tko je to učinio?

— Ne znam još sigurno, iako nagadam — odgovori Dusty i nasmiješi se Thori. — Ali znam jedno. Ako ih Lon i Kiowa pronađu, zaželjeto će da to nisu nikad učinili.

— Ali teško će ih pronaći noću — primijeti Thora zabrinuto.

Isto je mišljenje izrazio i Salt na kilometar daleko od ranča, nakon što je dostigao ostalu dvojicu. Sja-

hali su s konja i šutke sjeli na zemlju.

– Hoćemo li ih pronaći? – promrmlja Salt.

– Rodaci moga pradjeda odlično su čitali tragove – reče sumnjičavo Kiowa – samo to nisu nikada radili noću.

– Kiowe nisu bili nikada naročito u tome, bez obzira na dan ili noć – bockao je Kid svog prijatelja – ali mi, Komanči, potpuno smo nešto drugo. Samo što se ja ne želim baktati s time, već ću to prepuštiti mojem konju.

Ysabel Kid je prepustio svom bijelcu traganje za zvukovima koje ni on ni Kiowa nisu mogli odrediti. Jahao je na čelu male skupine, siguran u to da će njegov konj ne samo pronaći kradljivce već i izbjeći moguću zasjedu.

Vrijeme je polako prolazilo. Jedino je Salt bio svjestan toga kamo su jahali. Što je postajao sigurniji, to je više kleo.

Kid i Kiowa nisu neko vrijeme obraćali pažnju na njega. Zatim su zaustavili konje i stali promatrati kuhara.

– Što znače ove tvoje kletve? – konačno upita Kid.

Salt pljuke u mrak.

– Tamo dolje nalazi se Toonova farma. Vjerojatno je on ukrao bure.

– Što ne kažeš! A ja sam mislio da je to bio Djed Mraz! – naruga se Kiowa.

– Priznajem da je to bio stari Dingus James. On je došao čak iz Clay Countyja da ukrade to dragocjeno glupavo bure – pridružio se Kid rujanju.

Salt je nastavio pljuvati u tihom bijesu jer se razgovor vodio šapatom. Zakleo se da će ovo dvoje Indijanaca ispaštati zbog nanesenih uvreda njegovu dragom buretu kad se jednom vrate na ranč.

Farmerska kuća strašila je crna u mraku koji ju je okruživao, svijetleći jedinim osvijetljenim prozorom. Oko pola kilometra od kuće

nalazila se veća, tamnija gomila nečega.

– Imamo sreću – šapne Kid. – On drži svoje stado pri ruci.

Dojahali su bliže farmi, praveći što manju buku. Vrata kuće se otvore i jedan čovjek izide, zaputivši se prema kolima i paru konja koji su stajali napolju.

– Zajahao je konja na indijanski način – primijeti Kiowa kad se čovjek popeo u sedlo i odjurio u noć.

Salt je prepoznao mješanca Indijanca Dana.

– Vrijeme bi mu bilo da zaista potraži što prije drugo mjesto.

Vrata su se zatvorila i samo je osvijetljeni prozor pokazivao da je Thad Toon još budan.

– Podimo dolje i zgrabimo ih – progunda Salt.

– Veoma pametno – reče zajedljivo Kid. – Prije nego što stignemo do njih razbit će bure i baciti ga u peć.

– Mogli bismo odvući stado... – započne Kiowa.

– Aha!

Kidu je bila na pameti zamisao koja je bila prilično smjela, ali bi uz malo sreće mogla uspjeti. Govorio je šapatom i brzo, ali Salt nije razumio ni riječi.

Njih dvojica krenu naprijed i Salt prekune, ne shvaćajući o čemu je riječ.

– Hej, vi prokleti Indijanci! Što smjerate?

Ysabel Kid zaustavi konja i okrene se, učinivši rukom znak mira u zraku.

– Ostani ovdje, bijeli bráte, i sa svojom puškom drži na oku bljedolike u onoj kući, ukoliko ti puška nije suviše zardala.

Gledajući u svoj visoko cijenjeni karabin, Salt se spremio braniti njezine vrline. Ali prije nego što je mogao bilo što reći ona dvojica već su nestala u tami.

Sim Hogan s ranča »Double T« volio je noću obilaziti stoku. To mu je davalo priliku da neometano zviždi i da mu to nitko ne brani.

Bio je gorljivi zviždač, iako su izvjesni članovi ranča »Double T« tvrdili da zviždi bez sluha. Ovdje napolju, jašući duž stada koje je spavalo, mogao je zviždati iz dna duše – goveda se nisu bunila, a svom drugu Kennyju nije se nikada toliko približio da bi ga ovaj mogao čuti.

Na pola puta Simove izvidnice nalazio se jedan stari jasen. Čovjek na konju mogao se sakriti iza debelog starog stabla i nezamijećen od stada zapaliti cigaretu, bez straha da će preplašiti goveda i prouzrokovati stamperdo.

Opazivši drvo, Sim se podsjetio da je prošlo prilično vremena od posljednje cigarete. Okrene konja prema stablu i zaustavi se ispod debelih grana. Zatim se sagne i izvadi pribor za pušenje. Upravo je stavio cigaretu kad se nešto spusti s grana i pogodi ga u glavu. Sim se bez glasa nagne u stranu i klizne sa sedla na zemlju. Tamna sjena skoči u sedlo, snažne ruke prihvate uzde, a tihi i umirujući glas primiri uplašenog konja.

Obilazeći drugu stranu stada, Kenny je opazio konjanika koji je išao prema njemu. Mислеći da Sim želi razgovarati, kauboj mu krene u susret, zamijetivši da Sim konačno zviždi sa sluhom. Nasmiješi se, ali mu se smiješak zamrzne na licu, osjetivši da nešto ne valja. Dokaz tome bio je jahač koji je dolazio sve bliže.

Sim je mogao nekako iznenada i na čudesan način naučiti pravilno zviždati, ali bi teško mogao izmijeniti svoj način jahanja. Čak da je promijenio i način sjedenja na konju, nije mogao promijeniti odijelo u tako kratkom vremenu koliko se nalazio iza stabla.

Kenny spusti ruku na bok.

– Sim? – šapne oprezno.

– Pogadaj još jednom!

Mekani glas koji je razvlačio riječi bio je popraćen škljocanjem pištolja.

Jahač je bio dosta blizu i Kenny je mogao vidjeti visokog mladića

odjevenoga u crno, koji je u ruci držao stari pištolj čija je cijev bila uperena u Kennyjev trbuh.

– Što to znači? – zareži Kenna.

– Šutnja je zlato, prijatelju – reče nepoznati. – Ne želimo probuditi te jadne, stare krave, zar ne?

Prije nego što je Kenny mogao odgovoriti, neznamac zazviždi i iz mraka se pojavi bijeli konj bez jahača. Slijedio ga je visoki muškarac na velikom ridanu. Kenny je poznavao toga čovjka koji je u mraku vidio bolje od njega.

– Zdravo, Kenny, momče!

Da, to je bio glas Kiowe.

– Što sada, Kid? – upita Kiowa.

Kennyju je trebalo nekoliko trenutaka dok je shvatio da se te riječi odnose na mladića koji je jahao Simova konja.

– Oduzmi mu revolver – reče Kid.

Kenny je tu sramotu podnio bez opiranja. Nije poznavao mladića po imenu Kid, ali je poznavao Kiowu. Jednom su jahali za isti ranč i Kenny je dobro znao da nema smisla igrati se s ovom opasnim čovjekom. Zamijetio je da Kiowa, osim puške u navlaci kraj sedla, drži još jednu pušku u ruci – čudio se čemu takvo naoružanje.

– Nisam znao da si konjokradica, Kiowa – reče Kenna.

– Naučio sam to od svoga prijatelja Kida. Hajde da pokupimo tvog druga.

Kenny se ukočio od zle slutnje. Uplašeno upita:

– Je li Sim mrtav?

– Dobio je samo udarac po glavi – reče Ysabel Kid. – Ne mislim da će mu škoditi, ali sada smo izjednačeni s obzirom na našeg pomoćnika kuhara.

Kad su stigli do stabla, Kenny je već bio obaviješten o kradi bureta. Kao odani član ranča »Double T« bio je oduševljen zbog načina na koji je njegov gazda htio usporiti odlazak stada s »Rocking H«. Ali mu je zadovoljstvo splasnulo pri pomisli što mu se moglo dogoditi

da je netko iz protivničkog tabora ubijen pri pokušaju otimanja bureta.

— Što ćete uraditi s nama? — upita Sim.

— Pa... — reče Kid — želimo da odneseš poruku svome gazdi.

U sobi kuće na ranču još je gorjelo svjetlo. Bure i puna boca viskija stajali su na stolu. Toon je bio vrlo zadovoljan i dok je punio dvije čaše, nasmijeo se svom predradniku.

— To ste zaista glatko izveli, Joel.

— Da, jesmo. Ali kad svane, Ysabel Kid i njegovi ljudi doći će po tragovima za nama.

— Izaći ćemo s njima na kraj. — U Toonovu glasu osjećala se samouvjerenost. — Momci će se boriti ako bude potrebno. »Rocking H« ne može dokazati da smo mi uzeli bure. Osim toga, poslao sam Indijanca Dana u Granite po šerifa da nam dode u pomoć. Ako se pojave oni iz »Rocking H«, optužit ću ih da se nalaze na mojoj zemlji i šerif će ih morati protjerati. Ako dodu ovamo, prije njega uništiti ćemo bure i spaliti ga.

Hendley se umirio. Pogleda u bure i potapša ga svojom teškom rukom.

— Hej, kako bi bilo da sakrijemo bure dok oni ne odu. Zatim ga možemo ponijeti sa sobom na sjever i ostaviti ga u kući Sama Snentona. »Rocking H« se više nikada neće usuditi pojaviti u Dodge Cityju.

Toon je potcikivao od veselja. »Rocking H« će postati ruglo cijelog kraja, skupina koja je izgubila svoje bure tijesta. Ben Holland će biti izvrgnut smijehu do kraja života.

— Da — složio se Toon. — To ćemo učiniti.

— Možda Kidu neće uspjeti da nas pronađe. — Hendleyjev optimizam rastao je sa svakom narednom čašom pića. — U zoru će se pojaviti vjetar i pomesti sve tragove.

— Aha! — Toon se nasloni na stolicu ozarenog lica. — »Rocking H«,

grupa koja je izgubila bure tijesta!

Ružičasti snovi srušeni su u trenutku kad su se vrata s treskom otvorila. Kroz njih ude teško zadihan Kenny, vukući za sobom svoga druga Sima.

Toon je zapanjeno promatrao Kennyja dok je spuštao onesviještenog druga na pod, a zatim zaurla:

— Kenny, što, do đavola, radiš ovdje umjesto da si pored stada?

Odgovor je došao iz mraka.

— Hej, Toon! Ti imaš naše bure unutra, a mi držimo u rukama tvoje stado napolju. Hoćemo li trgovati?

Toon i Hendley zurili su jedan u drugoga, ne vjerujući svojim ušima. Zatim Toon promrmlja:

— Kenny, podi u spavaonicu i...

— Ako imaš kakve namjere — nastavio je glas izvana — upozoravam te da Kiowa drži pušku upevenu na vrata, s najboljom namjerom da metkom probuši svakoga tko se pojavi na njima. S druge strane vrebaju na vas naš stari Salt Ballew. Osim toga, ne zaboravi na svoje drage, jadne krave koje će se na našu pucnjavu razbježati na sve strane.

Toon i njegovi ljudi znali su to i bez Kiowina prijateljskog upozorenja. Prišavši prozoru. Toon pogleda napolje, gdje je još vladao mrak u kojem nije mogao vidjeti ljude što su tamo ležali u zasjedi.

— Kako mogu znati da nećeš raspršiti stado kad ti vratim bure?

Smjesta je došao odgovor iz mraka:

— To je tvoja stvar. Ali nemaš drugog izbora.

— Prokletstvo, ima pravo — bijesno Hendley pljune. — Čak ako i šerif stigne u zoru, oni su u stanju raspršiti stado.

— Pošalji bure, Toon — javi se Kid prijeteci. — Čekanje nas čini nestrpljivima. Toon je ljutito koračao po sobi, crven u licu od bijesa. Dohvatio je bocu viskija i uz kletvu je snažno tresnuo o pod.

Konačno je Hendley uzeo bure sa stola, upozoravajući Kennyja i

ostale neka budu mirni i ne pokušavaju pucati. Dok je nosio bure prema vratima, u glavi mu je sinula zamisao. Kenny je otvorio vrata i pustio predradnika napolje. Zatim ih je zatvorio i povukao se u sobu.

Napolju je bilo tamno. Hendley se zaustavio ispred vrata, čekajući da mu se oči priviknu na mrak.

Prema njemu je išla tamna sjena koja kao da je izronila iz noćne tmine; Hendleyju je bilo drago kad je vidio da je to stari Salt Ballew umjesto Ysabela Kida ili Kiowe. Napola stvorenu zamisao bilo je sada lakše ostvariti. Trebalo je samo čekati da se kuhar približi, zatim odbaciti bure i zgrabiti Salta. S bilo kojim od druge dvojice bilo bi to odviše opasno. Pa iako je Salt prilično žilav, lakše će biti s njim.

Cereći se, Hendley pođe u susret Saltu. Pokazat će on onima iz »Rokking H« kako se igra. U tom času nešto dodirne njegova leđa, a tihi glas reče:

– Stani, prijatelju, i spusti bure ovdje.

Hendley se iznenađeno trgne. Spusti bure na zemlju i oстане na istom mjestu. Oštar čelik noža, koji je Kid držao u ruci, bio je spreman zarinuti mu se u leđa, ako samo odviše trepne očima.

Salt pride bliže, nagne se na bure i zagleda u nj.

– Je li s buretom sve u redu, Salt? – upita Kid. – Mislím da jest – reče Salt prijeteći. – Jer da nije, raznio bih te u komadiće, Joel Hendley.

– Stani, Salt – upozori ga Kid. – Uzmi to glupavo bure i ponesi ga sa sobom. Bit ćemo već daleko prije nego što oni uspiju poći za nama.

Salt zgrabi bure i brzo nestane. Čas zatim odjekne topot konjskih kopita, koji se udaljavao u noći. Nekoliko trenutaka zatim kod korala se začuje komešanje i ponovno odjekne topot konjskih kopita, ali ovoga puta mnogih konja. Hendley je prokleo u sebi, shva-

tivši što se dogodilo. Rezervni konji pušteni su iz korala i rastjerani.

– Ostavio sam vam dva konja – objasni Kid. Ostali se neće daleko razbježati.

– Zahvaljujem – reče Hendley podrugljivo.

– Nema na čemu – odgovori Kid i izvukavši Hendleyjev revolver iz navlake baci ga u stranu. – To sam učinio po Dustyjevoj želji. Reci mi tko je udario pomoćnika našeg kuhara?

– Onaj mješanac.

– Hendley se pitao bi li mogao zaskočiti Kida. Kad se nož odmaknuo od njegovih leđa, on se malo ukoči, spreman na skok.

– Ne pokušavaj ništa, brate – upozori ga tihi glas. – Možeš gadno nastradati jer nož još držim u ruci.

Hendley se opusti. Jedina mu je nada bila izrabiti priliku Kidova odlaska.

– Je li vaš čovjek teško ranjen? – upita tek toliko da dobije na vremenu.

– Nije.

– Onaj ga mješanac nije smio udariti i htio sam mu prigovoriti, ali se Danu veoma žurilo. Drago mi je da je Sim dobro prošao.

Kid oštro zazviždi, a zatim odgovori:

– Da je Hobie ostao teže ranjen, ovaj bi razgovor bio manje prijateljski.

Odjekne topot kopita i od kuće dojuri bijelac. Hendley je znao da je nastupio trenutak koji je čekao. Okrene se naglo i snažno zamahne rukom. Udarac je trebalo da zahvati Kida, ali šaka pogodi uprazno, a snaga zamaha izbaci Hendleyja iz ravnoteže i on se opruži po zemlji.

Kid nije stajao iza Hendleyja već malo podalje od njega. Bio je svjestan opasnosti koja će vrebati na njega prilikom odlaska, i da bi to izbjegao, povukao se nečujno unatrag. Gledao je na Hendleyja s podrugljivim smiješkom.

– Učiš od početnika, prijatelju.

To rekavši, okrene se i potrči naprijed, uhvati bijelca za grivu, baci mu se na leđa i odjuri u noć.

Hendley je grozničavo pipkao po zemlji dok nije našao revolver. Klenke na jedno koljeno i nacilja, ali zatim odmahne glavom, ustane i vrati revolver u korice. Pucnjevi bi mogli rastjerati stoku, a u mraku ionako ne bi pogodio cilj.

Hendley se vrati u kuću u kojoj su se još nalazili Toon, Kenny i dio njihovih ljudi, ne usuđujući se izlaziti.

— Pozovi ljude — vikne bijesno Toon, nakon što je čuo cijelu priču.

— Krećemo u potjeru i...

— Ne krećemo nikamo — usprotivi se Hendley. — Najprije zbog toga što su nam ostavili samo dva konja s kojima moramo skupiti ostale konje. A zatim, riječ je o Ysabelu Kidu i Kiowi. Čovjek koji kreće za njima nije siguran za svoj život.

VI

— Zar se još nisu vratili? — upita Thora razočaranim glasom, stojeći na vratima kuće u svježem praskozorju.

Napolju se odvijala živahna djelatnost. Hobie i privremeni kuhar s ranča pripremili su topli obrok za ljude. Dusty, držeći tanjur pun šunke i jaja, okrene se prema Thori:

— Nema ih još, ali momci se moraju nahraniti tako da možemo krenuti.

— Krenuti? — Thora je zurila u svog vođu gonika. — Pa ne možemo krenuti bez Salta. Hobie ne može sâm izići na kraj s kolima i kuhanjem.

— Neka nauči, i to brzo — odgovori Dusty. — Tarbrush će upravljati kolima za spavanje, a prije nego što će nam biti potrebno jelo, Salt će se vjerojatno vratiti.

— Ako se nisu uspjeli domoći bureta tijesta?

— Salt će morati što brže napraviti drugo.

Noseći tanjure, Mark i Dusty po-

šli su za Thorom u kuću i sjeli za stol. Ben se već nalazio u sobi, pozdravivši ih srdačno. Opazio je zabrinuto lice svoje žene i nasmijao se:

— Jedi, draga, jer nećeš imati prilike za drugi obrok sve do noći.

Ispraznivši tanjure, Teksašani odgurnu stolice i ustanu. Dusty ispruži ruku prema Benu.

— Vidjet ćemo se, rođake Ben.

Pošto su Dusty i Mark izišli iz sobe, Ben privuče Thoru k sebi i poljubi je.

— Ne brini ni o čemu, sve će biti dobro. Dusty će s uspjehom završiti ovo putovanje.

Svi su ljudi već osedlali konje sada su jahali amo i tamo, čekajući vrijeme odlaska. Dusty osedla svog konja i kad je Tarbrush projahao mimo njega na svojoj muli, naredi mu da preuzme kola za spavanje.

— Što je s rezervnim konjima? — upita Mark.

— Sve je dobro — odvrati Crnac veselo. — Glavno je da ste preuzeli svog bijelca koji nas baš ne voli.

Dusty je sjedio u sedlu, promatrajući Marka koji je vodio ljude prema mjestu gdje se nalazilo stado. Thora dojaše na svom konju i zaustavi se pokraj njega.

— Spremni za pokret? — upita Dusty.

— Možemo krenuti kad naredite. Što treba još uraditi?

— Usmjeriti stado u određenom pravcu. Uostalom, pokazat će vam.

Krenuli su za ljudima, jašući jedno kraj drugoga. Thora upozori Dustyja:

— Postavljat ću vam mnoga pitanja, Dusty. Kad se vratim u Teksas, želim znati sve o tom poslu.

— I znat ćete — reče Dusty. — Prvo, morate naučiti da poslije odlaska s vašeg područja nećemo goniti stoku. Važno ju je održavati na okupu i u pravcu kretanja, dopuštajući joj pašu trave dok se kreće, paziti da se pojedino živinče ne odvoji i ne zaluta, da se stado ne rasprši ili previše ne nagomilava. To je sve.

Thora se nasmiје. Po Dustyjevu pričanju sve se to činilo suviše jednostavno.

Približili su se stadu koje se počelo komešati i buditi iz sna. Ljudi su čekali spremni na svojim konjima.

Thora je promatrala Dustyja. Niski je momak zaustavio svog velikog ridana, skinuo šešir i zamahnuo njime.

— Potjerajte ih i usmjerite prema sjeveru! — poviče iz svega glasa.

Ljudi potjeraju konje prema stadu kristavo vrišteći. Goveda su poustajala i krenula u krugu. Zatim se jedan snažan, crvenkasti vol probio između životinja, nabadajući rogovima lijevo i desno. Mark i Billy Jack odmah se ubace u stado, jašući sa svake strane vola i usmjeraujući ga prema sjeveru. To će biti vol vodič kojega će cijelo stado slijediti sve do Dodge Cityja.

Stado je krenulo. Svaki pokušaj skretanja drugim pravcem sprečavao bi kauboj, jašući na brzom konju, vičući i mašući lasom.

Jahači su još držali stado zbijeno na okupu. To je bilo potrebno samo nekoliko prvih kilometara, nakon toga dopustit će stoci da se rasprši i pase. Thora, lica pokrivenog prašinom, dojaši do Dustyja koji je žurio na čelo kolone.

— Kako ide? — upita ona.

— Prilično dobro. Možda ćemo izgubiti samo nekoliko goveda dok stignemo u Dodge City.

Dojahali su zajedno do čela kolone. Mark i Billy Jack jahali su sa svake strane snažnog crvenkastog vola. Mark se okrene kad je čuo topot kopita.

— Namjeravaš li brojiti goveda, Dusty? — upita Mark.

— Svakako, čim se malo više udaljimo.

— Brojanje goveda? — upita Thora.

— Da, želimo znati koliko ih imamo.

— Je li to važno... mislim, znati točan broj?

— Veoma važno, jer znate što se govori o vodi goniča? — Umjesto odgovora Thora kimne glavom, a Dusty nastavi: — Ne želim da mislite kako posao nisam obavio kako treba.

Thora se nasmiје. Okrene se i pogleda dugi niz goveda u pokretu.

— Dobro smo odmakli, zar ne?

— Da — složi se Mark. — Ali više ih nećemo tako tjerati. Danas smo napravili dvadeset kilometara, no sada ćemo usporiti između dvanaest i petnaest na dan. Stado je inače dobro uhranjeno i debelo, a večeras će spadati s nogu od umora.

— Ovaj stari crvenkasti vol kao da će biti voda stada, Mark — umiješa se Dusty.

— Čini se tako, ako se održi na vrhu.

Dusty skrene konja u stranu, zaustavi ga i stane promatrati stado koje je prolazilo mimo njega. Thora mu se pridruži.

— Nećemo li gubiti vrijeme ako se zaustavljamo zbog brojanja stoke? — upita ona.

— Zaustavljanje bi značilo gubitak, ali mi se nećemo zaustavljati.

— Pa kako ćete onda izvršiti brojanje?

— Pokazat ću vam, a vi ćete to jednom poslije sami pokušati.

— Dusty se iznenada ukoči i ostrim pogledom promotri okolicu.

Što se događa? — upita Thora uplašeno.

— Ništa naročito. Najednom sam imao dojam da nas netko promatra.

Thora pogleda po krajobrazu koji se pružao pred njima, ali nije mogla ništa otkriti. Istina, bilo je dosta zaklona iza kojih se netko mogao sakriti, ali ni Dusty nije zamijetio ništa neobično.

Prešli su već pet kilometara od ranča. Neki su kauboji već izmijenili konje iz rezervne skupine. Mark je jahao vranca koji je uzrokovao toliko neprimika u koralu

od užeta. Zaustavivši konja, Mark upita Dustyja:

- Nema znaka od Kida?
- Još nema. Što misliš o stadu?
- Ben je izabrao dobru stoku.

Ako nam Kid uspije vratiti još i bure tijesta, imamo sve što nam treba.

- Slažem se. - Dusty se okrene i još jednom razgleda okolicu. - Nisi li imao osjećaj da nas netko promatra?

- Jesam - prizna Mark. - Ali nisam vidio nikoga. Kad se Kid vrati, pošalji ga u izvidanje.

- To ću i učiniti. Kladim se o dolar da će nam naša trojica donijeti bure.

Na vrhu udaljenog grebena Dusty opazi trojicu jahača. Prepoznao ih je čak na toj udaljenosti i pošao im u susret. Salt je držao svoje bure i izgledao zadovoljan sam sa sobom.

- Dugo vas nije bilo - progunđa Dusty kad su se jahači približili i zaustavili konje.

- Zahvaljujemo, gospodine, na ovim ljubaznim riječima dočeka - odgovori Kid. - Spoznaja da smo vam nedostajali ispunjuje nas zadovoljstvom.

- Poći ćeš naprijed u izvidanje, Kiowa - naredi Dusty umjesto odgovora. - Jeste li što pojeli?

- Jesmo - odvrati Kid. - Žurili smo natrag koliko je god ovaj stari mogao žuriti.

- Stari? - povikao je Salt. - Stari! Eh, ti prokletniče, gotovo sam sâm cijelu stvar, a evo kako postupa sa mnom.

Kid i Kiowa promijenili su konje i vratili se na mjesto gdje ih je čekao Dusty s Thorom. Kid s nekoliko riječi ispriča što se dogodilo na Toonovu ranču i kako su se dočepali bureta. Zatim Dusty zapovijedi:

- Podi natrag, Kid, i izvidi ima li kakvih znakova da nas netko slijedi. A ti, Kiowa, kreni naprijed prema onom udaljenom grebenu.

Dvojica jahača odjure galopom

svaki na svoj zadatak. Kad su malo odmakli, Thora upita Dustyja:

- Zar im niste mogli dopustiti malo odmora prije nego što krenu na posao?

Vođa goniča se nasmije. Mlada žena mora još mnogo toga naučiti o stadu i ljudima. Kauboji neće propustiti nijednu noć spavanja, jer njihov se posao odvija uglavnom danju. S Tarbrushom je drugačije. On se noću brine o konjima, a danju spava.

Kid je polako jahao, promatrajući pažljivo tlo, ispitujući svaki sumnjivi trag. Na jednom su mjestu dvije antilope probrstile šikaru, na drugom je mjestu kojot jurio zeca. Ali nigdje nije bilo tragova čovjeka ili konja.

Stigavši na obronak, s kojega su njih trojica ugledala stado i kola, Kid se zaustavi, uspravi se u stremenima i razgleda okolicu. Sve je bilo mirno, bez znaka života, osim oblaka prašine koji je dizala stoka. Prođe preko izbraždanog i izgaženog puta i na udaljenosti od oko pedeset metara skrene prema stadu.

Nakon jednog kilometra Kid je naišao na dokaz da je Dusty imao pravo. Naišao je tragove triju konja na mjestu na kojem ne bi smjeli biti.

Kid sjaše s konja i, držeći uzde u rukama, sagne se i stade ispitivati tragove. Njegovo je mišljenje bilo potvrđeno: ovuda su prošla tri konja, ali samo s jednim jahačem.

Taj jahač očito nije imao čiste namjere, što je Kidu postalo jasno nakon nekoliko trenutaka pažljivog proučavanja. Čovjek se ne sakriva ako su mu namjere poštene. A ovaj je iskorištavao svaki zaklon na koji bi naišao.

Jahač je zaustavio konja, zatim je skrenuo i odjahao u kosom pravcu. Kid je shvatio razlog tome. Odavde je mogao biti zamijećen od Kiowe, Salta i njega na njihovu povratku, pa se radije povukao nego da bude uhvaćen.

Nastavljajući slijediti trag, Kid je

jahao polako i oprezno dalje. Tragovi su završavali na kamenitom dnu potoka. Jahač je bio pametan i shvatio je da bi mogao biti praćen. Poduzeo je zato jednostavno, ali djelotvorno lukavstvo da uspori i zbuni tragača. Kid bi bez velikih poteškoća, ponovno pronašao tragove, ali bi to zahtijevalo suviše vremena, a on ga nije imao mnogo – morao se vratiti i javiti o onome što je našao.

Dusty je bez riječi saslušao Kidov izvještaj. Nabrao je čelo. Sjetio se čovjeka s tri konja i lažnim ularima.

– Bit će najbolje da ti ili Kiowa neko vrijeme pazite na začelje. Možda je taj čovjek izviđač za neku skupinu kradljivaca stoke.

– Čini se da je tako. Ne vjerujem da bi to bio netko s ranča »Double T« – reče Kid. – Oni imaju suviše posla sa skupljanjem konja.

Dusty skrene prema čelu kolone.

– Kid, preuzmi vodstvo od Marka dok izvršimo brojanje stoke.

Thora im se pridruži.

– Ne šalite se valjda?

– Ne.

– Hoće li moći brojati dok je stoka u pokretu?

Dusty se nasmije.

– U svakom slučaju, pokušat će.

VII

Mark i Billy Jack napustili su svoje čelno mjesto i odjahali nekih dvije stotine metara naprijed, a zatim su zaustavili konje, okrenuvši lice jedan prema drugome na udaljenosti od pedeset metara.

Mark je sjedio na konju s jednom nogom oslonjenom na jabuku sedla, držeći u ruci dugačak komad užeta. Billy Jack se, kao i uvijek, zgrbio na sedlu, izgledajući jasnije nego obično. I on je držao u ruci konopac čiji se kraj vukao po zemlji.

Dusty se okrene i povikne:

– Prorijedite kolonu!

Kauboji su, jureći amo-tamo, zau-

stavili gomilanje stoke, čiji je brzi trk prešao u tapkanje. Stoka je konačno pošla korakom, paseći usput travu.

Promatrajući približavanje stada, Thora, koja je zaustavila konja pokraj Marka, pitala se ne šali li se Dusty na njen račun. Htjela je izbliza vidjeti hoće li brojanje barem približno odgovarati točnom stanju. Jedan od razloga da je pošla na taj put bio je i taj što je htjela napisati knjigu o tjeranju stoke. O tome nije govorila ni Dustyju ni ostaloj dvojici. Ona je već napisala knjigu o prvoj godini koju je provela na ranču i to joj je donijelo lijepu svotu novaca. Ova druga knjiga morala bi imati još bolju prođu, jer je malo ljudi na Istoku znalo koliko je vještine i znanja potrebno u takvom poslu kao što je gonjenje stoke.

Promatrala je Dustyja i Kida koji su utjerali mladog crvenkastog vola, vođu stada, između dvojice brojača. Mark pokaže na životinju i reče:

– Jedan!

Sjedeći na konju, Mark je nastavio brojati i pokazivati prstom na goveda koja su prolazila mimo njega. Nakon broja stotinu napravio bi brzo čvor na užetu, ne skidajući pogleda sa stada niti prekidaajući brojati. Thora je sjedila na konju iza njega i pokušavala brojiti za sebe, ali se izgubila u brojanju. Shvatila je da je za taj posao potrebna zaista velika vještina.

Mark je nastavio brojati. Kod broja tisuću umjesto čvora načini omču na užetu. Stado je prolazilo, a Mark i Billy Jack su neumorno brojali, promatrajući uz to je li neka životinja iz stada šepava ili iscrpljena od putovanja. Nakon broja dvije tisuće Mark zamijeti jedno crno govedo vrlo nemirno i divljeg pogleda, što je značilo da se mora paziti na njega jer bi moglo prouzrokovati nevolje.

Mark je također opazio da je u stadu i nekoliko krava koje su izgubile svoje rogove, a to nije bilo ni-

malo poželjno. Takve su krave uvijek prouzrokovale neprilike. Stoka bez rogova bila je prisiljena da se među svojom rogatom braćom kreće uvijek na rubu stada za vrijeme pokreta, a noću bi ih rogata braća tjerala s njihovih ležaja. Ako bi takvih bezrogih krava bilo mnogo, one bi se zbog zaštite držale zajedno, spremne da na najmanji sumnjivi šum nagnu u bijeg od straha. One su također brže gubile na težini i teže su podnosile vrućinu od svojih rogatih rođaka.

Mark je brojao, a pokraj njega su prolazili goniči, pa zatim krilni jahači. Količina čvorova na užetu već je prilično narasla i on načini treću omču. Upravo su prolazili jahači sa začelja, pokriveni rupcima preko nosa protiv prašine. Od svih poslova prilikom gonjenja stoke jahanje na začelju bilo je najtežobnije. Dok su ti jahači jahali pokriveni prašinom, ostali su se kretali po svježem zraku. Mark je i sam bezbroj puta jahao kao začelni jahač i očekivao je da i na njega dođe red.

Stado je prošlo. Mark je zbrojio čvorove na užetu i krenuo do Dustyja da preda izvještaj. S druge strane stada vraćao se Billy Jack. Thora je već stajala uz Dustyja koji je jahačima mahnuo rukom. Htjela je znati je li ishod brojanja barem približno jednak broju koji joj je Ben povjerio.

Prvi je stigao Mark. S pretjeranom ugladenošću podigne šešir na pozdrav Thori, a zatim reče:

— Po brojanju od oka rekao bih tri tisuće, dvije stotine i trinaest.

Billy Jack zaobide čelo stada i vrati se do Dustyja. On nikako nije mogao čuti što je Mark rekao, u to je Thora bila sigurna. Njezin je smijeh nestao s lica kad je Billy izjavio:

— Tri tisuće, dvije stotine i dvanaest.

Thora je ostala zabezeknuta. Dusty odabravajući kimne. Ben mu je rekao da stado broji tri tisuće, dvije stotine i trinaest goveda.

— Kladim se da si zaboravio onu kravu bez rogova kod broja osam stotina — okrene se Mak Billyju Jacku. — Prošla je mimo tebe skrivena između dva velika vola.

— Vidio sam je — progunda Billy Jack tugaljivo. — Reći ću ti gdje si ti pogriješio. Na broju dvije tisuće jedan crveni je vol prešao naprijed, a zatim je bio gurnut natrag i ponovno je krenuo naprijed. Kladim se da si ga brojao dva puta.

Dusty skrene sa čela kolone u stranu i dade znak Thori da mu se pridruži. Sjedili su u sedlu i promatrali kauboje koji su upravljali stadom. Sudeći po Dustyjevom smirenom pogledu, Thora je zaključila da sve ide onako kako je on želio.

— Ujak Charlie mi je uvijek govorio da su ispaša i napajanje stada dvije najvažnije stvari za vrijeme gonjenja stoke, a napajanje možda važnije od svega.

Thora nije shvatila da Dusty zapravo govori o starom pukovniku Charlesu Goodnightu, iako je čula o njemu. Gotovo sve što je bilo poznato u gonjenju stoke pronašao je Goodnight. Dusty je učio s Goodnightom u prvim takvim pothvatima nakon rata. Jahao je tri puta s njim; dva puta kao pomagač, treći put kao njegov zamjenik.

Stado se još kretalo polaganim korakom. Kauboji su započeli svoj posao i razdvojili prve tri stotine goveda od ostalih, skrenuvši ih prema blagim padinama obale. Svaka odvojena skupina ući će u rječicu uzvodno i na mjestu udaljenom od mjesta gdje je pila prijašnja skupina, kako bi dobila čistu vodu.

Prva je skupina polagano ušla u vodu. Jahači su čekali dok se stoka napojila, a zatim su je potjerali na drugu obalu.

Thora je krenula s ljudima, želeći uraditi svoj dio posla. Upravo se nalazila iza jednog pomoćnika kad je ovaj izgubio ravnotežu uz sočnu teksašku kletvu; kad je ponovno zajahao konja, opazi Thoru i

pocrveni u licu, potjeravši ponovno konja u vodu.

Thora je shvatila da bi njezina prisutnost mogla biti neprilična za muškarce kod takvog posla. Znala je da oni kunu kako bi dali oduška stalnoj napetosti. Zabranom kletve ne bi im olakšala posao.

U tom trenutku jedno je govedo zarikalo nedaleko od nje. Okrenuvši se, opazi životinju koja je tonula u muljevitoj vodi i divlje se koprcala. Skinuvši laso s jabuke sedla, potjera konja u vodu, izvuče omču iz lasa i iz velike blizine nabaci je govedu oko glave. Drugi kraj lasa brzo namota nekoliko puta oko jabuke sedla. Izvježbani konj znao je što mora uraditi. Okrene se i potegne laso prema obali, vukući govedo za sobom.

Na suhoj zemlji životinja se uspravila na noge i Thora je osjećala zadovoljstvo što ju je spasila od utapljanja. Ali je konj znao kakvu zahvalnost mora očekivati. Ričući muklo, govedo sagne glavu i jurne ravno na svog spasioca. Dugi rogovi pojurili su prema Thori i ona se čvrsto uhvati za jabuku sedla. Njezin se konj trgne u stranu i željeznom potkovom udari govedo u rebra kad je protutnjalo mimo njih.

Srećom za Thoru, konopac lasa se odmotao i govedo ga je odvušlo za sobom, trčeći prema otvorenom prostoru.

Dusty i Dude promatrali su taj prizor. Kad je Dude htio krenuti Thori u pomoć, Dusty odmahne glavom:

— Nema potrebe.

Thora pojuri za životinjom, dostigne je i skrene prema stadu. Jašući blizu njega, pokušavala je dohvatiti laso, ali joj je govedo izmicalo. Lice joj je pocrvenjelo od ljutnje i ona saspe na neposlušnu životinju sve kletve kojih se mogla sjetiti i koje je bila naučila živeti po vojnim logorima.

Dude se približi na konju i umjesto nje skine laso s goveda. Thora je zamijetila da je nekoliko pomoć-

nika osluškivalo njene kletve sa smiješkom na licu. Zabacivši glavu natrag, brzo odjaše do stada. Jedan od pomoćnika ispusti divlji poklič, a ostali, vičući, navale ponovno na posao. Iako nije bila toga svjesna, Thora je položila još jedan ispit.

Od toga dana ljudi su kleli slobodno, bez obzira na to je li Thora bila prisutna ili nije. Dok je jahala s njima, postupali su s njom kao sa sebi ravnom. U logoru, međutim, pazili su na riječi i trudili se da ne pogriješe.

Cijelo se stado napojilo i već se nalazilo na drugoj strani obale. Mali Jackie doveo je rezervne konje. Dvoja su kola prošla posljednja preko rječice. Salt je znao da će stado uskoro na počinak i odlučio je podići na obali svoj logor. Imao je mnogo posla. Morao je pripremiti i prvi obrok za ljude koji će se vratiti pošto stoka legne.

Dusty je odjahao naprijed u društvu Ysabela Kida. Ovaj mu je pokazao mjesto za počinak stoke, udaljeno jedan kilometar. Dusty nije imao primjedbi. Zemljište je bilo bez grmlja i naokolo nije bilo drveća. Ovdje će stoka poleći bez poteškoća.

— Podi u izvidanje, Kid — naredi Dusty. — Kiowa je već otišao u suprotnom pravcu.

Dok je Kid nestajao u daljini, Dusty se vrati do stada na čijem su čelu jahali Red Tolliver i Billy Jack. Mark je sa strane promatrao, pazeći da se goveda suviše ne zbiju ili ne raštrkaju dok ih budu vodili prema odmorištu.

Polako, gotovo neprimjetno, stado se zaustavilo. Veliki crni vol je stao, a iza njega cijelo stado. Pomoćnici su u krugu jahali oko njega, tiho pjevušeći za sebe, čekajući da se stoka smjesti. Tu i tamo poneka je životinja legla na zemlju, a ostale su počele preživati.

Thora se pridruži Dustyju i Marku.

— Prevalili smo dobar put — reče Mark. — Oko dvadeset kilome-

tara. Ali toliko više nećemo moći proći u jednom danu.

— Nikako — složi se Dusty i upre prstom u stado. — Thora, pogledajte ono crno govedo. Ono će nam prouzročiti nevolje i o tome je Mark govorio.

Thora je promatrala velikog crnog vola koji je napao jednu bezrogu kravu i potjerao je s njenog ležaja. Mark, koji je prolazio mimo nje, prokune životinju, čekajući da se smiri na ležaju.

— Dobro, crno momče — progunda Mark. — Nastaviš li tako, završit ćeš sutra naveče kao pečeni odrezak.

Sunce je polako zalazilo. Životinje su se primirile na svojim ležajima. Pomoćnike je zamijenila noćna smjena, a ljudi su napustili stado i vratili se do kuhinjskih kola gdje ih je očekivala večera.

Dusty je dvojicu iz noćne smjene upozorio na crnog vola, a zatim je s Thorom obišao cijelo stado. Tek nakon toga vratili se se do logorske vatre kraj rječice. Došli su upravo u trenutku kad je Mark usmjeravao rudo kuhinjskih kola na zvijezdu Sjevernjaču.

— Zašto to? — upita Thora u čudu.

— Mi to zovemo: slijediti rudo — objasni Mark.

— Usmjerimo noću rudo na Sjevernjaču i ujutro možemo odrediti pravac kretanja.

Kauboji su sjedili oko vatre i večerali. Thora je bila upozorena da svoje mjesto za večeru ne izabere na klupi u stražnjem dijelu kuhinjskih kola. To je mjesto bilo osobno vlasništvo kuhara i uzimanje obroka na toj klupi bila je najveća počast koju je kuhar mogao ukazati nekom čovjeku. Čak ni voda goniča nije smio jesti na toj klupi.

Ljudi su povečerali i spustili tanjure u kabao vode. Zatim su izvukli pokrivače za spavanje i izabrali mjesta kraj vatre, nastojeći da svatko od njih upamti tko spava lijevo, a tko desno od njega. U takvom će poretku spavati svake ve-

čeri, sve dok ne stignu u Dodge City. Na taj način noćna smjena neće buditi sve ljude, već samo one koji treba da ih smijene.

— Vaš je krevet pripremljen u spavaćim kolima, gospodo.

Thora se okrene. Pokraj nje je stajao Hobie. Ona ustane, stavi tanjur u kabao vode i pođe do kola. U kolima je sa stropa visjela svjetiljka i Thora se ogleda po svom privremenom domu. U kutu se nalazilo nešto alata, dva suvišna sedla i bure puno konjskih potkova.

Blizu ulaza u kola bio je rasprostrt njen krevet. Na raširenoj plahti od nepromočiva platna, koja je služila kao strunjača, bila su položena četiri gunja i tri debela, prošivena pokrivača. Za jastuk je služila vreća s njenom putnom odjećom.

Thora uzdahne. Neće biti mnogo udobnosti na tom putu, to je sigurno. Legne na krevet, odlučivši da se malo odmori prije nego što će se pridružiti muškarci oko vatre.

Pola sata zatim kroz ulaz proviri Salt, popne se u kola i pokrije Thoru pokrivačem. Zatim ugasi svjetiljku i ostavi je spavati do slijedećeg jutra.

VIII

Stado se polako kretalo na sjever preko teksaške visoravni, prolazeći oko petnaest kilometara na dan. Prošli su North Brazos, Prairiedog Fork i Red River. Sa stokom nije bilo nepravilnosti, a Thora se pokazala kao dobar pomagač.

Ponekad bi stado posjetili slučajni jahači, kaubojski ili vlasnici ranča. Svi su bili iznenađeni što u tako rano godišnje doba vide stoku na putu, a mnogi od posjetilaca poznavali su Bena, ili su čuli za njega. Ako su došli noću, ostajali bi na večeri ili bi čak prespavali u logoru.

Thora je pobuđivala naročito zanimanje u posjetilaca. Ona nije

znala da su je njezini ljudi smatrali dobrom, srećom na putu i pokazivali je ponosno posjetiocima kao najboljeg ženskog kauboja kojega je Zapad ikada vidio.

Thora je zamijetila jednu stvar: iako su im bezroge krave poslužile kao mesna hrana, činilo se kao da se stado neprestano povećava. Kadgod bi naišli na nežigosano blago, ono je bilo dodano stadu. Dusty je ustrajao na tome da se otjera sva žigosana stoka ako bi naišli na nju, a ostalo bi se blago držalo na začelju sve dok im ne bi željezom utisnuli znak »Rocking H«.

Četrnaest je dana vrijeme bilo lijepo i suho. A onda je naišla kiša. Lijevalo je kao iz kabla i plavilo zemlju. Gromovi su udarali i munje sijevale iznad duge kolone stada i jahača u žutim kišnim kabanicama, koji su jahali pognute glave, zgrbljeni očajnički u sedlu.

Kiša je neprestano padala pet dana. Stado se kretalo kroz mokru travu i prelazilo rijeke s visokim vodostajem. Ljudi su upotrebljavali sve svoje znanje pri svakom prijelazu i gubici u stoci bili su neznatni. Kauboji su spavali kako su stigli, jer je bilo nemoguće naći suho mjesto za logorovanje. Uvijek je više od četvero ljudi jahalo sa stadom, a dvojica sa skupinom rezervnih konja. U tih pet dana činilo se kao da Tarbrush i mali Jackie ne silaze sa sedla, grabeći malo sna za vrijeme jahanja.

Za cijelo to vrijeme kuhar Salt stvarao je čuda; svako je jutro ljude čekao topli obrok, kao i navečer kad bi se vraćali s posla. Usprkos tome, među ljudima je vladala napetost. Postali su osjetljiviji i opaki poput gladnih medvjeda. Crvenih očiju od nespavanja, prljavi i neobrijani, jahali su šutke i smrknutog pogleda.

Tada je Thora vidjela što znači pravi voda goniča. Dusty je uvijek bio prisutan. Spavao je manje od svih i uvijek je bio u sedlu. Čas bi govorio mirno i razložno, čas zatim postao bi surov, divlji i opasan.

Dogodilo se to pete noći, kad su ljudi na kiši mrzovoljno stajali i jeli obrok. Dusty ih je promatrao, osjećajući da bi samo jedna iskra mogla prouzročiti eksploziju. Bili su ljutiti, mokri i očajni. Mali Jackie pojavio se sa strane kola, idući prema vatri da se ogrije. Dječak je bio premrznut, mokr i napola slijep zbog oboda starog šešira koji mu se natopljen vlagom spustio na oči. Udario je u Dudea, prolivši njegovu hranu na novu kabanicu.

Dude je bijesno zarežao i hrptom ruke odalamio malog Jackiea koji je odletio u Reda Tollivera.

— Do sto đavola! — rikne Red, gurajući malog kauboja u stranu.

Stane pred Dudea stisnutih šaka.

Dudeovo lice potamni od bijesa i ruka mu poleti prema boku, dok je Red prstima obuhvatio držak svog revolvera. Stajali su jedan nasuprot drugome poput pobješnjelih bikova.

Dusty i Mark požure da spriječe tučnjavu. Pod takvim okolnostima to bi se moglo pretvoriti u sveopću bitku. Mark uhvati Reda za vrat i gurne ga u stranu. Dusty je već stajao pred Dudeom.

— Prestani, Dude! — zagrmi Dusty, uhvativši ga za ruku i okrećući ga od sebe.

Dude zareži, otrgne se i zamahne rukom. Bio je to udarac koji bi Dustyju otkinuo glavu da ga je pogodio. No udarac je pogodio uprazno, jer se Dusty sagnuo. Zamah udarca izbacio je Dudea iz ravnoteže i Dustyjeva desnica pogodi ga u trbuh. Dude se presavine i drugi ga udarac pogodi u bradu. Noge mu se izvinu i on ledima tresne u blato.

Red Tolliver je mrgodno stajao pokraj Marka, stisnutih pesnica. Zatim mu nepetost popusti, on se umiri i na licu mu se pojavi smijesak.

— Dobro, Mark. Neću se boriti protiv tebe, jer se nikada ne tučem s višim od sebe. To je zato što sam plemeniti Teksašanin. Osim toga, ne volim biti premlaćen.

Napetost je nestala i ljudi su se stali smijati. Billy Jack pride i nagne se nad Dudea po čijem je licu tekla kiša.

— Nema ničega boljeg za umirenje razdraženosti od dobre kiše — reče tugaljivo. — A naš stari Dude izgleda zaista umiren.

— Žao mi je ako sam ti povrijedio ruku — reče Dude, okrenuvši se k Dustyju. — Ne znam što si mi učinio, ali si dobro učinio.

— Sve je dobro — odgovori Dusty.

Slijedeće jutro osvanulo je sunčano. Ljudi su dobili cijeli dan za odmor i sušenje odjeće prije ponovnog odlaska.

Isti dan, kad su prešli na indijansko područje, vratio se Kiowa s viješću da ih još slijedi čovjek koji sa sobom vodi još dva konja, ali se drži na priličnoj udaljenosti. Dusty nije dopustio svojim izviđačima da krenu u lov na čovjeka; nije želio da se Kiowa i Kid udalje od njih sada kad su u zemlji Indijanaca. Ipak je naredio Kidu da uzme konja i obiđe okolicu. Ako naide na još neku skupinu goniča stoke, neka ih upozori na prisutnost promatrača.

— Što se dalje odmičemo od Teksasa, sve više mislim da je to Klid-doeov čovjek — reče Mark, promatrajući obzorje ispred sebe.

— Slažem se. Da je on uhoda nekih kradljivaca stoke, mi bismo to već znali. Oni nam ne bi dopustili da dopremo tako daleko. Klid-doe ima nekoliko ljudi u Teksasu koji nanjuše dolazak prvih stada i onda mu to dojavu.

— Trebalo je možda dopustiti Lonu i Kiowu da ga uhvate.

Dusty je nekoliko trenutaka razmišljao o tome, ali nije imao vremena odgovoriti. Sa začelja kolone začuo je neko komešanje i brzo odjaše onamo.

Thora je čekala, držeći lasom uhvaćenog crnog vola.

— Pokušao je rogovima probosti jednu kravu — reče ona ljutito. —

Mislim da ćemo od njega dobiti nekoliko lijepih odrezaka.

Dusty ju je smijući se promatrao dok je odvodila životinju do kuhinjskih kola. Ostavila je vola Saltovoj brizi i vratila se na svoje mjesto kod stada.

Uskoro nakon toga stado se odmaralo i preživalo, iako su još mogli pola dana putovati. Dusty je bio zadovoljan jer su, po svemu sudeći, oni bili prvi ispred svih ostalih. Htio je kaubojima dati vremena za popravak kola i alata ako je nešto bilo oštećeno, dati odmor rezervnim konjima, stadu i ljudima.

Nitko nije zamijetio laku kočiju na dva kotača, ni čovjeka koji je jahao uz nju.

— Hej! Vi tamo! — poviče jahač.

— Naprijed, prijatelju! — dao je Dusty uobičajeno dopuštanje za ulazak u logor.

Kočijom je upravljala mršava žena umornog izgleda i neodređenih godina. Imala je izgled siromašne naseljenice koja je možda posjedovala stotinu glava stoke. Čovjek je bio visok, dobro odjeven i snažnog izgleda. Jahao je velikog ridana i nabusito gledao naokolo. Desnom je rukom zabacio suvrat kaputa, pokazujući šerifsku zvijezdu na prsluku.

— Ime mi je Garde, šerif u Timbalu. Čije je to stado?

— Ranča »Rocking H« — odgovori Dusty. — To je gospođa Holland, vlasnica ranča. Ja sam vođa puta.

Garde se čudio zašto taj malen i bezizražajan čovjek drži tako važan položaj. Bacio je pogled po logoru, ali kako nije bio stočar, kauboji su mu izgledali posve obični ljudi. Čovjeku koji je poznavao Teksasanine, a naročito pomoćnike kod stoke, ljudi oko vatre mogli su mnogo toga reći. Ali su Gardeu izgledali kao i svaka druga takva skupina, a on nije nikada imao poteškoća u smirivanju običnih kauboja u svom gradu.

— Ovo je gospođa Crump — promrmlja šerif, mahnuvši rukom

prema ženi. — Sva je njena stoka odbjela, šezdeset goveda. To se dogodilo prije dvije noći i kako ste vi jedini sa stokom na putu u ovom kraju, mislim da su se možda pomi-ješali s vašima.

— I? — upita Dusty a zvuk glasa bio mu je mekan i svilen.

— Želim pregledati vaše stado — govorio je Garde Thori, ne gledajući Dustyja.

— Svakako.

— Ne, gospodo! — reče Dusty mekano.

— Što hoćete, reći, Dusty?

Thora se okrene svom vodi puta, ali je osjećala napetost. Ta riječ »gospodo« izgovorena je tako čudnim zvukom! Znala je da je negdje napravila grubu pogrešku.

— Stado nećemo dati pregledati.

Thora je poznavala zvuk toga glasa. Bio je tvrd, bezbojan i značio je da Dusty neće dopustiti uplitanje u njegove naredbe. Ona nije znala da svaki Teksašanin pregledavanje svoga stada smatra uvredom i da svaki pokušaj silom završava revolverskim dvobojem. Također nije znala da o Gardeu Teksašani baš nemaju visoko mišljenje. Bio je jedan od onih ljudi zakona koji kauboju nikad ne daju pravo. Biti kauboj u njegovu gradu značilo je završiti u zatvoru s razbijenom glavom.

Dustyjevi su se ljudi okupili i stali promatrati, očekujući ishod ove rasprave. Nitko nije sumnjao da Dusty neće dopustiti tom čovjeku provesti njegovu namjeru.

— Gospoda kaže da mogu — reče Garde značajno.

— A ja kažem da ne možete — odgovori Dusty sveudilj mekanim glasom, a zatim se okrene k ženi u kočiji: — Nismo vidjeli vašu stoku, gospodo. Ovdje je samo naša stoka.

Garde je mogao učiniti samo dvije stvari: ili prihvatiti ono što je Dusty rekao ili ne prihvatiti. Ako učini ovo posljednje, značit će da Teksašanina smatra lažljivcem.

— Nema drugih goniča stoke

naokolo — oštro izbaci Garde rečenicu, žaleći što sa sobom nije poveo svoje ljude.

— Nikakva stada nema ispred nas.

Od prisutnih nitko nije zamijetio nečujni dolazak Ysabela Kida. Došao je odmah poslije Gardea i stajao u sjeni kola, slušajući razgovor.

— To znači da je stado gospode Crump još tu negdje — reče Garde. — Bila su trojica, oni su odveli stado, a samo trojica neće se usuđiti prelaziti područje Indijanaca sa šezdeset goveda stoke.

— Rekli smo vam da ispred nas nema nikakvog stada, gospodine — javi se Kid. — Ali time nije bilo rečeno što je iza nas. A iza nas, na tri dana hoda, nalaze se goniči i stado. Razgovarao sam s njihovim izviđačem, zgodan momak po imenu Smiler. Konj kojega je jahao nosio je lijepi žig C.A.

— C.A.! — uzvikne Garde promuklo. — Pa to je...

— Da — prekine ga Kid, uživajući u učinku svojih riječi. — To je stari vuk iz Washite, Clayton Allison, zajedno sa svojom braćom Jakkom i Benom.

Šerif iz Timbala pogleda naokolo po preplanulim, neprijateljskim licima. Jedna je stvar bila ujahati u nepoznati logor i praviti se važan, a posve je druga stvar ići i tražiti od Claytona Allisona, čak i bez prisutnosti njegove braće, da pregleda njegovo stado.

Stara je žena prvi put progovorila:

— Ona trojica nisu ovdje. Mislim da je najbolje da pogledamo i upitamo ljude kod onog drugog stada.

Garde je izgubio i ono malo hvalisavosti što mu je ostalo. Ime Clay Allison bilo je prilično značajno za njega i ostale šerife. Allison je bio bogati stočar, a glavno zanimanje bilo mu je vođenje ranča u pokrajini Washita. Njegova posebna strast bila je hvatati i tjerati u škri-pac šerife. Ako je postojalo koje mjesto na Zapadu kamo nijedan Yankee nije smio ulaziti i pokazi-

vati šerifsku značku, to je bio teritorij Claya Allisona.

— Žao mi je, gospodo Crump, ali oni su četrdeset kilometara udaljeni i izvan moga okruga — progunda Garde.

Pogledavši s gađenjem u čovjeka, Dusty se odmakne od kola na koja je bio naslonjen.

— Vi vjerojatno ne biste došli ovamo da smo mi kojim slučajem Allisonovi — reče i okreće se. — Mark, pokreni stoku i tjeraj je sve do noći.

Mark i ostali očekivali su takvu naredbu.

Garde se namršti, promatrajući ljude u pokretu. Htio je izbiti neku korist iz ove krađe stoke, ali prilika za to je nestala. Približavali su se izbori za mjesto šerifa, pa je htio svoje ime proslaviti.

Dusty se ponovno okrene k ženi.

— Reći ću vam što ćemo učiniti gospodo. Otići ćemo do Clayevog logora i razgovarati s njim. Ako su ona trojica dovela vaše stado k njemu, on će vam ga vratiti. Clay Allison nije nikada u svom životu ništa ukradio.

Spuštao se mrak kad je Dusty, jašući uz kočiju, opazio prve vatre logora. Uputi uobičajeni pozdrav i visoki, dobro odjeveni, lijep muškarac sa crnim brkovima i bradom otpozdravi mu i pozove ga u logor.

Dusty sjaše, pomogne ženi iz kočije i stupi na svjetlo vatre. Između potamnjenih i mrkih teksaških lica u oči mu upadnu dva vitka, pristala mlada čovjeka, Clayeva braća. Zatim spazi tamno lice indijanskog izviđača i Allisonova zamjenika Smilera.

Mnogo se pisalo i govorilo o divljem pijančevanju Claya Allisona i o njegovim pijanim šalama. Ali kad je tjerao stoku, nitko ga nikada nije vidio pijana; ni njega ni bilo koga od njegovih grubih, žilavih i spretnih pomoćnika.

Allison odmjeri Dustyja od glave do pete. Nije obraćao pažnju na šapat ljudi oko vatre. Čak kad je primio šalicu kave od kuhara i

predstavio se, ljudi su još šaputali o njemu.

— Voda goniča za »Rocking H«? — primijeti Allison. — Čini mi se da sam čuo štopot kočije uz vas. Koliko ste daleko iza nas?

— Tri dana. Ali ne iza vas, već ispred vas.

— Do đavola! — zareži Jack Allison. — A ja sam mislio da smo mi prvi.

— Još možemo biti — upadne u razgovor zdepasti čovjek srednjeg rasta. — Zadrži ovoga ovdje i vidjet ćeš kako će daleko stići bez svoga vode puta.

— Zaista strašno pametno, Smith — naruga se Clay. — Odluči se i pokušaj. To je kapetan Fog, ako slučajno nisi znao. — Zatim se okrene Dustyju. — Čini mi se, kapetane, da smo se sreli za vrijeme rata.

— Da, prilikom zarobljavanja jednog sjevernjačkog generala. Samo tada niste nosili bradu. Razlog zbog kojega sam ovdje jest taj, da su neki prokleti kradljivci ukrali šezdeset goveda i šerif Garde iz Timbala došao je u naš logor misleći da je ta stoka kod nas. Zato sam odlučio doći i upitati vas je li netko došao ovamo i zamolio vas da putujete s vama?

— Tako? — sijevne Clay očima i pogledom ošine zdepastog čovjeka koji se maločas upleo u razgovor.

— Vlasnica tog malog stada je jedna stara žena doduša Dusty.

Allison se približi stisnutih usta i tvrdog izraza na licu.

— Je li to točno?

Upravo je riječi prema čovjeku koji je predložio da zadrže Dustyja. On i još dvojica uz njega zakora-knu natrag, posežući rukama za revolvere.

Dusty odbaci šalicu kave i munjevito izvuče revolver, sekundu nakon toga što je Clay Allison posegnuo za svojim oružjem. Vatra bljesne iz cijevi i hici grunu u tihoj noći. Prije nego što je odbačena šalica pala na zemlju, meci pogode Smitha i njegova čovjeka. Kao jeka odjekne hitac iz Clayeva revolvera

i treći čovjek klone naprijed i skljoka se na zemlju.

Jedan trenutak vladala je tišina a sve oči bile su uprte u malog čovjeka koji je zasjenio njihova gazdu. Nitko se nije pomaknuo, osim kuhara koji je digao šalicu sa zemlje, oprao je i ponovno napunio kavom.

Allison vrati revolver u navlaku i naredi ljudima da maknu tijela iz logora. Okrenuvši se Dustyju, reče:

– Nikad nisam podnosio lažljivce.

Dusty pozove ženu koju je ostavio kraj kočije. Clay Allison sjedne i ispriča kako je Smith dan prije doveo šezdeset goveda. Rekavši da je stoku ukradio Indijancima, Smith je predložio svoju pomoć pri radu sa stadom C.A. u zamjenu za osiguranje prolaza kroz indijansko područje. Takva nagodba nije predstavljala ništa neobično. Mali rančeri često su se udruživali s velikim skupinama goniča stoke zbog svoje sigurnosti. Claya Allisona čak nije smetala priča o tome da je stoka ukradena od Indijanaca.

– Nevolja je sada u tome što se tih šezdeset goveda izmiješalo s mojima – govorio je Clay ženi koja je sjedila kraj vatre. – Ne želim izgubiti dan zbog odvajanja stada. Ako se slažete, ja ću stoku odvesti na sjever zajedno sa svojom i tamo je prodati a vama ću sada isplatiti novac.

Žena je smjesta pristala na pogodbu; ne mora se brinuti o tome kako će stoku dovesti do Dodge Cityja.

Dusty je ispio kavu, čekajući da Clay Allison završi dogovor i isplati ženu.

– Kliddoe se mota ovuda – primijeti Dusty kad se Clay vratio do vatre i sjeo.

– Čuo sam. Imate li namjeru nešto poduzeti?

– Možda.

Allison se naceri vučjim smiješkom.

– Ako vam zatreba pomoć, javite nam i doći ćemo trčeći.

– Učinit ću to.

– Imali ste sreću. Ili možda Ben. Čuli smo za njegovu nevolju. Zauzvatio sam se u Graniteu i pokušao urazumiti Thada Toona. Onda smo doznali da je Ben uspio sakupiti momke i otišli smo. Mislio sam da smo ispred vas. Što mislite što će učiniti Earp kad stignete u Dodge?

– Poznajete li Earpa?

– Da, pravi hvalisavac. Recite, jeste li čuli što Bat Masterson priča o meni?

– Čuo sam – reče Dusty. – Ali ne vjerujem da to on priča, sve dok vi sami to ne čujete.

– Imate više povjerenja u njega od mene. Poznajete li ga dobro?

– Sreo sam ga nekoliko puta. Zgodan momak, pravedan prema svojim ljudima. Eto tako, mislim, vrijeme je za moj povratak.

Ben Allison se naceri i namigne svojoj braći.

– Znaš što, Clay? Stari je Smith imao dobru zamisao da zadržimo Dustyja ovdje.

– Što kažete na to, Dusty? – upita Allison.

Dusty se nasmije i, bacivši u zrak šalicu vikne:

– Lon!

Smjesta odjekne prasak puške iz mraka i šalice, sva izbušena, padne Allisonu pred noge.

Clay Allison se grohotom smijao, videći zapanjena lica oko sebe.

– To je, vjerojatno, Ysabel Kid – reče. – Smiler je razgovarao s njim, ali mu nije rekao da radi s vama.

– Lon je takav, odviše skroman. Mislim da bih pošao, ukoliko me vaši momci ne žele zadržati, Clay.

Allison ustane i pruži ruku. Dusty se pozdravi s njim i napusti logor.

Braća Allison promatrala su nestanak Dustyja u mraku. Zatim se Ben okrene Clayu.

– Nikad nisam pomislio da će te netko pobijediti u izvlačenju revolvera. Ali večeras sam to vidio.

Clay Allison kimne zamišljena lica.

— Priznajem da još nisam vidio da bi netko tako brzo izvukao dva revolvera.

Slušali su odjek topota konjskih kopita u noći. Jack Allison se nasmije.

— Taj nam je Dusty Fog pokazao kako se mora igrati igra.

— Aha!

Claya Allisona je zabavljala opreznost Dustyja koji je Kida ostavio u mraku.

— Znaš što? — reče bratu. — Njemu ne treba pomoć protiv Klid-doea i Earpa zajedno.

IX

— Nešto nije u redu sa stadom, Dusty — reče Thora dok je stado prolazilo mimo njih.

— Stoka je žedna... a sad još i ovo — odgovori Dusty i palcem pokaže na dvije sive prilike što su promakle kroz grmlje.

— Kojoti?

— Ne, vukovi! — reče Dusty mračno. — Već se duže vremena šuljaju na našim krilima, vrebajući priliku da zgrabe zalutalo govedo.

Prošao je jedan tjedan od susreta s Clayem Allisonom. Ljudi s „Rocking H“ sada su ulazili duboko u indijansko područje. Ovdje na sjeveru nije pala ni kap kiše, pa je vode bilo sve manje i stoka je već tri dana oskudijevala u piću. Ovaj posljednji dan prošao je bez vode i stado je bilo uznemireno još i pojavom vukova. Oni su urođenom lukavošću shvatili da se kau-boji ne mogu odvažiti na upotrebu oružja i uporno su slijedili stado na krilima, vrebajući na prvo govedo koje će se odvojiti.

Thora je promatrala stado koje je posrtalo i umorne ljude crvenih očiju, što su jahali uz stoku. Nije mogla mnogo pomoći. Vratila se na svoje mjesto na krilu gdje je zamijenila čovjeka koji je bio više potreban na začelju.

Dusty je bio neprestano u pokretu. Na čelu je jahao Kiowa s

Billyjem Jackom, dok je Mark jahao na začelju. Ysabel Kid je stalno kružio oko stada, tjerajući svakog konja na svkog vuka kojega bi opazio, pokušavajući ga otjerati bez pucnjave.

Začelje je postalo najvažniji dio ovog dijela putovanja. Mark nije dva dana napuštao to mjesto. Neumoran u svom poslu, izgledao je kao prava tvrđava snage.

Bio je to zaista težak posao — jahati iza stada u oblaku prašine. Tu i tamo poneka bi životinja pala i tvrdoglavo ostala na zemlji, bez snage da krene dalje. U takvom slučaju jahač bi se sagnuo iz sedla, uhvatio je za rep i podizao na noge. Na začelju su se nalazile sve slabije i umornije životinje, pa ih je trebalo neprestano tjerati i ne dopustiti im da stanu. Ysabel Kid je donio vijest koja je bila i dobra i opasna. Opazio je u daljini rijeku North Canadian čiji vodostaj nije bio veoma visok, ali za oslabljeno stado dovoljan da prouzrokuje poteškoće.

Najveća je opasnost bila u tome ako krdo prije vremena nanjuši vodu. Ako se to dogodi...

Dusty pozove Marka sa začelja.

— Približavamo se rijeci Canadian. Podi na čelo kraj Billyja Jacka, a Kiowu pošalji na začelje.

— Svakako — složi se Mark. — Osim toga, morat ćemo zadržavati i usporavati vola predvodnika. Ako stoka namiriše vodu...

— Imat ćemo pravi cirkus. Uz malo sreće valjda se to neće dogoditi.

Mark pogleda onamo gdje je mali Jackie vodio skupinu rezervnih konja. Iza njih kretala su se kola. Iz spavaćih kola izide Tarbrush i pridruži se Jackieju.

— Bilo bi dobro da prvo napojimo one konje — reče Mark.

— Svakako, ljudi će trebati svježije konje. Ali zapamti jedno: ako stado ne možemo zadržati kod vode, potjeraj ga preko rijeke na drugu stranu i ne dopusti mu da

se počne komešati na sredini rijeke.

Mark je to i sam znao; ako se stado uskomeša, kad se već jednom nalazi u rijeci, može se zbog gužve veliki broj goveda utopiti u tom slučaju kauboji mogu malo učiniti.

Dusty odjaše do skupine rezervnih konja. Tarbrush i mali Jackie čekali su naredbe. Nijedan od njih nije se pošteno naspavao u ovo nekoliko dana, ali su se ipak nasmiješili kad se Dusty približio.

— Odvedite konje na čelo stada — naredi Dusty. — Ispred nas je rijeka i želim da se najprije napoje konji, kako bi bili svježiji za zamjenu.

Tarbrush nije tratio vrijeme. Podigao je ruku na vojnički pozdrav, skrenuo konje prema čelu stada i zatim prema rijeci.

Dusty pogleda prema kolima koja su se kotrljala iza stada. Salt i Hobie držali su spremne osedlane konje koji su kaskali vezani uz kola. Ako bi se ukazala potreba da pomognu pri upravljanju stokom, zajašili bi konje i ostavili mule da same slijede put. Salt je tražio da se mule napoje čak prije konja, kako ne bi imao neprilika s njima.

Nikad se nije doznalo kako je sve zapravo počelo. Možda se jedan od vukova suviše približio, a ljudi ga nisu opazili, ili su možda konji nanjušili ili opazili vodu ispred sebe. Rezervno stado konja galopiralo je neko vrijeme pod punim nadzorom, ali je nekoliko trenutaka zatim bezglavo jurnulo u divljem stampedu.

Dusty, koji je vidio što se dogodilo, okrene konja i pojuri za njima. Tri pomoćnika se odvoje od stada i polete u pomoć.

Zatim su se poplašila goveda i također nagnula u bijesni trk.

— Svim pomoćnicima i kuharu! — vikao je Mark iz svega glasa, pokušavajući nadglasiti buku. — Stampedo!

Salt i Hobie napuste kola, uskoče u sedla i potjeraju konje za sta-

dom. Upregnute mule nisu čak okrenule glave; mirno su nastavile put tragom preplašenih životinja.

Zemlja se tresla od tutnjave tri tisuće životinja u galopu, koje su podizale oblake prašine. S tutnjavom su se miješali povici i dozivanja kauboja. Thora je vješto jahala kroz vrtloge prašine, vičući iz svega glasa. Svi su se jahači pridružili divljoj trci u namjeri da stignu na svoja mjesta i pomognu usporiti stado. To nije bilo lako jer su preplašena dugoroga goveda trčala gotovo isto tako brzo kao dobar konj.

Dude je velikom brzinom jahao na krilu stada kad je njegov konj iznenada naletio na rupu u zemlji, koju je iskopao prerijski pas. Konj posrne i padne. Osjećajući da pada, Dude je izvukao noge iz stremena i poletio na zemlju te se zakotrljao. Ustajući na noge, znao je da još nije siguran. Položaj je bio vrlo opasan, jer se teksaški dugorogi vol plašio čovjeka samo na konju. Čovjek na zemlji mogao je u trenutku biti zgažen ili proboden rogovima.

Jedna se životinja iznenada odvoji od stada i sagne glavu s oštrim rogovima. Dude naglo posegne rukom za revolverom, ali mu je ovaj u padu izletio iz nalake i ostao ležati kraj konja.

Iz oblaka prašine izleti Mark Counter na svom pastuhu, sagne se i u trku uhvati govedo za rep i trgne naglo rukom. Vol izgubi ravnotežu i muklim udarcem udari o zemlju. Dude osjeti kako ga je Mark uhvatio za ovratnik, podigao ga i bacio iza sebe na konja. Ispustivši ga nešto podalje od bijesnog krda, Mark pojuri natrag za stadom. Ali Dude još nije bio izvan opasnosti. Iza leđa dopre brzo tapkanje životinjskih nogu. Naglo se okrene i opazi vuka koji je dolazio prema njemu. Dude odmjeri daljinu do svojeg revolvra i uvidi da ne može štiti na vrijeme do njega. Vuk se u jednom skoku odvoji od zemlje, zaurla i stropošta se

u stranu. Dude je jedva čuo puca-
nja puške, ali sliku koju je vidio
neće zaboraviti dok živi.

Jašući svog bijelog konja kao da
je srastao s njim, pojavio se Ysabel
Kid, pucajući iz puške na vukove.
Poslije svakog hica stropoštao bi
se jedan vuk na zemlju. Bila je to
vještina kojoj nije bilo ravne, a pu-
canje Kidove puške nije utjecalo
na stoku koja je ionako već bez-
glavo jurila.

Dusty je zaostao iza stada i vidio
Dudeovu nepriliku. Odjahao je
prema rezervnom stadu konja, uh-
vatio jednoga iz mnoštva i vratio
se.

— Jesi li povrijeđen, Dude? —
upita on, dobacivši kauboju ular u
ruke.

— Živ i zdrav, kapetane.

— Kad je tako, uzmi svog konja i
vrati se na posao.

Dusty pogleda prema hromom
konju koji je slomljenih nogu ležao
na zemlji.

— Možeš li skinuti sedlo s njega?

Dude pođe do konja i pogleda
ga. Sagne se i skine sedlo s njega.
Izvadivši revolver, uzdahne, od-
mahne glavom i jednim hicem
ubije životinju. Sedlajući konja ko-
jega je doveo Dusty, reče:

— Javi Marku i Kidu da ih ča-
stim pićem kad stignemo u Dodge.

Jašući na čelu preplašenog
stada, Mark i njegovi pomoćnici
skrenuli su predvodnike stampeda
na trčanje u krugu. Stado se po-
čelo kretati poput navoja, zbijajući
se sve više i više, sve dok se nije
zaustavilo. Prašina se slegla, zavlada-
la je tišina, čulo se samo muka-
nje stoke.

Thora je dojahala do mjesta gdje
su stajali Mark i Dusty, promatra-
jući stado. Bila je blijeda od na-
pora, dišući teško.

— Je li šteta velika? — upita ko-
načno.

— Pa to je bio mali stampedo —
odgovori Mark.

Ovaj put Mark zaista nije umanj-
vao stvari. Taj stampedo i nije bio
tako loš s obzirom na neke druge

u kojima zna stradati i preko polo-
vica stoke. Životinje su trčale go-
tovo jedan i pol kilometar, nisu se
suviše razbježale i samo su slabije
sa začelja zaostale.

Dusty je obišao stado i pregle-
dao štetu. Pet je volova nastradalo
uslijed gaženja, a jednoga su mo-
rali ustrijeliti. To je bila mala ci-
jena za ono što se moglo dogoditi,
a što su spriječili Dustyjevi ljudi
svojom vrhunskom vještinom u
vođenju tolikog broja stoke.

Stado rezervnih konja otjerano
je do rijeke da se napoji. Nakon
toga ljudi su zamijenili umorne
konje svježima i odvojili slabija
goveda, otjeravši ih do rijeke. Kad
su ih htjeli potjerati u vodu, poja-
vile su se poteškoće. Goveda su se
uzmuvala i oprla ulasku u rijeku;
rijeka je bila široka pa nisu mogla
vidjeti drugu obalu. Konačno su
prešla rijeku jedna po jedna, pra-
ćena sa svake strane jednim jaha-
čem.

Ostatak stada bio je razdijeljen
na grupe od po stotinu glava, dove-
den do rijeke, napojen i potjeran
na drugu obalu.

Salt je prevezao svoja kola iz-
među dviju grupa i započeo podi-
zati logor.

Već se spuštao mrak kad je i pos-
ljednje govedo prešlo rijeku i od-
maralo se na svom ležaju. Dusty je,
kao i uvijek, posljednji napustio
stado i pošao prema logoru. U
istom času dojahao je Ysabel Kid
umrljan krvlju. Sa stražnjeg dijela
sedla visile su vučje kože. Kid ih
skine i preda Thori koja je sjedila
kraj vatre.

— Mogu se dobro prodati u Dod-
geu, ako ih stari Salt pripravi.

— Zahvaljujem ti do smrti — odv-
rati Salt suho. — Ja sam kuhar, a
ne kožar. Uostalom — gledao je
ispitivački kože, dok je govorio —
nisu oštećene. Sve su životinje po-
gođene u glavu i kože će se dobro
prodati.

Mark je čučao kraj vatre, mota-
jući cigaretu. Ruka u crnom ru-
kavu košulje posegne preko nje-

gova ramena i oduzme mu je. Mark uzdahne i smota drugu, ali mu je oduzme Dusty.

— Danas je bio prilično dobar dan — reče on.

— Ako tu naokolo još ima oti- mača cigareta, bit će prilično ne- mirna noć — upozori ih Mark. — Zar vas dvojica nikad ne kupujete duhan?

Kid zapali cigaretu.

— Danas sam razmišljao — reče, ispustajući dim.

— Odlično, Dusty. Mi radimo dok Kid razmišlja — naruga se Mark.

— Razmotrit ću ovu primjedbu s potrebnom pažnjom, gospodine Counteru.

— Eto, Mark — reče Dusty. — To je prvi put da Lon razmišlja, zato je bolje sjesti i poslušati ga.

— Što više razmišljam o tome — nastavi Kid, ne dajući se zbuniti — to više dolazim do zaključka da je onaj čovjek sa tri konja Kliddoeov uhoda.

— Slažem se s tobom — reče Dusty. — Jesi li zamijetio još ne- kakve tragove?

— Nisam. Ali ih je zamijetio Smi- ler iz stada C. A. Ja to vidim ovako: taj nas je čovjek slijedio do mjesta na kojem smo prešli rijeku Cana- dian, zatim se vratio ne bi li naišao na još koje stado. Opazivši C. A., odjurio je ravno do svog gazde da mu to javi.

— Vrijeme je da počnemo misliti na Kliddoea — reče Dusty — i da pronađemo gdje se nalazi.

— Da — složi se Mark. — Kad pronađemo njegov logor, napast ćemo ga tako da će misliti da su ga đavoli zaskočili.

— Napast ćemo ga — reče Kid blagim glasom u kome je titrala opasnost kao i onda kad se sreo li- cem u lice s jednim od dvojice ubo- jica svoga oca. — Imam nešto što ću pokazati njegovim prijateljima koji su tako ponosni na svog veli- kog, plemenitog i odanog federal- nog junaka. Bit će im drago da to čuju.

Dusty i Mark su neko vrijeme promatrali svog prijatelja. Sjećali su se vremena kad bi Kid izgo- varao ime Kliddoea. Uvijek bi to izgo- vorio blagim glasom, s gorkim os- mijehom na usnama i prijetećim, divljim izrazom na licu.

— Najbolje da pođeš prije zore i pronađeš ih — predloži Dusty.

— Nisam umoran — promrmlja Kid. — Mislim da ću krenuti noćas. Imam dojam da će se uskoro nešto dogoditi.

Dusty je imao puno povjerenje u slutnje svog prijatelja. Kidove su se slutnje uvijek obistinile.

— Ako stigneš prije nas u Dodge City — reče Dusty — reci našem prijatelju Earpu da nam je veoma žao, ali ne možemo bez njegova glavnog grada.

— Reći ću mu — obeća Kid. — I spremite ujutro moj krevet, jer će mi stari Salt oderati kožu ako njega to zamolim.

Kid ustane, pregleda kolan svoga konja i popne se u sedlo. Mahnuvši rukom, nestane u noći.

Malo zatim Mark je probudio noćnu smjenu. Probudeni ljudi kleli su putovanje, stoku, vođu puta i njegova zamjenika.

Zatim je logorom zavladala ti- šina. Dusty potakne vatru i umota se u pokrivače.

X

Ysabel Kid je oprezno jahao kroz indijansko područje, vodeći za so- bom tri konja. Kraj je bio pogodan za zasjedu, grmovit i pun klanaca, pa su Kliddoeovi ljudi lako mogli iznenaditi Teksašanine koji bi, ni- šta ne sluteći, tjerali svoja stada.

Veliki bijeli pastuh kojega je Kid jahao iznenada se zaustavi, zarže tiho i, zabacivši glavu, onjuši povje- tarac. U istom trenutku Kid skoči iz sedla i, držeći u ruci vinčesterku, potrči u zaklon iza jednog starog hrasta.

Bijeli konj je znao što treba ur- aditi. Okrenuvši se, otkasa natrag putem kojim je došao, vodeći za sobom tri konja.

Ležeći iza hrasta, Kid prisloni uho na zemlju. Najprije je čuo zvuk kopita svoja četiri konja koji su se udaljivali. Kad je bijelac našao sklonište, zvuk je prestao, ali se iz protivnog smjera približavao topot još dva konja.

Vrijeme je sporo prolazilo. U daljini je stado »Rocking H« podizalo oblake prašine. Iznenada su se u Kidovu vidokrugu pojavila dva jahača. Jednoga od njih odmah je prepoznao: bio je to čovjek s kojim se porječkao u Granite Cityju. Drugi je bio visok, mršav čovjek, mrkog izgleda, kicoški odjeven, od snježnobijelog šešira do skupocjenih hlača zataknutih u sjajno nalaštene čizme, a jahao je palomina, konja zlatne boje s bijelim repom i grivom, i to na prilično nevješt način.

Dvojica jahača razgovarala su glasno, jašući bez ikakvih mjera opreznosti.

— Gdje je ono stado, Blount? — upita kicoš.

— Tamo ispod onog oblaka prašine. Za dva dana past će pukovniku u ruke. Iza njih ide još jedno stado na udaljenosti od tri dana. To je stoka s ranča C. A. — Claya Allisona.

— Ništa zato. Ujak Jethro i ja znamo kako treba postupati s njima. Ili ćemo im uzeti danak u stoci ili svu stoku.

Blount kimne.

— Svakako, Cawther. Baš ćemo to i učiniti. Najviše se želim dočepati onoga u crno odjevenog...

— Prijatelju, tvoja se želja ispunila!

Ysabel Kid pojavio se ispred dvojice jahača kao da je izniknuo iz zemlje, držeći u rukama uperenu vinčesterku.

Jahači su naglo zaustavili konje, hvatajući se rukama za oružje. Kicoš je bio brži u vađenju revolvera, pa je Kid najprije na njega usmjerio svoju pažnju. Vinčesterka je grmnula i metak je pogodio kicoša u rame.

Blount je već ispalio hitac, ali je

metak promašio Kida koji se, pucajući, sagnuo u stranu. Tane namijenjeno Blountu ubilo je njegova konja. Oslobađajući noge iz stremena, dok je konj padao, Blount se okrene, ciljajući u Kida koji nije čekao priliku. Bacio se na zemlju i u padu zapucao. Blount je raskriljenih ruku pao nauznak.

Cawther Kliddoe skoči sa svog konja, pokušavajući dohvatiti revolver lijevom rukom. Kid skoči poput Indijanca i metalnim kundakom svoje stare vinčesterke udari Kliddoea u vilicu.

Kicoš padne kao gromom ošinut i ostane ležati. Nagnuvši se nad njega, Kid mu izvuče srebrom ukrašeni mornarički kolt i zatakne ga sebi za pojas. Namijenio ga je malom Jackieju koji je u stampedu ostao bez oružja.

Topot kopita primora Kida da se naglo okrene. Spazio je Kliddoevog palomina: u laganom trku vraćao se putem kojim su bili došli. To je bilo prilično opasno, jer konj koji se vraća kući bez jahača znak je za ozbiljnu uzbunu. A Kid nije ni najmanje želio da Jethro Kliddoe posumnja da se njegovu omiljenom nećaku nešto dogodilo.

Jedan ga je pogled dovoljno uvjerio da se Cawther Kliddoe neće pomaknuti. Zazviždi i bijeli pastuh dojuri kasom prema njemu. Trčeći naprijed i držeći pušku desnom rukom, Kid ljevicom izvuče nož i skoči u sedlo. Zamahne nožem i presiječe konopac kojim su bila vezana tri indijanska konja za njegovu sedlo. Prije nego što je konopac pao na zemlju bijelac je već bio u punom trku.

Približavajući se palominu, Kid skine laso s jabuke sedla i zavitla njime iznad glave. Omča padne konju oko glave, laso se zategne i konji se usporavajući trk zaustave. Krajičkom oka Kid opazi tanki stup dima u daljini, tamo gdje dima ne bi trebalo biti. Upamti pravac. Taj bi dim mogao označavati mjesto logora Kliddoeovih ljudi, a

nikako vatru nekog osamljenog jahača.

Vratio se na mjesto na kojem je Kliddoe još ležao. Blizu njega tri indijanska konja pasla su travu. Kid sjaše i pozabavi se ranom na Kliddoevu ramenu. Mladi je kicoš zastenjao i otvorio oči.

— Stari će Dusty zaista biti sretan kad te vidi — gundao je Kid. — Zamisli samo! Klاديم se da se nisi tome nadao, zar ne?

Cawther Kliddoe se dovoljno pribravao. Ležao je mirno i gledao u tamno lice, slušajući gundanje mladog Teksašanina. Zatim se podigao na lijevi lakat:

— Dobit ćeš ti svoje, zdrav bio, pa vidio — reče bijesno.

— Zasigurno ću dugo čekati.

— Ujak Jethro udesit će tebe i tvoje prijatelje.

— Neće on. Stari lajavac ne voli ratove ako je druga strana dobro naoružana. Ali ako želi gužvu, možemo mu predati mrtvog rodaka.

U prvih nekoliko trenutaka Kliddoe nije shvatio značenje riječi jer je bio zabavljen promatranjem hladnog, bezosjećajnog i prijetećeg lica. Kad je shvatio, rijeka kletvi izletjela je iz njegovih usta, ali je isto tako i brzo zamrla kad ga je Kid zgrabio za kosu i odrezao je ostrim nožem.

— Čovječe, zaveži! — zareži on prijetećim glasom. — Pisneš li opet, iščupat ću ti jezik ili ću te udesiti kao što su tvoj ujak i njegova banda udesili moga prijatelja za vrijeme rata.

Caether Kliddoe je zašutio. Sjetio se priča o pristalom mladiću koji jaše bijelog konja i majstorski rukuje puškom.

Vrijeme je prolazilo. Kid je besposleno šetkao u sjeni grmlja, čekajući dolazak Dustyja i njegova stada. Kliddoe je ležao na ledima stenjajući i držeći se za rame.

Dusty je jahao ispred stada. Zauzstavio je konja i pogledao na ranjenika.

— Naišao si na susjeda, Lon? — upita.

— Aha! Pravi rodak samoga Kliddoea — odgovori Kid ponosno. — A onaj čovjek sa tri konja i lažnim ularima u Graniteu? Mogao si mi dopustiti da ga tamo ubijem. Ali ja sam to ipak ovdje učinio.

Zatim je ispričao što se dogodilo nakon susreta s Kliddoeom i Blountom.

— Mislim da mogu pronaći njihov logor.

— Svakako — reče Dusty. — Ali prije moraš nešto pojesti.

Popnu ranjenog čovjeka na konja i podu u susret stadu. Pomoćnici su bili suviše zaposleni da bi zamijetili dolazak trojice jahača,

ali ih je Thora opazila i pošla im sa začelja u susret. Njezino je lice problijedilo pod naslagom prašine kad je vidjela ranjenika.

— Što to znači, Dusty? — promucala je uzbuđeno.

— Ništa naročito. Najomiljeniji nećak starog Kliddoea.

Cawther Kliddoe zurio je u prašnom pokrivenu mladu ženu, jedva prepoznavajući ljepoticu iz Yorka u Pennsylvaniji.

— Hej, rodakinjo Thora! — naceri se pobjedonosno.

Thora je osjetila da joj se želudac okreće. Gledala je u lica dvojice Teksašanina, ali na njima nije mogla ništa pročitati.

Kliddoe se vragolasto nasmije.

— Da, da, ona je moja rodakinja. Što kažete na to?

— Ja imam rodaka na kojega plijujem — reče Dusty, obraćajući se Thori.

Okrene se i mahne Saltu Ballewu koji je upravo dolazio sa svojim kolima.

Povedi je sa sobom, Salt.

— Misliš li da ćeš postići nešto ako si Thorin rodak, čovječe? — reče Ysabel Kid mekano.

Kliddoe je šutio, samo je pobjedonosno promatrao dvojicu Teksašanina. Salt zaustavi kola i side sa sjedala. Nije znao što se događa, ni tko je taj ranjeni čovjek.

– Što ćemo s njim? – upita on.
– Baci ga u spavaća kola i pazi da ne pobjegne – reče Dusty.

Salt zgrabi Kliddoea, skine ga s konja i odgura prema kolima. Tarbrush se probudio kad je zatvorenik ušao. Sjeo je i zijevnuo, gledajući čovjeka što su ga gurnuli u kola. Kiddoe se namrštio, čekajući da Salt ode, a zatim promrmlja:

– Oslobodi me crnčino.

Tarbrush ga mrko pogleda.

– Nisam čuo ovu riječ otkako radim s ovim stadom – reče mekanim glasom. – Uostalom, zašto bih te oslobodio?

– Zato, što sam ja Kliddoe, a mi smo se u ratu borili da oslobodimo vas Crnce.

Tarbrush zakoluta očima.

– Nisam vas ja tražio da me oslobadate.

– Oslobodi me Crnče, ili...

Tarbrush prinese svoju šaku Kliddoeu u lice.

– Prestani brbljati, bijelčino. Kapetan Fog želi da ostanesh ovdje. Pusti me da spavam na miru ili ću ti prebiti kosti.

Kliddoe zašuti. Crnac je zaspao. Kola su krenula i on pogleda napolje. Nije bio toliko čvrsto vezan da se ne bi mogao osloboditi; mogao bi iskočiti preko stražnjeg dijela i pobjeći, jer su ova kola bila posljednja. Sprijeda na sjedalu sjedio je Salt Ballew s puškom preko koljena.

Thora i Dusty promatrali su Kida koji je jeo. Neko su vrijeme šutjeli, a onda Thora okrene svoje blijedo lice.

– Dusty – reče, a glas joj je drhtao. – Istina je da je Jethro Kliddoe moj rođak. Trebalo je da vam to prije kažem, ali sam mislila da ga nećemo sresti. Prepoznala sam Blounta u Graniteu i znala sam zašto je došao. Htio me ucijeliti i primorati da ga unajmim. Tako bi Kliddoe znao gdje se nalazimo.

– Pomislio sam da ga poznajete.

– Što će reći naši ljudi?

– A što bi rekli? – odgovori

Dusty. – Unajmljeni su da tjeraju stoku za „Rocking H“, a ne za vašeg rođaka. Osim toga... – Dusty se prekine, pocrveni u licu, a ramena mu se počnu tresti od smijeha – i ja sam nekakav vaš rođak. Prema tome...

Kid je shvatio na što cilja Dusty i podvikne oduševljeno.

– To znači da si i ti rođak starog Kliddoea, Dusty. Čekaj samo dok to ispričam Marku.

Thora u čudu otvori usta, zureći u nasmijano Dustyjevo lice. Zbog rodbinskog odnosa koji je vladao duboko na jugu Kliddoe je, preko Thore, bio i rođak Dustyja Foga.

– Reći ćemo ljudima kakvog smo rođaka dobili noćas – predloži Dusty. – Vjerojatno će nas se s gađenjem odreći.

Ysabel Kid završio je jelom. Pode do svog bijelca, priveže za sedlo još jednog indijanskog konja, zajaše i krene.

Bez poteškoća je slijedio tragove dvojice Kliddoeovih ljudi koji se nisu ni trudili da ih prikriju. Tragovi su se u luku odvajali od mjesta na kojem se uzdizao dim, ali je Kid nastavio jahati ravno. Imao je pravo. Na blagoj padini ponovno je naišao na tragove. Suprotna strana padine bila je mjesto odakle je dopirao dim.

Kid je ostavio konje u skrovištu i nastavio pješice s puškom u ruci. Kretao se od zaklona do zaklona, oštro motreći na sve oko sebe. Pazio je na stražare, ali nije naišao ni na jednoga, što mu je bilo prilično čudnovato.

Popevši se oprezno na rub stijenine obrasle drvećem, opazio je ispod sebe logor Jethroa Kliddoea. Neko je vrijeme promatrao položaj, ali straže nije bilo nigdje. Vjerojatno ih je Kliddoe htio postaviti istom kad mu izvidnici jave da je stado blizu.

Logor se nalazio na dnu doline: nekoliko manjih šatora nanizanih duž potoka. Malo dalje dizao se poveći šator, vjerojatno boravište Kliddoea. Konji su bili privezani

na udaljenoj čistini od šatora i vještbi se neprijatelj bez pô muke prošuljao mimo stražara i rastjerao ih. U najgorem slučaju stampeo konja ostavio bi Kliddoeove ljude nemoćne dovoljno dugo da stada »Rocking H» i C. A. prođu mimo njih bez opasnosti.

Kid je prosudio da je u dolini oko trestesetak ljudi. Većina njih imala je izgled siromašnih farmera, ljudi s kojima Kliddoe nije običavo jahati. Samo je petorica njih oko glavne vatre imala izgled krupnih, prljavih i neurednih odmetnika kojima se Kliddoe obično služio u svojim poslovima. Oni su bili ostatak bande koju je Shangai Pierce razjurio lanjske godine.

Ostali su bili pridošlice od kojih su samo neki imali suvremenije puške. Svi Teksašani, s izuzetkom kuhara Salta, posjedovali su vinčesterke, henrijevke ili spenserice, što je predstavljalo veliku prednost u slučaju sukoba.

Sam Kliddoe nije očito pokazivao neku naročitu opreznost. Nije postavio nigdje straže. Pukovnik je ipak morao biti pažljiviji, jer je ovo pomanjkanje opreznosti bio otvoren poziv Ysabelu Kidu da nešto poduzme. Naravno, Kliddoeovu logiku bilo je lako razumjeti. Smatrao je da je brojem nadmoćniji i da Teksašani ne znaju za njegov logor ili mjesto odakle će on udariti. To je bilo pametno razmišljanje, ali samo napola točno. Kid je samo trebao da odjaše natrag i javi Dustyju novost.

Krilo velikog šatora se podigne i na ulazu se pojavi sam veliki pukovnik Jethro Kliddoe u plavoj uniformi unionističke vojske, s blistavom navlakom za revolver na jednom i sabljom na drugom boku. Krene među svoje ljude, ne znajući kako je blizu smrti.

Gore ne stijeni Kid je uperio cijev puške u savršenu metu, ali nije pritisnuo obarač. U svojoj vreći za odijelo držao je jedno staro, presačijeno pismo koje mora pročitati Kliddoeu i njegovim ljudima prije

nego što taj veliki i »plemeniti« ju-nak umre. To je pismo došlo u njegove ruke prije deset godina i cijelo ga je to vrijeme nosio sa sobom, ali nikada se nije uspio dovoljno približiti Kliddoeu da bi ga mogao uručiti pravom vlasniku. Ovo će pismo za mnoge biti veliko iznenađenje, a Jethro Kliddoe će biti jedan od njih.

XI

— Momci! — reče Thora, prešavši pogledom po ljudima, a glas joj je drhtao od uzbuđenja. — Nisam vas htjela prevariti. Kad ste preuzeli posao, rekla sam vam da ćemo imati nevolje s Kliddoeom, ali vam nisam rekla da je on moj rodak.

Nijedno lice prisutnih ljudi nije promijenilo izraz ili pokazalo čuđenje čuvši njene riječi.

Red Tolliver se igrao komadićem drveta, s tihom pažnjom čovjeka koji radi nepotreban posao. Konačno baci drvo u vatru i podigne pogled.

— Gospodo, ja imam rodaka koji je glasao za republikance, ali ne govorim o tome.

— A je imam ujaka koji pije — prizna Dude.

— Moj rodak kod kuće ide u crkvu — reče žalosno visoki, mršavi kauboj.

— Ono što momci žele reći, Thora — završi Dusty umjesto ljudi — jest to da ih nije briga tko je vaš rodak. I ja sam vaš rodak, na neki način pa ljudi nemaju ništa protiv toga.

— Osim kad nas budiš za noćnu smjenu — primijeti Dude.

Ysabel Kid digne glavu s tanjura iz kojega je jeo.

— Pitanje je sada: što raditi s pukovnikom?

— Samo tri stvari — odgovori Dusty. — Vratiti se u Teksas, proći neopaženo mimo njega ili platiti danak.

— Platiti? — poviče mali Jackie,

razočaran što njegov junak uopće razmatra tu stvar na takav način.

— Svakako, momče — umiješa se Kid. — Platiti s koltom i vinčesterkom. — Zatim se obrati Thori: — Želio bih da znate jednu stvar, gospodo Thora. Ako se sretnemo s Kliddoeom i ako mi se pruži prilika, ja ću ga udesiti. Imao sam druga u Mosbyjevoj jedinici. Kliddoe ga je uhvatio. Bilo mu je samo šesnaest godina. Nitko ne bi učinio ono što su on i njegova banda njemu učinili.

Thora je promatrala tamno, bezosjećajno lice, a zatim reče:

— Ja vjerojatno mrzim Kliddoea više od bilo koga ovdje. On je bio uzrokom što je moj otac pao u nemilost i počinio samoubojstvo.

— Što želite time reći, Thora? — upita Kid u čudu.

— Moj je otac bio pukovnik Langley Bosanquet. Možda ste čuli za njega?

Ona zaokruži pogledom po ljudima. Neko je vrijeme vladala tišina, a onda Dusty kimne glavom:

— Krvoproliće kvekeri. Čuli smo o tome. Kliddoe je zbrisao s lica zemlje pet kola s kvekerima, govoreći kako je mislio da su to naši Južnjaci.

— Da — reče Mark — čuli smo za taj događaj. Stari general Bushrod Sheldon nije nikad krivicu bacao na vašega oca. Kleo se da je to učinio Kliddoe.

— Ali ratni sud nije tako mislio — reče Thora s gorčinom u glasu.

— Moj je otac bio stariji oficir i Kliddoe je bio pod njegovim zapovjedništvom. Zakleo se da mu je otac naredio da napadne kola. Međutim, naredba moga oca bila je izdana samo za napad na južnjačke trupe. Kliddoe je bio dobar prijatelj s generalom Custerom i ovaj je stajao na njegovoj strani. Morali su na nekoga baciti krivnju, a moj je otac bio bez utjecajnih prijatelja. Otpustili su ga iz vojničke službe i to mu je slomilo srce. Tri dana poslije toga počinio je samoubojstvo.

— Pretpostavljam da u vrijeme rata Sjevernjaci ne bi voljeli čuti istinu o Kliddoeu — primijeti Billy Jack.

— Kao ni južnjaci o Quantrellu.

— Ne misle svi južnjaci o Quantrellu kao o junaku — umiješa se Dusty. — Ujak Devil, moj otac i pukovnik Mosby uvijek su ga smatrali onim što je on i bio. Oni su vodili grupu koja ga je nakon događaja kod Lawrencea stavila izvan zakona.

— Želim se sresti s Kliddoeom licem u lice i upitati ga zašto je lagao. Želim dokazati kakav je čovjek Kliddoe — reče Thora na kraju.

— Gospodo — reče Kid blagim glasom — ako nas sreća posluži, imat ćete uskoro svoj dokaz.

— Dakle, Kid, ispričaj nam što si pronašao — reče Dusty.

Kid čučne na zemlju i nožem nacrtá kartu. Zatim ispričopovijeda sve o svom »izletu«.

— Tridesetak njih, a očekivao sam ih pedeset — promrmrljao je Dusty. — Mark, koliko ti je pomoćnika potrebno za tjeranje stoke, ubrajajući Hobieja i molog Jakkieja?

— Deset do dvanaest. U ovom grmovitom kraju ne mogu to učiniti s manje ljudi.

— Svakako. Stajati ne možemo, jer je iza nas stado C. A. na tri dana udaljenosti.

— Već ću se nekako snaći — reče Mark. — Ne možeš zaobići Kliddoea. On će uskoro zamijetiti da nema njegovih izviđača i poslat će još nekoliko njih u izvidnicu. A oni se mogu brže kretati nego ja sa stokom. Podi bez brige, ja ću voditi stado umjesto tebe.

— Dobro, — reče Dusty. — Uzet ću Kiowu, Billyja Jacka, Duda, Basina, Reda i Franka. Sa mnom i Kidom mislim da će nas biti dovoljno. A vi ostali držite stoku u pokretu. Tarbrush će opet manje spavati. On neka se brine o rezervnim konjima. Mali Jackie i Hobie jahat će na začelju. To je sve.

– Htjela bih poći s vama, Dusty – reče Thora neprirodno glasno.

– To nije mjesto za ženu – odlučno će Red Tolliver.

– Netko je to isto rekao za ovo putovanje. Do sada sam nekako uspjela i nadam se da nisam bila odviše na smetnji.

– Svakako niste, gospodo – prizna Basin Jones.

– Postali ste pravi pomoćnik – reče Dude.

– Kao pomoćnik tražim i svoje pravo, kao što ga i Ysabel Kid može tražiti.

– Podržavam njen zahtjev – reče Billy Jack, stojeći uspravno kraj vatre.

Nenadana promjena bila je očita. Nestao je onaj njegov čemerni izgled, otkrivajući ono što je uistinu bio: tvrdokoran teksaški borac.

– Dajem riječ, da se gospodi Thori neće ništa dogoditi -- dodao je.

– Sve što tražimo od vas je to da se držite malo po strani dok ih sve ne pohvatamo – zamoli je Dusty blagim glasom. – A onda možete uraditi što vas je volja.

Thora je vidjela izraz ponosa na licima oko sebe. Nikada je pomoćnici ranča »Rocking H« nisu gledali s toliko poštovanja. Ona se nasmiješi sva ozarena od zadovoljstva.

– Razgovor je završen – odreže Dusty. – Pripremi stvari, Billy Jack. Uzmi momke, neka ti pomognu. Red, dovedi nekoliko rezervnih konja. Želim krenuti za manje od jedan sat. Kid, ti ćeš se brinuti o rodaku Cawtheru. Pripazi dobro na njega.

Pedeset minuta poslije toga ljudi su bili spremni za pokret. Dok su ostali odlazili, Dusty dojaše do Marka.

– Žao mi je što ne možeš s nama, prijatelju. Mislim da ćeš slijedeći put ići kao vođa goniča.

– Svakako – reče Mark i ispruži ruku na pozdrav. – Pazi na gospodu Thoru i Kida.

Sunce je izlazilo nad Kliddoeovim logorom. Iz svog šatora izišao je sam pukovnik, razgledavajući okolicu. Prvo stado moglo bi danas stići u njegovo područje, pa je zato već navukao svoju uniformu. Pogledao je prema mjestu na kojem su bili njihovi konji. Zamijetio je da još nema među njima nećakova palomina.

– Zar se Cawther još nije vratio? – upita jednoga od svojih ljudi.

– Nije. Mislio sam da će stići sinoć s Blountom, ali ih još nema.

Vijest nije zabrinula Kliddoea. Vjerojatno njegovi izviđači paze da stado u posljednji trenutak ne promijeni pravac.

Ogledavajući se po logoru, Kliddoe se pitao kako će ovi novi ljudi pristupiti svome zadatku. Stara se grupa raspala nakon prošlogodišnjeg poraznog pokušaja da uberu danak od Shanghaija Piercea. Novi ljudi bili su drugačiji od divlje gomile koja je u ratu jahala s njim.

Većina pridošlica borila se u ratu u uobičajenim bitkama. Bili su to siromašni doseljenici koji su pošli s njim samo zato da se probiju na Zapad. Njima se vjerojatno ne bi dopala zamisao o uzimanju danka od »Rocking H« kad bi saznali za rodbinske veze s vlasnikom ranča. To ga je i brinulo. Nekoliko je ljudi služilo u jedinici Langleyja Bosanqueta za vrijeme rata i mogli bi prepoznati Thoru. Međutim, svi su oni čvrsto vjerovali da je guverner Kansasa odredio Kliddoea da sakuplja danak od stada koja se kreću prema sjeveru i da prema tome rade po zakonu.

Iznenada jedan čovjek skoči na noge i upre prstom na vrh klisure. Ostali pograbe oružje. Kliddoe se okrene. Na rubu su stajala tri jahača. Onaj u sredini bio je Cawther Kliddoe s rukom u povezu. Sa svake strane nalazio se po jedan Teksasani.

– Kliddoe! – poviče manji od dvojice. – Reci svojim ljudima da pobacaju oružje.

Na rubu klisure bilo je nekoliko ljudi skrivenih iza stijena i hrastova. Vidjeli su se samo obrisi njihovih šešira i cijevi pušaka uperenih na logor.

Jedan čovjek iz Kliddoeove grupe izvuče revolver. S druge strane logora, na vrhu druge klisure, odjekne pucanj. Kliddoe i njegovi ljudi se okrenu i opaze drugu skupinu ljudi. Bilo je očito da su opkoljeni.

— Još jedan pokušaj i jadni stari Cawther dobit će svoje — vikne tamnopusi mladić na bijelom konju.

Stajao je uz Cawthera, dok mu je u ruci bljeskala cijev revólvera.

— Učini ono što kažu! — derao se Cawther. — Ovaj pokraj mene je Ysabel Kid!

— Pobacajte oružje! — poviče Dusty. — Brojit ću do pet, a onda počinjemo pucati!

Kad je Dusty odbrojio do tri, Cawther ponovno nagne u dreku, bojeći se za svoj život. On je znao koliko ljudi ima Dusty, ali je također znao da je on čovjek broj jedan za njih. Ako bi Kliddoeovi ljudi i pobijedili Dustyja i njegove Teksasane, on ne bi doživio da to vidi.

Jethro Kliddoe se našao u nezavidnom položaju. Sa svojom prijašnjom grupom možda bi se mogao upustiti u pucnjavu i prepustiti Cawtheru da uhvati priliku za bijeg. Ali ovi novi ljudi nisu bili od te vrste. Zamjerili bi mu što je život svog omiljenog nećeaka izvrgao opasnosti.

Preostalo mu je samo to da koračne naprijed, izvuče revolver iz navlake i baci ga u prašinu.

— Odmakni se, Kliddoe. I neka tvoji ljudi jedan po jedan bace ko80,3 bacali oružje i odmaknu se.

Ljudi su bacali oružje i odmicali se kako im je bilo naređeno. Na rubu klisure pojavila su se još četiri jahača i cijela se grupa spustila niz padinu. Namrgođeni Kliddoeovi ljudi promatrali su jahače koji su im se približavali, ali se nitko od njih nije pomaknuo.

Dude i Billy Jack sjahali su, uzeli konopac i na njega nanizali revolvere, a zatim oba kraja konopca svezali u uzao.

Visok i kršan čovjek istupi iz redova Kliddoeovih ljudi. Govorio je razdražljivo:

— Možete prestati s time. Imenovani smo od guvernera za ubiranje poreza na stoku. Pukovnik Kliddoe posjeduje punomoć o tome.

— Griješite, naredniče Marples.

Čovjek je začuđeno pogledao u Thoru, kao da vidi duhove. Zatim pride bliže.

— Gospodice Thora, tako mi svega na svijetu! Što radite ovdje?

— Vodim svoju stoku u Dodge City.

— Svoju stoku? — Marples se naglo okrene i pogleda u Kliddoea.

— Jeste li znali čija je to stoka?

— Sigurno nije znao — naceri se Ysabel Kid. — Njegov mu izviđač nije mogao reći kako je htio prisiliti gospodu Thoru dolje u Teksasu da ga unajmi i kako nas je slijedio cijelim putem prema sjeveru

— Izviđač? — Marples pogleda u mladića tamnog lica koji je, sjedeći u sedlu, uperio vršak noža u slabine Cawthera. — Što znate o Blountu? Gdje je on?

— Otišao je, prijatelju, na sretnije mjesto nego što je ovo. Nadam se samo da mu tamo nije prevruće.

— Ubio si ga? — upita Jethro Kliddoe.

— Pa... tako je morao zavišiti.

— Stanite! — vikne Dusty i prekine žamor koji je nastao. — Svi vi mislite da Kliddoe radi po naredbi guvernera?

Gomila potvrdi glasnim mrmljanjem. Dusty nastavi:

— Ona je punomoć krivotvorena. Stone Hart iz Wedgea potvrdio je to jedanput a Shangai Pierce drugi put. Kliddoe ima isto toliko prava na sakupljanje poreza kao i ja.

— To kažete vi — promrmlja Marples.

— Prijatelju! — Kidov glas je zvučao ponovno varljivo mekan. — Branite Kliddoea zato što je on ple-

meniti junak, zar ne? — Marples kimne, pokušavajući nešto reći, ali Kid nastavi: — Pa dobro, želim vam nešto pokazati. Možda će vam to pomoći da zaista budete ponosni na svoga pukovnika. Billy Jack, zamijeni me i pripazi na Cawthera.

Kliddoe je zurio u Ysabela Kida koji je sa sedla skinuo stari uzorak kolta s drvenom drškom na čijem je donjem dijelu bila pričvršćena metalna pločica. Za dršku je bila privezana limena pljoska. Kliddoe je prepoznao predmet i znajući što je urezano na pločici, iznenada osjetiti strah.

— Ovaj je revolver pao u moje ruke za vrijeme rata — reče Kid. — Moj otac i ja bili smo izviđači pukovnika Mosbyja i zarobili smo jednog sjevernjačkog kapetana. Otac mi je dao taj revolver. Na pločici je urezano: Masonu Hainesu od njegova dobrog prijatelja Jethroa Kliddoea.

Kliddoeovi su ljudi izmijenili pogled. Samo su četvorica od njih, uključujući i Marplesa, znali tko je bio Haines.

— Tako je, znači, prošao kapetan Haines? — upita visoki narednik.

— Da — reče Kid, ne skidajući pogleda s Kliddoea. — Ono što nas je zanimalo nije bio taj revolver, već pismo koje smo našli u pljoski. — Posegnuvši rukom u džep, on izvuče staru požutjelu listovnu omotnicu. — Jest, Kliddoe, još posjedujem to pismo. Bio sam previše zaposlen kod starog Devila da bih ti ga prije donio.

Kliddoe se nije pomaknuo, niti je progovorio riječ. Njegovo je lice izgubilo svaku boju. Kraj će biti vrlo blizu ako ljudi povjeruju tom pismu.

— Što piše u pismu, Kid? — upita Thora čije je lice bilo isto tako blijedo kao i Kliddoeovo.

— Naslovljeno je na Williama Clarka Quantrella — reče Kid, ne obraćajući pažnju na iznenadan žamor ljudi dok je iz omotnice vadio pismo. — Evo što piše: »Sastat

ćemo se izvan Lawrencea na dan 20. srpnja. Dovodim samo deset ljudi jer nisam siguran mogu li ostalima vjerovati. Upozori Andersona i Todda da dolazimo jer ćemo morati putovati u uniformama. Tvoja obavijest o kolima bila je ništavna. Bili su to kvekeri koje se nije isplatilo opljačkati. Jedini način da izbjegnem nepriliku jest da krivicu bacim na Bosanqueta.« Pismo je potpisao Jethro Kliddoe i udario svoj pečat.

— To je laž! — započne Kliddoe. — Ja nikad...

Marples i još jedan čovjek istupe.

— Možemo li pogledati psimo?

Dusty im preda pismo bez riječi. Obojica su razgledavali razlomljeni, ali još čitljivi žig na poledini. Zatim su bacili pogled na rukopis i usporedili ga s pismom koje je onaj drugi čovjek izvadio iz džepa.

— To je Kliddoeov rukopis... i njegov žig!

Marples pljune u prašinu pred Kliddoeove noge.

— Daaa! Sad se sjećam da ti nisi bio s nama kad smo čuli za napad na Lawrence.

Thora se zanjihala u sedlu. Činilo joj se da se svijet okreće oko nje. Nije vjerovala svojim ušima, ali je znala da je to pismo osvijetlalo očevo ime i prikazalo Kliddoea kao izdajicu. Štoviše, dokazalo je njegovo sudjelovanje u pljački grada Lawrencea u Kansasu zajedno s bandom Quantrella, Andersona i Todda.

Marples skoči da uhvati djevojku i pomogne joj s konja.

— Nisam vjerovao u to da bi vaš otac naredio onaj napad.

Ostali ljudi okrenu se mračna pogleda prema Kliddoeu.

— Natrag! — zareži on. — Natrag svi! Prije ću dopustiti da me ubije ova pobunjenička ništarija nego vi. Hajde, naprijed, ustrijelite me. — Kliddoe izvuče sablju i mahne njom kroz zrak. — Nema nikoga među vama tko bi mi se usudio suprotstaviti sabljom.

— Ne bih rekao.

Mekano izgovorene riječi presjele su žamor ljudi i svi se radoznalo okrenu. Kliddoe je promatrao malog čovjeka na velikom ridanu.

— Tko si ti?

— Dusty Fog, kapetan, Teksaška laka konjica. Ima li još koja sablja u logoru?

— U mom šatoru — reče Kliddoe, a sjaj je na trenutak bljesnuo u njegovim očima.

— Donesi, je, Kid — naredi Dusty. — Dude, pronadi Kliddoeova konja, osedlaj ga i dovedi ovamo.

Kid je pošao u šator po sablju. On je sâm htio poravnati račune s pukovnikom, ali je Dusty prihvatio izazov i preuzeo obračun u svoje ruke. Zato je Kid odlučio da se neće miješati sve dok Kliddoe bude igrao pošteno; ali kod prvog znaka izdaje, on će uskočiti u bitku.

Thora pride Dustyju, ali se ovaj nasmiješi zbog njenog zabrinutog lica.

— Dusty, nemojte se upuštati u ovo. On odlično rukuje sabljom.

— Nazvao nas je pobunjeničkom ništarijom — reče Dusty, a pogled mu je bio hladan. — Nitko me ne može tako nazvati i ostati živ.

Kliddoeovi su ljudi uzbuđeno razgovarali među sobom. Petorica starih odvojili su se od ostalih, motreći povezano oružje na zemlji. Marples istupi iz skupine ljudi i obrati se Dustyju:

— Kapetane Fog, poznajemo vas po dobrom glasu. Borili ste se u ratu kao pravi vojnici i ponašali se časno. Ne vidimo razloga da se izlažete ovom dvoboju. Ako nam dopustite, odvest ćemo Kliddoea na sudenje.

— Zahvaljujem, gospodine, ali to je stvar između Kliddoea i mene. Karte su pale, pa da vidimo što pokazuju.

Ysabel Kid se vratio iz šatora i predao sablju Dustyju. Zatim se ogleda oko sebe, upre pogled u Cawthera Kliddoea i upita:

— Jesi li rekao ovoj gospodi koliko ljudi ima gore na rubu klisure?

XII

Čuvši Kidove riječi, ljudi pogledaju gore prema klisuri: tamo su još uvijek stajale spodobе s puškama, spremne i nepomične. Ali to je bio samo trik. Sa svake strane ruba klisure stajao je samo po jedan čovjek. Ostale prijeteeće spodobе bile su lutke: šeširi zataknuti na vreće za spavanje. U polumračnom svitanju zore izgledale su dovoljno uvjerljivo da prevare Kliddoea i njegove ljude.

Na trenutak je nastala tišina. Zatim Marples zabaci glavu i nasmije se grohotom iz svega glasa, udarajući se rukama po bedrima.

— Đavolje varalice! — dahtao je. — Lukaviji ste od bilo kojeg kockara u gradu.

Kliddoe skine opasač s revolverima i kaput te zavrne rukave na košulji. Osjećao je poštovanje prema tom niskom Teksašaninu koji ga je na takav način uspio prevariti. Držeći sablju u ruci, krene prema svom konju. Bio je u lošem raspoloženju, jer će vjerojatno poginuti ovako ili onako. Ali prije toga ubit će čovjeka koji ga je nadmudrio.

Dusty otkopča opasač i preda ga Marplesu. Zatim pregleda kolan i remenje svog sedla, potapša konja po vratu i zajaše. Kliddoe ga je promatrao, dok mu je oko ustiju igrao tajanstveni smiješak. Obojica su odjahali na otvoreni prostor podalje od logora i zaustavila se, okrenuvši se jedan prema drugome na udaljenosti od nekih tridesetak metara. Kliddoe podigne sablju na podrugljiv pozdrav, zamijetivši da Teksašanin, ako ništa drugo, zna barem držati sablju i pozdraviti njome.

Sjedeći nehajno u sedlu, Dusty je rukom odmjeravao dugačku sablju. Bila je prilično oštra i dobro uravnotežena, iako bi mu više od-

govarala njegova vlastita vojnička sablja za takav ozbiljan dvoboj.

Billy Jack istupi korak naprijed i upita službeno:

– Jeste li spremni, pukovniče Kliddoe?

– Jesam.

– Kapetane Fog?

Dusty kimne.

– Onda naprijed!

Na posljednje riječi Billyja Jacka konji su poskočili. Kliddoe je sjedio uspravno u sedlu, uperivši sablju naprijed. Naprotiv, Dusty je sjedio nehajno na konju, držeći sablju ispruženu uz njegov vrat. Bilo je očito da je on bolji jahač, a u sukobu takve vrste bolji jahač ima prednost.

Kliddoe usmjeri svog vranca u punom trku na Dustyjeva ridana, u namjeri da izbaci Dustyja iz ravnoteže. Prekasno je zamijetio da je ridi pastuh prevelik i u posljednjem trenutku pokušao je skrenuti, ali je Dusty već udario svojim ridanom u njegova vranca i ovaj je zateturao. Kliddoe zamahne sabljom u obrnutom smjeru, zasjekavši prema Dustyjevoj glavi, ali ovaj odbije udarac, skrene ga i ustremi svoju sablju na protivnika. Sada je bio red na Kliddoeu da odbije udarac. U pravi čas dočeka oštricu i odgurne je od sebe, udarajući pri tom konja mamuzama.

Konji su potrčali, svaki na svoju stranu, napravili krug i ponovno se vratili jedan prema drugome. Kliddoe se uspravio u stremenu, kako bi postigao više snage za udarac. Promijenio je mišljenje o borbenim sposobnostima svog protivnika. Najprije je mislio da Dusty ima samo osnovne pojmove o mačevanju, ali je sada vidio da Teksašanin vrlo dobro rukuje sabljom.

Dusty je, sa svoje strane bio u stalnoj pripravnosti, motreći svaku kretnju protivnika, zahvaljujući sudbini što je za vrijeme svog boravka u Rio Hondou stalno vježbao mačevanje. Upravljaajući konja samo stiskanjem koljena, upotrebljavao je vršak sablje, udarajući

naglim trzajem prema naprijed. Znao je da mora izmoriti protivnika, koji se divlje borio našući sabljom; za cijelo vrijeme Dustyjevi nagli i kratki udarci zadavali su Kliddoeu mnogo muke.

Prešavši u napad, Dusty je velikom brzinom i naglim trzajima vrška sablje prema protivniku onemogućio ovoga da i sâm napada. Kliddoe se očajnički branio. U jednom trenutku ljevicom je prisilio Dustyja da spusti oštricu na njegovo sedlo, a zatim je drškom sablje snažno udario po čeliku. U gomili promatrača nastao je žamor kad je Dustyjeva sablja pukla na dva dijela.

Kliddoe je pobjedonosno zaviknuo i zamahnuo na Teksašanina, ali je Dusty zaustavio udarac batrljkom sablje. Potežući za uzde, Kliddoe okrene svog konja, dok je Dusty projahao mimo, napravio krug i vratio se. Odbacio je slomljenu sablju i usmjerio svog ridana na Kliddoea. Ovaj je nastavio jahati, pogađajući što Dusty želi učiniti. Teksašanin je namjeravao projuriti mimo njega s lijeve strane, viseći nagnuto na jednoj strani sedla, kako bi izbjegao udarac. Usprativši se u stremenima, Kliddoe se napola okrene, spreman udariti sabljom po nozi protivnika kod mimoilaženja.

Konji su se u bijesnom trku sve više približavali jedan drugome, muklo tutnajući kopitima, bacajući zemlju na sve strane. Kliddoe opazi da Dusty gleda ulijevo i pripremi se za udarac.

U posljednjem trenutku Dustyjev konj skrene. Kliddoe zapanjeno prokune. Konj je trčao prema njegovoj desnoj strani. Pokušavao se okrenuti, ali osjeti kako ga je par ruku zgrabio za nogu i izvukao je iz stremena. Pao je s konja, udarivši snažno o zemlju. Kad se brzo podigao na noge, još je držao sablju u ruci.

Dusty je skočio sa sedla prije nego što se njegov ridan zaustavio. Dočekao se na noge i okrenuo li-

cem prema Kliddoeu. Ljudi su krenuli prema njima da prekinu neravnopravnu borbu. Videći to, Kliddoe potrči i zamahne sabljom. Dusty se sagne i izbjegne udarac. Baci sablju, Kliddoe se uhvati za posljednju mogućnost. Iz poruba na gornjem dijelu hlača izvuče skriveni derringer i uperi ga u Dustyja. U istom trenutku odnekuda odjekne hitac i Kliddoe zatetura pogoden metkom. Časak zatim Kidov nož zabije mu se u plećku između lopatica.

Držeći u ruci Dustyjeve kolt, Marples reče ispričavajući se:

— Žao mi je, kapetane. Smatrao sam da se goloruki ne možete boriti protiv skrivenog revólvera, pa sam se umiješao.

Ljudi su se približili uzbuđeno razgovarajući. Jedan od njih podigne slomljeni dio sablje. Pregledavajući oštricu, iznenada glasno prokune:

— I to mi je neki junak... oštrica je bila napuknuta. Slomljena sablja išla je od ruku do ruku ljudi. Zabavljeni gledanjem, nisu obraćali pažnju na staru Kliddoeovu petoricu i njegova nećaka Cawthera koji su sada vidjeli priliku da se dočepaju oružja. Potrčali su prema hrpi revólvera. Jedan je od njih prerezao konopac i svakome od njih dobacio po jedan revolver. S vrha obronka odjekne pucanj i Cawther Kliddoe padne na zemlju kao pokošen, ispustivši oružje iz ruke.

Ljudi su čuli hitac i razbježali se, hvatajući zaklon. U općoj pucnjava koja je zatim nastala Billy Jack i Dude ubili su trojicu Kliddoeovih razbijača, a četvrtog je ustrijelio narednik Marples. Tko je ubio petoga, nikada se nije saznalo.

Marples pride Dustyju i preda mu njegov opasač.

— Kapetane Fog, ljudi poput Kliddoea učinili su mnoge gluposti i zla od završetka rata. Zapovijedao je s nama kao da se još borimo protiv vas Južnjaka. Ja mislim da se borio za svoj vlastiti pro-

bitak ne samo sada nego i u ratu. Dajem vam časnu riječ da na ovoj granici više neće biti sakupljanja danka.

Dusty pripaše svoj opasač i ispruži ruku.

— Sve je u redu, Marples. Kliddoea i njegove bande više nema i mislim da se možete pobrinuti za njih. A mi se vraćamo našem stadu.

— Joe, prošetaj kapetanova konja dok se ne ohladi — naredi Marples. — Bili, osedlaj drugog konja za gospodina da se može vratiti svom stadu. — Okrenuvši se Kidu, izvadi poštjelo pismo iz svoga džepa. — Volio bih zadržati ovo. Želim poduzeti korake da se spere sramota s imena pukovnika Bosanqueta.

— Imat ćete samo neprimlik, prijatelju — odgovori Kid. — General Custer i njegova klika nastojat će zabašuriti izdajništvo svog prijatelja Kliddoea.

— Potrudit ću se ipak — obeća Marples. — Poznajem nekoliko njih koji su voljni pomoći. Jedan od pukovnikovih prijatelja je naš senator, on će nastojati da se dozna istina.

Thori su se u očima pojavile suze dok se rukovala s bivšim narednikom.

— Nije mi važno da li će uspjeti da mu javno vrate izgubljenju čast — reče ona — tako dugo dok naši prijatelji vjeruju da moj otac nije naredio onaj napad.

Kid baci pogled na pismo, a oko usta mu je titrao smiješak.

— Pripazi dobro na ovo, prijatelju. Ja sam ga čuvao sve ove godine.

— Hoćemo li krenuti, gospodo? — upita Billy Jack.

— Mislim da možemo.

Thora okrene konja i pode.

Konji su dobrim korakom prevladjivali put prema oblaku prašine koji je označavao mjesto gdje je bilo njihovo stado.

— Gotovo ne mogu vjerovati da je sprana sramota s imena mog

oca – reče Thora. – Zar je Kid zaista cijelo to vrijeme čuvao ono pismo?

– Kid je neobičan momak – odgovori Dusty. – Kad ga nazivate Komančom, niste daleko od istine. On posjeduje indijansku strpljivost. Za sve ove godine što smo jahali zajedno nikad nije mnogo govorio o Kliddoeu; ali svaki put kad bismo odlazili na sjever nadao se da će ga sresti.

Neko su vrijeme šutke jahali, ali je Thora bila tako sretna da je morala razgovarati.

– Cijelo ste vrijeme znali da nešto skrivate, zar ne?

– Da, ali nisam znao točno što. To je bio razlog zašto ste htjeli na taj put?

– Da. Mislila sam da mogu spriječiti krvoproliće ako se sretne s Kliddoeom. – Pocrveni u licu i nastavi: – Moj drugi razlog jest taj što sam napisala knjigu o tom putovanju.

– Knjigu o tom puta? – zapanjeno je pogleda Dusty.

Ona kimne, dok su joj oči sjale od oduševljenja.

– Ne brinite, neću pisati ništa što bi vas i vaše drugove stavljalo u nepriliku. Nisam to učinila ni u prvoj knjizi.

– Knjiga... i svi ćemo mi biti u toj knjizi? Ljudi neće vjerovati.

Ysabel Kid je zaustavio konja i pričekao da mu se Thora i Dusty približe.

– Dakle, gospodina Toona i pukovnika Kliddoea smo sredili. Ostao nam je samo šerif Earp.

– Tako je – prisjeti se Thora Earpova upozorenja. – Što ćete poduzeti protiv njega, Dusty?

– Ništa.

– Ništa? – upita Thora zapanjeno. – Ali on...

– On je u Dodge Cityju, a mi smo ovdje, pa prema tome za sada ne možemo ništa poduzeti.

– Ali kad stignemo tamo?

– Eh, to je nešto drugo – reče Dusty s mudrim izrazom na licu – zar ne, Kid?

– Svakako. Earp je mnogo brbljao o tome kako se naša stoka ne smije pojaviti u Dodge Cityju. Uostalom, on je hrabar samo onda kad ima zaleđe, a toga neće imati u Dodgeu, jer je izgubio moć.

– Dodge City dobiva novac od tri vrste ljudi – objašnjavao je Dusty. – To su teksaški goniči stoke, lovci na bizone i željeznički radnici. Prema tome, oni žele da stignemo tamo, a ne da budemo protjerani od nekog hvalisavca.

– Ako nas ipak prevari, to znači da veliki i hrabri Earp neće dobiti blistavu značku da je pričvrsti na grudi, što on tako strašno želi. Znaate, Earp se neobično voli sakrivati iza zvijezde – završi Kid.

– To znači da nećemo imati neprilika?

– Nisam to rekao – upozori ga Dusty. – Mogao bi dobiti pomoć ako je bude potražio. Ali vjerujem da Luke Short, Billy Tilghman i Bat Masterson neće stati na njegovu stranu. Osim ove trojice nitko drugi nije vrijedan polalule duhana. Uključujući i Doca Hollidaya.

– Doca Hollidaya? – namršti se Thora. – Pa on je opasan ubojica, zar ne?

Ysabel Kid se nasmije, a njegov divlji smijeh odjekivao je u prostoru.

– Stari Doc? Koliko ja znam, nikad nije nikoga ubio osim kakvog starog pijanca i to je sve.

U tom su trenutku stigli do svoga stada. Pomoćnici su ovoga puta zaboravili na stoku i skupili se oko pridošlica da čuju novosti. Mark odjaše naprijed da pozdravi prijatelje.

– Jeste li sreli Kliddoea? – upita radoznalo Kida.

– Trebalo je da to vidiš. Stari se Jethro silno trudio sa svojom sabljom.

– Siromah čovjek.

Mark nije sumnjao u Dustyjevu vještinu u rukovanju sabljom.

Svi su uzbuđeno razgovarali i nitko nije zamijetio smrknuto lice vode puta.

– Ljudi! – reče on, a glas je zvučao hladno i resko.

Svi se okrenu i susretnu se s parom neugodnih sivih očiju.

– Smijem li upitati za kojega ste davola unajmljeni? Možda imam krivo ako kažem da ste unajmljeni za tjeranje stoke, a ne da sjedite na svojim umornim stražnjicama i brbljate poput starih baba na plesu. – Ljudi su se zbuđeno pogledavali, dok je Dustyjev glas ljutito grmio: – Dovedimo stado u

Dodge City, a nakon toga možete brbljati koliko hoćete.

Salt Balesw ispljune duhan i okrene se prema svom pomoćniku Hobieju:

— Ako doživiš moju starost, u što sumnjam — reče ispod glasa — nećeš nikada raditi za boljeg čovjeka od njega. On je zaista pravi vođa puta.

XIII

Stado je bilo dva dana udaljeno od Dodge Cityja. Vijest je prorujala kroz salune, igraonice, plesne dvorane i ostale poslovne dijelove kaubojskog grada tako da je nastalo grozničavo pripremanje dočeka.

U salunu »Texas House«, prvoj stanici svih gonika, Sam Sention zustru je čisti glavnu svog čuvenog žiga, spreman žigosati svako bure tijesta, koje bi kauboj obično donijeli u salun baš u tu svrhu. Njegova lijepa, tamnoputa žena Selina vršila je posljednji pregled kuhinje i izbora jela koje je stajalo na raspolaganju teksaškim goncima i kupcima stoke, motreći usput zadovoljnim pogledom osam ljepuškastih djevojaka koje su čekale za stolovima.

U gradu su se već nalazili dobro odjeveni nakupci stoke s nabijenim novčanicima, spremni da otkupe dugoroga goveda.

Maurice Odham nije bio jedan od velikih nakupaca. On je poput vuka slijedio stada gdje bi se pojavila, pokušavajući ugrabiti kakvu korist za sebe. Stigao je u Dodge City tjeđan dana prije glavnih nakupaca, ne bi li se dočepao kakvog malog stada. Dok je tumarao po salunima, čuo je mnogo štošta što ga je zanimalo. Idući prema »Texas House« u ulici Trail Street, iznenada mu sine jedna zamisao.

Prijede preko ulice i uđe u salun »Buffalo House« koji se nalazio nasuprot »Texas House«. Čovjek s kojim je želio razgovarati bio je za tezgom. Wyatt Earp pogleda prema Odhamu i zatim odvrativši pogled. Veliki nakupci stoke bili su važni ljudi u Dodge Cityju i Earp je uvijek bio ljubazan prema njima. Ali Odham nije bio uvažena ličnost i od njega nije nikakve koristi.

— Zdravo, šerife Earp! — reče Odham, znajući da Earp voli kada ga oslovjavaju kao pravog šerifa. — Pipničaru, dva pića!

— Što želiš, Odham? — progunda Earp. — Čuo sam da je »Rocking H« na putu. Ne obaziru se na tvoju zabranu i za dva dana stići će ovamo.

Gundajući, Earp mrzovoljno prihvati

piće. Znao je vrlo dobro da »Rocking H« dolazi.

— I?

— Dakle, ljudi se pitaju što ćeš uraditi.

— Kad budem spreman, reći ću im — odvrativši Earp.

Pa ipak, on je znao što će učiniti. Kad je stigla vijest da će stado s ranča »Rocking H« biti prvo koje će ući u grad, obišao je prijatelje, ali nigdje nije naišao na podršku za sprečavanje ulaska stada u grad.

Luke Short, Doc Holliday, Dave Mathers, svi su oni imali isti odgovor: nemaju namjere zaustavljati prvo stado koje ulazi u grad, jer zajedno s drugim građanima osjećaju da se to neće novčano isplatiti. Konačni udarac Earpu je zadao Bat Masterson, pokrajinski šerif. Bat i Earp su bili prijatelji, ali je šerif bio drugačiji čovjek. Bio je voljen i poštovan od svih Teksasana kao pošten i razuman. Od njegovih riječi uhvatila ga je jeza. Gradski oci smatraju da više nije preporučljivo unajmljivati Earpa kao šerifova pomoćnika. Oni će također s nenaklonošću gledati na čovjeka koji bi prouzročio bilo kakvo zakašnjenje u dolasku prvog stada.

I tako se Earp našao u nezavidnom položaju. Morao se suočiti s posljedicama, ali bez zaštite šerifске značke. Odham je neko vrijeme promatrao Earpovo lice, a zatim se okrene k pipničaru.

Je li u gradu ostao netko od lovaca na kože?

— Shag Moxel i njegovi ljudi — odgovori pipničar. — Logoruju tamo prema potoku.

— Hvala.

Odham se okrene i napusti sobu.

Earp je neko vrijeme šutio, a zatim izvadi iz džepa nešto sitnog novca i baci ga na šank.

— Len, moram ići na nekoliko dana u Kansas City. Ako Shag i njegovi momci dodu ovamo, neka nešto popiju.

Odham je brzim kasom tjerao svoga konja upregnutog u kola na dva kotača. Zvizdukao je zadovoljno, promatrajući oblak prašine u daljini, koji je nagovještavao napredovanja stada prema Dodge Cityju. U glavi je već imao stvorenu zamisao koju je upotrebljavao u dobra, stara vremena, kad bi se stoka primakla nadomak gradu.

Visoki, mladi jahač, na velikom bijelom bijlom konju odjeven u crno, približio se kolima. Bio je to prethodnik stada koje je dolazilo.

Ysabel Kid je promatrao kola i čovjeka u njima ostrim pogledom, upijajući svaku sitnicu. Krene prema njima i zaustavi konja na sredini puta.

– Zdravo – pozdravi, zatežući uzde.

– Gdje je vaše stado?

– Pod onim oblakom prašine. Vi ste nakupac stoke, zar ne?

– Da – isprsi se Odham. – Kako ste putovali?

– Dobro. Vidio sam vas jednom u Haysu.

Odham nije to očekivao. Nadao se da ga nitko ne poznaje i da nitko ne zna o njegovim poslovnim načinima u Hays Cityju.

– Želim razgovarati s vašim vodom puta – primijeti Odham kao usput.

– Dodite, odvest ću vas.

Dusty, Mark i Thora jahali su ispred stada.

– Danas nećemo stići u Dodge – reče Dusty. – Tu ćemo negdje prenočiti i sutra ući u grad negdje oko podneva.

– Zašto? – upita Thora.

– Mjere opreza – odgovori Dusty. – Postoje bande koje vrebaju taj posljednji dan kad stoka završava putovanje. Odlaze izvan grada, dočekuju stada i natjeraju ga u stampedo, pri čemu obavezno ukradu nekoliko goveda.

– Što urade s tom stokom?

– Zadrže je dok prodaja goveda ne završi, a zatim pokušaju promijeniti žig na ukradenoj stoci. Ima kupaca koji takvu stoku kupuju ne postavljajući suvišna pitanja.

– Istina je – reče Mark, gledajući u pravcu iz kojega su dolazili Kid i čovjek s kolima. – A jedan od takvih upravo dolazi k nama.

Odham je poznavao Dustyja.

– Zdravo, kapetane Fog. Ja sam Sidney Odham, sreli smo se u Haysu, čini mi se.

– Sjećam se.

Dustyjev glas nije zvučao prijateljski.

– Volio bih razgovarati s vlasnikom – reče Odham.

– Ovo je gospoda Holland.

Odham učtivo podigne šešir na pozdrav, a na licu mu se pojavi topli osmijeh. Baci pogled na dobro ugojeno stado koje je brzo prolazilo pokraj njih. Postići će visoku cijenu u Dodge Cityju, pomisli on. Ako dobro odigra igru, taj bi novac mogao završiti u njegovu džepu.

– Gospodo Holland, došao sam poslom do vas. Pošto sam vidio vaše stado, ne bih vam preporučio da ga vodite u grad.

– Da ga ne dovedem u grad? – u čudu Thora pogleda Dustyja i Marka,

ali su obojica izgledala ravnodušno. – Zašto da ne dovedem svoje stado u Dodge City?

– Došao sam da vas poštedim od neugodnosti koje vas očekuju. Kupit ću ovdje vašu stoku na licu mjesta.

– Kupit ćete stoku?

Thora je bila zbunjena. Ponovila je riječi, ne mogavši smisliti nešto drugo. Dusty i Mark joj nisu baš mnogo pomagali svojom šutnjom.

– Ali to je pomalo neobično, zar ne? – upita ona.

– Ne pod normalnim uvjetima. Inače bih čekao u gradu. Ali kad sam čuo da šerif Earp skuplja ljude kako bi vas spriječio da stoku utjerate u torove na željeznici, pomislio sam poći vama u susret, otkupiti vašu stoku i riješiti vas neprilika. Uostalom, zna se da vam je šerif Earp zabranio ponovni dolazak u ovaj grad i smatram da ne bi bilo prikladno biti protiv njegove naredbe.

– Ja mislim da Earp ne može spriječiti naš ulazak u grad – reče Thora, kojoj je počelo svitati u glavi.

Dusty i Mark još su se držali ravnodušno, dok je Kid nehajno sjedio u svom sedlu.

– On to po zakonu ne može, naravno, ali u Dodge Cityju zakon predstavljaju šerif Masterson i on. Vi znate da su njih dvojica prijatelji i jučer sam vidio kako Earp napušta šerifov ured. Vjerojatno su se dogovarali kako da vam zabrane ulazak u grad. Vaši bi se ljudi možda i probili, ali razmislite o Krvoproliću koje bi nastalo.

– Koliko plaćate po govedu? – upita Dusty.

– Pa, moram unajmiti ljude za...

– Koliko?

– Petnaest dolara, jer ću morati...

– Petnaest dolara? – reče Dusty, začuden takvom plemenitošću. – Zahvaljujem vam od srca.

– To je zaista lijepo od vas, prijatelju – umiješa se Mark s porugom u glasu.

– Prešli ste ovu daljinu do nas da nam oduzmete stoku i da Thoru sačuvate od neugodnosti. Smatram da smo vam dužni zahvalnost.

– Gospode Holland – okrene se Odham prema Thori – više bih volio razgovarati o poslu s vama nego s unajmljenim ljudima. Ja sam zaista došao u...

– Došli ste da na lagani način zaradite novac – progunda Kid. – Gubite se ili ću vam slomiti vrat.

Odham bez riječi okrene kola i potjera konja prema Dodge Cityju. U njemu je kiptio bijes. Zaobišavši grad, našao je ono što je tražio. Logor lovaca

na kože bio je na obali potoka – jedna kola, vatra i nekoliko pokrivača za spavanje. Sedam ljudi, odjevenih u kožnata odijela, prljavih i neobrijanih, izležavalo se oko vatre. Kad se Odham približio, jedan od njih podigne pogled.

– Što hoćeš? – promrmlja mrzovoljno.

– Ti si Sham Moxel, zar ne? Kako stoji stvari, Shag?

– Nije loše.

Moxel prihvati pljosku viskija koju je Odham pružio. Otpije gutljaj i otpljune značajno.

– Dolaziš iz Dodge Cityja? – upita on.

– Da. Vidio sam vodu goniča „Rok-king H“. U potrazi je za tobom.

Ostali oko vatre podignu pogled. Shag Moxel namršti obrve.

– Sada?

– Možemo ga srediti, zar ne, Shag? – upita jedan od ljudi.

– Mogli bismo kad ne bismo morali u potragu za hranom – reče Moxel. – Tu oko grada nema lova, i ako želimo u lov za kakvim stadom, moramo se maknuti oдавде.

Odham izvadi novčanik, izbroji nekoliko banknota i pruži iz Moxelu.

Evo. Nazovi to posudbom. Pošalji nekoga u grad po hranu. A ti pripazi na vodu goniča, ne možeš ga promašiti, jaše na ridanu.

Moxel uzme novčanice i pogleda sumnjičavo u Odhama.

– Zašto to činiš za nas?

– Ne volim govedare. Osim toga, ne želim da ljudi pričaju kako si od straha pred Teksašanima pobjegao iz Dodge Cityja.

Moxel izvuče kratku pušku iz svoje vreće za spavanje.

– Ne, to ne želim ni ja.

Thora je promatrala odlazak Odhama, a zatim se obrati Marku.

– O čemu je zapravo bila riječ? – upita ona. – Polovicu toga nisam shvatila.

– Nisam nikad pomislio da će on pokušati na nama tu staru igru – odgovori Mark.

– Kakvu igru?

– Igru koju je zaigrao nekoliko puta prije toga, kad je počeo taj posao sa stokom. Napustio bi Hays ili bilo koji grad blizu kojega je Kliddoe vršio svoju radbotu i tražio bi malo stado s nekoliko ljudi. Zatim bi te ljude upozorio da ih Kliddoe čeka i ponudio bi im otkup stoke – objašnjavao je Mark.

– U pola cijene – dometne Dusty.

– Da. Neko je vrijeme to dobro išlo. Mali vlasnici nisu imali ljude za borbu protiv Kliddoea, a nisu ih ni mogli platiti, pa su svoju stoku prodavali Odhamu, misleći kako su sretno prošli. Odham je to dobro razradio, a zatim je počinio pogrešku. Mali rančeri u Tekساسu udružili su se i izabrali Stonea Harta koji je sakupio sva stada i poduzeo veliki put na sjever s mnogo ljudi. Sreo se s Kliddoeom i prisilio ga na uzmak. Slijedećeg dana pojavio se Odham kod Stonea Harta s vješću da ih u zasjedi čeka Kliddoe i da će on otkupiti stoku. Stone Hart je skinuo hlače s njega i poslao ga natrag u Hays. Nakon toga Odham je nestao i pojavio se u nekoliko drugih gradova, ali glas o njemu već se proširio. Mali vlasnici više nisu putovali sami. Unajmili su Stonea Harta koji je njihova stada odvodio na sajmišta – završi Dusty.

Pojavili su se Dude i mali Jackie. Dude skine šešir pozdravljajući Thoru i upita:

– Može li Jackie početi u Dodge, kape-tane? Ima nas nekoliko koji smo ostali bez duhana.

Dusty pogleda momka koji se priлично promijenio za vrijeme putovanja. Izgledao je stariji, dobro uhranjen, a promijenio je i odjeću koju su mu poklonili kauboji. Za pasom je imao utaknut svoj mornarički kolt. Sjedio je uspravno u sedlu i radoznalo čekao odluku.

– Dobro, mladiću – reče Dusty. – Donesi mi vrećicu duhana i ne uvaljuj se u neprilike. Ako te, kad dodem u grad, zateknem u zatvoru, oderat ću ti kožu.

Mali Jackie vikne oduševljeno, podbode svog ridana i požuri prema Dodgeu.

XIV

– Zar se momak još nije vratio iz grada? – upita Dusty drugo jutro za doručkom.

– Nije još. Možda je želio prenočiti u Dodgeu – reče Mark, ogledavajući se po logoru. – Mislim da ćemo ovaj tje-dan stići u Dodge, ukoliko se ova družina ne probudi.

Ovaj posljednji dan Kiowa i Tarbrush vodili su brigu o rezervnim konjima. Kid, Dusty i Mark jahali su na čelu stada. Bio je to posljednji dio puta i u daljini je blistalo sunce na krovovima Dodge Cityja. Najednom Kid zaustavi konja i nadnese ruku nad oči, zureći napeto u daljinu.

– Dva jahača – reče, pokazujući prstom ispred sebe. – Čini se da su to Bat Masterson i Billy Tilghman.

Dusty i Mark nisu mogli prepoznati jahače na toj udaljenosti i osjećali su divljenje prema svom prijatelju čije je mišljenje bilo točno.

– Podimo im u susret – predloži Dusty. – Vjerojatno nas žele upozoriti da ne zakrčimo Trail Street, već da se spustimo dolje do Cimmarona.

Masterson i Tilghman dojahali su do Teksasana s ne baš oduševljenim izrazom na licu.

– Zdravo Bat, zdravo Billy! – pozdravi ih Dusty.

Bilo je malo Sjevernjaka koje bi Dusty tako srdačno pozdravio. Ova dvojica bila su poštenu predstavnici zakona i stekli su Dustyjevo poštovanje.

– Zdravo, Dusty! – odgovori Masterson, a osjećao se nelagodno. – Nosimo lošu vijest.

– Nije valjda Earp umro od pakosti? – reče s porugom u glasu Kid, motreći pažljivo dvojicu jahača.

Masterson se nije nasmijao. Lice mu je bilo ozbiljno i izbjegavo je pogled.

– Poslali ste prošlu noć svoga mladog kauboja u Dodge, zar ne?

– Da – reče Dusty, a glas mu je zvučao nesigurno. – Nemojte mi reći da ste ga morali strpati u zatvor?

– Nisam. On je ubijen!

– Mali Jackie... mrtav! – Dusty je bio zapanjen.

– Kad i kako se to dogodilo? – upita Kid s divljim prizvukom u glasu.

– Prošle noći izjahao je iz grada i netko mu je pucao u leđa.

– Iz kratke puške? – Dustyjevi glas pretvorio se u razvlačenje slova. Masterson je poznavao taj način njegova govora i znao je da to znači nepriliku.

– Iz kratke puške – potvrdi Tilghman.

Bio je jedan od najhrabrijih ljudi koji je ikada nosio šerifsku značku, ali je znao da se ne bi mogao nositi s ovom trojicom u njihovu sadašnjem raspoloženju.

– Gdje je Earp? – upita Kid.

– Napustio je grad jučer podnevnim vlakom. Ja sam ga sâm vidio – odgovori Masterson.

A – Shag Moxel? – upita Dusty.

– Nalazi se u Dodge Cityju. Vidio sam ga u »Buffalo Houseu«. Njegovi ljudi tvrde da je bio s njima cijelu noć. Vlasnik »Buffalo Housea«, stari Sciffen, priznaje da su cijelu noć kartali poker u stražnjoj sobi. Ne možemo dokazati...

– Dokazati? – bijesno će Kid. – Da su ubili Earpa ili kojeg njegovog smrdljivog prijatelja, ne bi trebalo dokaza. Zgrabili bi prvog Teksasana za vrat i objesili ga.

– Ne bi dok ja nosim značku – odgovori Masterson povišenim glasom. – Pokušao sam pronaći tko je ubio momka. Dajte mi malo vremena i možda ću uspjeti.

– Bez uvrede, Bat – odgovori Kid. – Osjećam se strašno. Toga smo momka doveli iz Teksasa. Radio je naporno i imao je sve uvjete da postane pomoćnik. A onda ga neki ušljivi smrdljivac pošalje pod zemlju.

Thora se približi jahačima. Po držanju Dustyja znala je da se nešto dogodilo.

– Jackie mrtav? – promuća zapanjeno kad joj je Dusty saopćio vijest. – Tko je to učinio?

– Ne znam, ali je krajnje vrijeme da ga pronademo.

– Čekaj, Dusty. Moxel ima uz sebe šest ljudi, a ja ne želim rat u Dodge Cityju – odreže Masterson.

Dusty pogleda šerifa pogledom hladnih i bezizražajnih očiju.

– To si trebao reći čovjeku koji je ubio Jackieja. I to prije nego što je to učinio.

– Nije li Jackie jahao svog ridana? – upita Mark značajno.

– Da – reče Tilghman. – Konj je u gradu...

Tilghman iznenada zašuti. Svi su gledali u velikog ridana na kojem je sjedio Dusty.

– Do davola! – izlaze Masterson. – Taj metak u leđa bio je namijenjen tebi.

– Bit će toga još i više, to je sigurno – reče Dusty i okrene se k Thori. – Želim...

– Uzmite koliko vam treba ljudi – prekine ga Thora. – Želim da uhvatite ubojicu.

– Uzet ću samo Marka i Kida. Imate li namjeru zaustaviti nas, Bat?

Masterson je neko vrijeme šutio. Znao je da tu trojicu neće moći zaustaviti. Odmahne glavom. To nije učinio zbog straha, već zbog osjećaja pravde. Ubojstvo prošle noći bilo je namijenjeno Dustyju i on će tako dugo biti u opasnosti dok ne nađe ubojicu.

– Ne, Dusty, nemam namjere zaustavljati te. Ostavio sam Moxela u gradu, iako ga je trebalo protjerati. Gotovo sam siguran da je on pucao u Bena Hollanda i nadao sam se doći do nekih dokaza. On je šutio i onda se to dogodilo.

– Znači, to je bio Moxel?
– Nemam dokaza da ga predam sudu, ali on je prijatelj Schiffena. A njegovi će ljudi govoriti ono što im on naredi. Grad je tvoj za vrijeme od tri tjedna. Billy i ja imamo namjeru obilaziti područje zbog određivanja poreza. Nadam se, kad se vratim, da vas više neću naći u gradu.

– Otići ćemo – reče Dusty. – Mi i Clay Allison.

Masterson kimne.

– Čujem da i on dolazi. Neka je budala širila vijest da sam mu zabranio odlazak u grad. Nikada nisam tako nešto govorio.

Dusty je znao da je to istina.

– Reći ću to starom Clayu.

Kid trgne svoju pušku i podbode konja, a zatim ga zaustavi sa zgražanjem. Svi se okrenu i opaze jahača koji je na konju brzo odmicao prema Dodge Cityju.

– Tko je to bio? – upita Thora.

– Lovac na kože. Vjerojatno vas je slijedio kako bi vidio što se događa, Bat – odgovori Kid. – To dokazuje da je Moxel ubio Jackieja.

– Thora – reče Dusty, okrenuvši se u sedlu – vi ste sada voda puta. Billy Jack je vaš zamjenik. Držite stado u pokretu. Sastat ćemo se ispred grada. Mark, Kid, podimo!

Thora je promatrala odlazak trojice mladih ljudi, a zatim se obrati šerifu:

– Možemo vam ponuditi doručak i kavu tamo u kolima, ako požurimo.

– Hvala, gospodo Holland. Htio bih reći da Dodge City ne stoji iza onoga što je Wyatt Earp govorio o »Rocking H«. Ponekad pomislim da Wyatt previše priča.

* * *

Lovac na kože koji je slijedio Mastersona i Tilghmana stigao je brzo u Dodge. Zaustavio se ispred saluna »Buffalo House«, potrčao uz stepenice i uletio kroz vrata.

– Imao si pravo, Shag. Masterson je otišao do Teksasa i sve im rekao.

Moxel se okrene.

– To znači da će oni doći po nas.

Osim Moxelovih ljudi, u salunu su se nalazili samo vlasnik Ed Schiffen i njegov pipničar Len. Stanovnici grada, koji su čuli da će doći do velike gužve, držali su se podalje od »Buffalo Housea« i »Texas Housea« preko puta.

Schiffen je za razliku od neurednih, prijavih lovaca na kože, bio odjeven u otmjeno odijelo kockara i izgledao je veoma zabrinut.

– Što ćeš učiniti, Shag? – upita on.
– Prošle si noći ubio pogrešnog čovjeka.

– Rečeno mi je da voda goniča jaše ridana. Kad sam vidio jednog Teksasana na takvom konju, pomislio sam da je to on.

– Ali nije bio Dusty Fog – reče Schiffen. – Ja mislim da će te potražiti.

– Hoćemo li se boriti s njima? – upita neki mršavko iz Moxelove družine.

– Hoćemo, ali na naš način – odgovori Moxel, promatrajući pakosno svoje ljude ispod oka. – Kamo će Teksasani najprije poći ako dođu ovamo u grad?

– U »Texas House«, kao što to svi čine – reče Len.

– Točno. Otići će ravno tamo i pitati Snentona za nas. Blinky i Herb će se popeti na krov. Bert i Case bit će na ulici, svaki na jednoj strani. Tako ćemo ih dočekati.

– Ali Snenton će ih upozoriti – progunda jedan od njih.

– Neće. Ti i Moe bit ćete u njegovu baru s revolverom uperenim u njegovu lijepu ženu. U redu, Rut?

Rut kimne.

– A gdje ćeš biti ti?

– Ovdje za šankom. Ja i stari Len održat ćemo uperene puške na ulazna vrata. Kamo odlaziš, Schiffen?

Vlasnik saluna napustio je mjesto za šankom i krenuo preko sobe. Na sredini se zaustavi.

– Treba da svršim neki posao straga u uredu.

– Dobro. Ali ako ne izideš kad počne pucnjava, spalit ću sve to oko tebe.

Schiffen se pokušao nasmijati, ali je u sebi prokleo lošu sreću što mu je Wyatt Earp bio gost. Otišao je u stražnju prostoriju, otvorio ladicu pisaceg stola i izvukao revolver. Znao je da mora pomoći Moxelu, htio to ili ne htio.

Salun »Texas House« preko puta bio je prazan u ovo doba dana i Sam Snenton je pomogao svojoj ženi u posljednjim pripremama. Visok, širokih ramena i snažno građen, Snenton je bio sretan čovjek, odjeven u besprijekorno bijelu košulju i plave dižinseice. Oko pasa vezao je kecelju, što mu je davalo miroljubiv izgled. Ali u porub na gornjem dijelu hlaća bio je zataknut dvocijevni derringer.

U salunu je vladao mir, poremećen povremenom bukom iz kuhinje, koju je prouzrokovao Hop Lee, kineski kuhar. Blagovaonica je bila velika, s velikim stolovima oko kojih je moglo sjediti šest

ljudi. Na drvenoj ploči iza šanka bilo je utisnuto mnogo različitih žigova, jer to je bilo mjesto kamo Teksašani najprije svraćaju nakon dugog puta. Gotovo svaki vlasnik ranča u Teksasu ostavio je na toj ploči svoj žig. Između ostalog, tu se nalazio žig P. C. s ranča Markovog oca. Na počasnom mjestu bio je utisnut žig O. D. s ranča Olea Devila Hardina. Snenton je tu drvenu ploču donio sa sobom iz Haysa, Abilenea i Wichtige i bio je vrlo ponosan na nju. S jednih volovskih-rogovah visio je čuveni žig kojega je on utiskivao na svako bure tijesta različitih grupa koje bi došle u Dodge.

Selina Snenton bila je mala, crnokosa ljepotica. Bila je vrlo sposobna i posao je cvao zahvaljujući samo njoj, jer je Sam bio preljubazan domaćin koji bi ponekad zaboravio naplatiti gostu ručak. Ali je zato svaki pokušaj gužve rješavao brzim potezanjem oružja ili teškim udarcem svoje šake.

Dva su čovjeka ušla u blagovaonicu. Selina se okrene i namršti. Bili su to lovci na kože, članovi Moxelove družine.

— Još ne poslužujemo — reče ona.

Snenton skupi obrve. Nije podnosio Moxelovu bandu i pokušavao ih je držati daleko od svoga saluna.

— Vratite se poslije, ako želite jesti.

Dvojica se postave sa svake strane vrata s izvučenim revolverima. Rut promrmlja:

— Budi miran, Samuel, i nitko neće biti ranjen.

Snenton ostane miran, spuštenih ruku.

— Što do đavola... — upita tiho.

— Budi miran, Samuel, ako želiš da ti žena ostane živa — zareži Moe, uperivši revolver u Selinu.

— Dobro. Ali ako je to pljačka, izašli ste loše vrijeme. Prošle smo večeri poslali novac u banku.

— Nitko te ne želi opljačkati, Sam — odgovori Moe. — Ovdje ćemo pričekati neke prijatelje.

— Prijatelje?

Sam Snenton osjeti iznenada hladnoću. Čuo je o ubojstvu teksaškog dječaka i shvatio je zašto su ovi lovci ovdje.

— Vaši prijatelji neće doći ovamo.

— Ovi će prijatelji doći. To su oni Teksašani koji će doći da potraže starog Shaga jer im je sinoć ubio druga.

Moe je bio pijan i teško je izgovarao riječi.

— Moe! — zagrmi Rut. — Zaveži i sjedni tamo za stol. Uperi revolver u gospodu Snenton. Sjednite, gospodo. Ja ću paziti na prozor.

Selina sjedne za stol, a Moe na stolicu blizu nje, držeći revolver na stolu. Ona upre pogled u stolnjak.

— Je li Moxel ubio dječaka prošle noći?

— Aha! Mislio je da je Dusty Fog koji ga slijedi zbog toga što je lanjske godine pucao u Bena Hollanda. Ali nije bilo dokaza.

— Zašto je Moxel pucao u Bena Hollanda? — upita Snenton kao slučajno.

— Shag ne voli Tekšašane — pijano se naceri Moe. — Čuo je da je Holland neustrašiv i htio ga je iskušati.

— I ti misliš da će te Dustyja uhvatiti ovdje? — govorio je Snenton, vrebajući priliku. — Poznavajući ga, on će najprije otići do šerifa Mastersona umjesto ovamo.

— Neće — naceri se Rut. — Stari Shag je pametan. Poslao je Berta da slijedi Mastersona i Tilghama izvan grada. Oni su otišli do Dustyja i sve mu rekli, zato će najprije doći ovamo. Stari Shag je lukav.

— Moxel može uspjeti samo u mraku i iza leda čovjeka.

— Ma nemoj! — ljutito će Rut, povrijeđen zbog uvrede i potcjenjivanja njegova gazde. — On zna da će oni najprije doći ovamo. Postavio je jednu lijepu, malu zasjedu. Dva čovjeka na ulici, dva na krovu »Buffalo Housea«, ja i Moe ovdje, a Shag u salu preko puta, pokraj šanka s konobarom. Što kažeš?

Snenton opazi kroz prozor dva čovjeka na krovu »Buffalo Housea«.

— Ne misliš valjda da će Dusty Fog upasti u tu stupicu samo tako? — upita s porugom u glasu.

— Kad ih pokopaju — promrmlja Moe — znat ćeš da sam imao pravo.

— Dolaze, Moe — reče Rut užurbano.

— Ljudi se sklanjaju s Trail Streeta.

Selina je promatrala čovjeka za stolom, kako se počeo znojiti. Smišljala je kako da pomogne Dustyju Fogu kojega je poznavala i voljela.

Rut izvadi rubac i obriše znoj s lica, a zatim stavi rubac natrag u džep i otare dlanove o hlače.

— Bojiš se, Rut? — reče Snenton. — Bojiš se da ne uspije, zar ne?

Rut prokune i pogleda kroz prozor. Poznavao je trojicu Tekšašana i ako u njihovoj zamisli samo nešto zataji, loše će proći Moxelova družina.

Iz kuhinje iznenada dopre visoki glas koji zapra Rutove živce poput vrućeg noža. On nikad nije čuo kako Snentonov kineski kuhar Hop Lee pjeva, inače bi znao da to Kinez pjeva jednu istočnjačku baladu.

– Sto je to, do đavola? – drekne Moe.

– Naš kuhar – odgovori spuštajući ruku ispod stola i hvatajući za jedan kraj stolnjaka.

Rut se izdere na čovjeka, ali Hop Lee nije obraćao pažnju i pjevao je mirno dalje.

– Lee ne zna engleski – primijeti Selina.

Rut i Moe su neko vrijeme slušali pjesmu jadikovku, ali nisu dugo izdržali. Rut popusti.

– Možete li ga zaustaviti? – upita. Selina kimne.

– Onda mu recite neka zaveže... i to brzo.

To je Selina i čekala, jer je Hop Lee dosta dobro govorio engleski. Govoreći tečnim mandarinskim natječjem, kojemu ju je Hop Lee naučio, Selina izda nekoliko brzih zapovijedi. Pjesma je smjesta prestala. U sobi je nastala tišina, čulo se samo kucanje sata na zidu. Dvojica lovaca na kože i dalje su se znojila, pitajući se zašto je Shag Moxel izabrao razmjerno siguran zaklon »Buffalo Housea«, umjesto da se bori nasred ulice.

– Eno ih, dolaze niz Trail Street! – prosićke Rut. – Drži ženu na oku.

Snenton se napola okrene i opazi kako mršava žuta ruka polako otvara kuhinjska vrata. Uhvativši pogled svoje žene, Snenton kimne. Došlo je vrijeme da nešto poduzmu. Selina zgrabi kraj stolnjaka. Bila je blijeda u licu i napeta. Kroz prozor opazi trojicu jahača.

Moeva se ruka trgnula, kad je Selina naglom kretnjom povukla stolnjak i bacila se na pod. U istom trenutku Sam izvuče revolver i zapuca u Ruta, ali ga promaši. Hop Lee naglo otvori vrata i zamahne rukom, bacivši mesarski nož u Moea. Pao je mrtav-na pod.

Rut se okrenuo kad se metak zabio u zid. Opazio je revolver u Samovoj ruci. Uхвати ga strah i, skočivši prema vratima, naglo ih otvori. U istom trenutku Sam zagrmí:

– Zasjeda, Dusty!

XV

Ulica Trail Street bila je pusta kao Dolina smrti u Nevadi usred vrućeg ljetnjeg poslijepodneva. Čak nijedan konj nije stajao ispred saluna. Ipak, iz svake zgrade, kroz svaki prozor provirivala su lica, promatrajući trojicu jahača koji su polagano jahali prema salunu »Texas House«.

Dusty je jahao u sredini, Mark s nje-

gove desne, a Kid s lijeve strane. Opušteni u sedlima, izgledali su kao tri slučajna putnika. Jedino je Kid držao svoju pušku preko koljena, odavajući time da nikako nije riječ o slučajnim putnicima. Mark i Dusty ostavili su svoje puške u navlakama na sedlima. Kao izvježbani konjanici, više su voljeli kolt u borbi iz sedla.

Jahali su polako, motreći ostrim pogledima sve ispred i oko sebe. Znali su da ih Moxel čeka i bili su spremni.

Nenadana kretnja ili mrlja boje privukli su pažnju Ysabela Kida.

– Dvojica na krovu »Buffalo Housea«, iza lažnog pročelja – šapne Kid, jedva mičući usnama.

– Vidio sam ih – izusti Mark tiho. – Još dvojica sprijeđa... sa svake strane ulice.

Dusty je šutio. I on je zamijetio svu četvoricu. Onu dvojicu na krovu otpisao je iz igre. Oni su već vrijedili koliko i mrtvi. Ako nisu, onda je Ysabel Kid popustio u svojoj vještini u rukovanju puškom. Ipak, mora biti više ljudi, Moxel je imao šestoricu u svojoj bandi, a zamijećena su samo četvorica. Ostatak se možda nalazi u »Buffalo Houseu«, jer Snenton ne bi dopustio da Teksašanina napadnu iz njegova saluna.

Nalazili su se ispred »Texas Housea«. Zaustavili su konje. Kid je ispod oka promatrao ljude na krovu. Njegov indijanski nagon upozoravao ga je da nešto ne valja. U unutrašnjosti »Texas Housea« odjekne hitac i jedan glas poviče:

– Zasjeda, Dusty!

Ysabel Kid u jednom skoku skoči iz sedla i padajući zapuca iz puške. Gore na krovu jedan od dvojice zatetura natraške, pogoden među oči. U tom trenutku osu se paklena paljba kroz Trail Street.

Dusty i Mark potjeraju konje ravno na dva čovjeka na ulici, izvlačeći istodobno revolvare. Vrata »Texas Housea« se otvore i jedan kauboj iskoči napolje s oružjem u ruci. Bio je to Rut. On opali hitac u Kida, koji se kotrljao po zemlji. Tamna sjena padne na Ruta i on začuje divlje rzanje pobješnjelog pastuha. Okrene se i ispusti krik iz grla. Bijeli se konj nadvio nad njega, pružajući noge s teškim kopitima od željeza. Krikovi Ruta izmiješali su se s njiskom konja kad su kopita pogodila cilj. Rut je pao na zemlju, nemilosrdno gažen razbješnelim pastuhom.

Meci su zapraštili po prašini za Kidom koji se otkotrljao u stranu, skočio na noge i ispalio rafal iz puške. Osam

metaka probušilo je lažno drveno proće-
lje »Buffalo Housea«. Jedan metak po-
godi lovca na kože i ovaj se preko
drvene ograde stropošta na zemlju.
Mark je oborio jednoga od dvojice na
ulici u padu je ispustio svoju kratku
pušku. Drugi je bio ranjen u rame i
ostao je, stenjući, ležati na zemlji.

Sam Snenton je izašao iz svoga sa-
luna u času kad je Kid uperio pušku u
vrata.

– Zdravo, Sam. Imaš lijepo društvo
unutra.

Snenton baci pogled na mrtvoga
Ruta i namršti obrve.

– Moxel je u »Buffalo Houseu« –
reče dok su se Mark i Dusty vraćali. –
Zao mi je zbog ovoga. Bila su dvojica.
Nisam imao mogućnosti da vas obavije-
stim.

– Je li onaj drugi još unutra?

– Da, udesio ga je Hop Lee.

Kid se naceri. Popne se na gredu za
vezivanje konja, pokušavajući zaviriti
preko u »Buffalo House«. Skočivši dolje,
odmahne glavom:

– Ne mogu vidjeti unutra.

– Moxel je naoružan i ustrijelit će
svakoga, tko ude na vrata – reče Snen-
ton. – Čuo sam kad su Rut i njegov or-
tak govorili o tome.

Dusty sjase s konja. Okrenuvši se
prema »Buffalo Houseu«, poviče:

– Moxel, ostao si sam. Izidi da se sret-
nemo licem u lice!

Moxel je kraj šanka obližnuo usta.
Prešavši preko sobe, pogleda kroz pro-
zor. Opazio je trojicu Teksašana i po-
kraj njih Snentona. Povukaši se do na-
judaljenijeg zida sobe, otkoči svoje
teško oružje i poviče:

– Dodi po mene!

– To ću i učiniti – vikne Dusty i
krene naprijed, ali ga Mark čvrsto uh-
vati za ruku.

– Stani, čovče! Ne možeš protiv
dvije puške.

– Mark ima pravo – složi se Kid. –
Uvijek si mi govorio da ne jurim gla-
vom kroz zid.

– Dobro. Što ćemo učiniti?

Mark se ogleda naokolo i pogled mu
zapne za veliko bure za vodu, koje je sta-
jalo ispred »Buffalo Housea«. Bure je
trebalo da bude puno vode za slučaj va-
tre.

– Je li prazno? – upita Mark.

Snenton kimne. On je bio član grads-
kih vatrogasaca i znao je Schiffena.

– Rekao sam mu da ga napuni još
prije tjeđan dana, ali kladim se da nije
to učinio.

Još bolje. Krenimo. To se zove vojna
taktika.

Kid je začuđeno pogledao. On nije bio
oficir kao ostala dvojica i jedina nje-
gova taktika u vojsci bila je pucati brže
od neprijatelja.

– Koga ste vruga smislili?

– To se zove diverzija, a onda juriš,
prijatelju – objasni Dusty.

Prešli su ulicu i zaustavili se nasu-
prot nogostupu ispred »Buffalo Hou-
sea«. Mark zakorakne naprijed i po-
gleda u bure; bilo je prazno. Sagne se i
podigne teško bure, napevši sve mišice
dok se uspravljao.

– Spreman? – procijedi kroz zube.

– Spreman i oran – odgovori Dusty
i stane na nogostup.

Kid se sagne i provuče ispod grede za
vezivanje konja. Popevši se također na
nogostup, priljubi se uza zid kraj udalje-
nog prozora. Izvuče stari pištolj.

Mark se usredotoči, podigne bure iz-
nad glave i baci ga ravno kroz prozor.
Veliko se staklo razleti u paramparčad,
a iz mračne unutrašnjosti saluna odje-
knu tri hica. Pogodeno mecima, bure se
raspadne i željezni obruči razlete nao-
kolo.

Sudeći po pravcima iz kojih su doprli
pucnjevi Dusty je znao kako su protiv-
nici u salunu raspoređeni. Dva su hica
ispaljena iz pravca stražnjeg zida – taj
čovjek više nije imao metaka u pušci –
ali samo jedan metak ispaljen je od
šanka. Konobar je možda imao još je-
dan metak, ali to nije zaustavilo Du-
styja. U jednom skoku uleti kroz vrata u
prostoriju, zgrabi stol i baci ga na čov-
jeka iz šanka.

Moxel ispusti pušku i zgrabi revolver
na opasaču. Dusty se otkotrlja po podu.
Prvi metak opali kad je desnim rame-
nom dodirnuo pod. Okrećući se, opali
drugi kad je bio na trbuhu a treći kad
se okrenuo na lijevu stranu. Moxel
udari natraške o zid kad ga je prvi me-
tak pogodio. Pokušao je podići revolver,
ali ga pogode još dva metka i on polako
spuzne niz zid, ispustajući oružje iz
ruke.

Konbar Len trgne pušku u trenutku
kad se drugi prozor razbio s treskom.
Kidov stari pištolj proviri kroz razbi-
jeno staklo i metak pogodi Lena u rame.
On se okrene oko sebe. Njegova puška,
koja je pala na pod, ispali devet metaka
u strop.

Na prozoru, kroz koji je doletjelo
bure, pojavi se Mark. Pucao je u čovjeka
koji je dolazio iz stražnjeg dijela sobe i
gadao u Dustyja. Metak pogodi u pod
blizu njegova lica i Dusty se otkotrlja

na drugu stranu. Mark pogodi Schiffena, vlasnika gostionice, kojemu je iz rane na ramenu potekla krv. Ovaj odbaci revolver, vičući prestravljen:

– Ne pucajte, ne pucajte!

– Je li sve u redu, Dusty? – upita Mark.

– Živ sam i zdrav! – odgovori Dusty.

Ustane sa poda i vrati revolvere u korice. Brišući kapljice krvi s lica, dometne:

– Samo me okružnulo.

Trojica Teksašana izidu zajedno iz saluna. Iz kuća, trgovina i ostalih mjesta gdje su se skrivali, počeli su izlaziti ljudi i žene da pogledaju ostatke Moxelove bande.

Sam Snenton i njegova žena pojave se ispred »Texas Housea«.

– Je li Moxel mrtav? – zvučilo je više kao tvrdnja nego pitanje. – On je pucao u Bena Hollanda i ubio vašeg momka. Moe, jedan od njegove bande, rekao nam je to. Bio je pijan i govorio je više nego što je trebalo.

– Je li Earp umiješan u to? – upita Dusty.

– Nije, koliko ja znam – odgovori Snenton. – Mislim da se on ne bi upustio u takvu igru. Ja to vidim ovako: Earp je znao da je Ben teško ranjen i mislio je da neće živ stići u Teksas. Zato je i rekao da mu zabranjuje dolazak ovamo, htijući na taj način postati važan. Ne vjerujem da bi on unajmio Moxela.

– Više mu vjeruješ nego mi – progunda Dusty. – Uostalom, možda je tako kako kažeš.

– Sad kad je Moxel ubijen, ne možemo ništa doznati – reče Snenton. – Earp je jučer u podne napustio grad, a Moxela nije bilo ovdje nekoliko dana. Neka tako i ostane.

– Još nismo gotovi! – pogleda Dusty sakupljene građane. – Gdje je gradonačelnik? Moram mu reći neke stvari.

– Bit će gore u salunu »Old Branch« – odgovori Snenton, osjećajući da nevolje još nisu prestale. – Želiš li razgovarati s njim?

– Svakako – reče Dusty mračno.

– Poći ću s tobom.

Snenton je bio jedan od gradskih otaca, pa iako je po prilici slutio što Dusty hoće, nije htio to propustiti. Okrene se k svojoj ženi:

– Izgledaš umorno, draga. Osjećaš li se dobro?

– Da.

Promatrala je pogrebničke koji su se približavali ulicom. Lice joj je bilo blijedo.

– Ne želim ući u naš salun dok... – reče ona i prekine se.

– Dobro, draga – reče Snenton, a glas mu je zvučao nježno. – Podi u kupnju dok Hop Lee ne uredi prostoriju.

Gradonačelnik i ostali gradski odličnici sjedili su oko svog stola u salunu »Old Branch«. Na licu im se ukaže iznenađeno zadovoljstvo kad su opazili Sama Snentona i ostale Teksašane kako ulaze na vrata.

Dusty, Mark i Kid zaustavili su se ispred stola. Neko je vrijeme vladala tišina, a onda Dusty progovori:

– Ja sam Dusty Fog, vođa puta stada s ranca »Rocking H«. Prošle je noći ovdje ubijen moj kauboj. Prije godinu dana moj rodak Ben Holland teško je ranjen metkom iz revolvera. Čovjek koji je to uradio još se nalazi ovdje. Upravo sam ga ubio.

– Zao nam je zaista da se to dogodilo – reče gradonačelnik dodvoravajući se.

– Trebalo bi da vam budemo zahvalni. Moxel nam je dozlogrdio i mi...

– Nisam još završio – prekine ga Dusty. – Smatram da je ovaj grad odgovoran za ono što se ovdje dogodilo. Čovjek na kojega se sumnjalo da je pucao u Bena ostao je mirno živjeti ovdje. Pošto je opet ubio, vi kažete da vam je dozlogrdio. Gospodine, vidjet ćete što Teksašani misle o tome.

Ljudi oko stola su se pogledali.

– Možete li smiriti svoje ljude, kaptane Fog? – upita nervozno jedan od njih.

– A zašto, do đavola, da ih smirujem? Nikad niste bili ovdje pošteñi prema Teksašanima. Uzimali ste im novac, a kad bi propali, zatvarali biste ih ili potjerivali iz grada.

– Ali... ali... – mucao je gradonačelnik.

– Reći ću vam što želim. Momka koji je danas ubijen pokopat ćete na pravom groblju, a ne na nekom brežuljku. Postavit ćete mu spomenik na kojem mora biti urezano: »Malom Jackieju, kauboju, koji nikada nije izgubio nijednog konja«. Jasno?

Gradonačelnik kimne.

– Učinit ćemo to, Dusty – obeća Snenton.

– Dobro, krenimo – reče Dusty.

Trojica Teksašana izidu iz saluna, lupajući visokim petama po nogostupu. Zajahavši konje uz škripu sedla, napustili su Dodge City i pošli u susret svom stadu.

Thora i Billy Jack jahali su na čelu stada. Billy pokaže na grad koji se pro-

stirao u daljini uz blistave željezničke tračnice.

— Evo grada! To je kraj puta — reče ponosno. — Vjerojatno ćemo još putovati i bit će još gradova, ali Dodge City je samo jedan.

Thora potvrdi ozbiljno kimnuvši; teško joj je pala smrt mladog kauboja i gotovo je požalila što se upustila u to putovanje.

— Pogledajte! — reče naglo. — Dolaze Dusty, Mark i Kid! Sve je u redu s njima!

— Svakako. Zar ste možda mislili da nije?

* * *

Kod torova za utovar stajalo je mnoštvo ljudi i pozdravljalo „Rocking H“ jer je njihovo stado prvo stiglo u Dodge City ovog ranog ljeta. Sve su oči bile uprte u visoke, suncem opaljene jahalice i u lijepu ženu koja je vješto jahala na konju.

Thora pocrveni u licu kad je opazila poznati, zdepasti lik doktora Burglina u razgovoru s jednim uglednim kupcem stoke. Nasmiješila se s razumijevanjem, promatrajući debelu, u kričavo crvenu haljinu odjevenu i nakičenu vlasnicu zabavišta koja je glasnim i veselim povicima pozdravila Billyja Jacka, pokazujući na nekoliko svojih ljepuškastih pratilica kojima je stoka okružena.

Dusty poviče:

— Mark, Billy Jack, prebrojte stoku!

Goveda su prolazila u velike otpremne torove između dvojice ljudi koji su ih prebrojavali. Kupci stoke pohrlili su prema njima, gradonačelnik je održao nekoliko riječi dobrodošlice, a Thora je uspjela izreći nekoliko riječi zahvale. Zatim se rukovala s prisutnima, dok su trgovci započinjali svoje poslove.

Mark i Billy Jack probili su se kroz gomilu i zaustavili ispred Thore.

— Gazda — reče Mark — po grubom računu izbrojio sam tri tisuće dvije stotine i pedeset grla.

— Ne, nego tri tisuće dvije stotine četrdeset i devet — primijeti Billy Jack.

— Kladim se da si opet brojao onako kako brojite vi u Big Bendu.

— Brojao sam točno. Vi iz Brazosa uvijek brojite krivo.

— Iz Brazosa?

Thora je začudeno gledala u njih dvojicu, pitajući se nije li možda propustila još nešto naučiti.

— Pa svakako — reče Mark sa svečanim izrazom na licu. — Znaite, ovi kauboji iz Brazosa zbroje rogove i onda to podijele sa brojem dva. Ali mi ljudi iz Big Benda znamo da nam kod takvog brojenja izmaknu bezroge krave.

Thora se namršti.

— Pa kako vi brojite?

— Prebrojmo noge i podijelimo sa četiri.

— I to je brojanje dobro, ali sve dotle dok ne naidete na četiri goveda od kojih svako ima jednu nogu kraću — reče Thora zamišljeno.

— U čemu je razlika? — upita Mark siguran u sebe.

— Na taj način imate jedno govedo manjka u stadu — reče Thora i okrene se.

Dusty je stajao iza nje, smijuci se tom razgovoru.

— Eto, Thora, vaše je stado stiglo u Dodge City.

— Da. Otišli smo iz Teksasa sa tri tisuće dvije stotine i trinaest grla, a vi ste ih doveli u Dodge City u većem broju nego što smo ih imali na početku. Kapetane Fog, vi ste zaista pravi voda gonica.

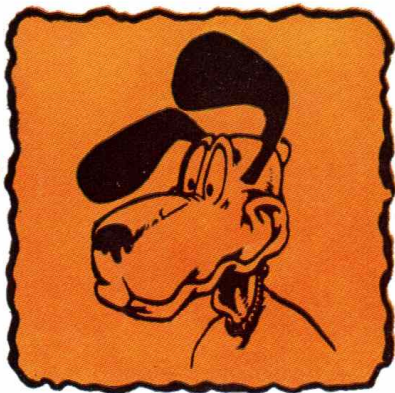
KRAJ

U pripremi

G. F. Unger
IZLAZ IZ KLOPKE

ALAN FORD

ALAN FORD
super strip
izlazi svakih
14 dana
(u srijedu)

KOD VAŠEG PRODAVAČA NOVINA!